

Fylkesmannen i Oppland

Årsrapport 2016

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	5
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	6
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	6
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	12
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	13
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	13
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	14
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	14
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	16
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	17
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	17
3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet	18
3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester	20
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	20
3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring	22
3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø	23
3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene	24
3.1.1.11 Kommunereform	24
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	24
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	25
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	26
3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge	26
3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	27
3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i fylket	27
3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	27
3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	29
3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen	30
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	30
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling	30
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	33
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	35
3.1.3.4 Økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende	38

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	40
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	40
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	40
3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks	41
3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	41
3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	65
3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	66
4 Styring og kontroll i embetet	67
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	67
4.1.1 Embetets risikostyring	67
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	67
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	68
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	68
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	68
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	68
4.3 Andre forhold	70
5 Vurdering av framtidsutsikter	71
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	71
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	71
6 Årsregnskap	73

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Årsrapporten viser i tekst og tall Fylkesmannen i Opplands samlede aktivitet i 2016. Jeg vil her ta for meg noen områder der Fylkesmannens innsats har gitt positive effekter for Opplandssamfunnet.

Forsterket kommunedialog med enkeltkommuner

Kontakten med kommunene er Fylkesmannens mest tid- og arbeidskrevende oppgave, og blir i økende grad basert på dialog. En dialog som gir effekt forutsetter detaljert kunnskap om kommunene. Vi er opptatt av at dialog også kan være et viktig redskap i utøvelsen av tilsyn, der oppmerksomheten i større grad kan rettes mot utvikling i tjenestene enn på avvik og regelbrudd.

På overordnet nivå presenterer Fylkesmannen i Oppland årlig «kommunebilder» der de 26 kommunenes arbeidsmåter og fagområder er analysert, vurdert og beskrevet. Som utgangspunkt for kommunebildene i 2016 ble det gjort en risiko- og sårbarhetsvurdering (ROS) av kommunene. Våre fagfolk «sjekket ut» 83 punkter for hver kommune. "ROS-kartet" er et viktig utgangspunkt for kommunedialogen.

Resultatet ble brukt i dialogmøter for kommuneledelsen i alle kommunene i en møteserie høsten 2016. Den systematiske ROS-tenkningen har også vært styrende for vår direkte kontakt med enkeltkommuner ved at vi har prioritert å støtte opp under enkeltkommuners arbeid på områder de har hatt utfordringer. Totalt sett har dette hatt svært god effekt i flere kommuner på fagområder som økonomi, beredskap, barnevern, barnehage og skole.

Systematisk og strategisk bruk av vår fagkunnskap, tydeligere prioritering av ressurser og utviklingen av dialog som metode har gitt effekt, og må utvikles videre.

Kommunereformen – et middel til utvikling

Fylkesmannen i Oppland har arbeidet lenge og hardt for å få gode og konstruktive prosesser for å vurdere større kommuner. Resultatet ble at tre kommuner ønsket å bli del av en større kommune, men nabokommunene ønsket ikke dette. Ut fra Stortingets forutsetning om frivillighet, vurderte jeg at det ikke var grunnlag for å endre kommunestrukturen i fylket nå. Min vurdering var likevel at 8-10 kommuner i Oppland ville gitt en hensiktsmessig struktur for framtida. Etter møtene med kommunene høsten 2016 gjennomførte vi en evaluering der vi blant annet spurte om hvor lang tid det vil gå før det blir nye kommunegrenser i Oppland. 119 «kommunetopper» svarte – og fra 55 prosent av dem var svaret «mindre enn ti år».

Fylkesmannen i Oppland har vært opptatt av at arbeidet med kommunereformen skulle være en del av kommunenes helhetlige utviklings- og innovasjonsarbeid. Arbeidet med reformen har bidratt til gode diskusjoner om utviklingstrekk i samfunnet og hvilke konsekvenser dette får for tjenesteproduksjonen. Konkret ble det også etablert fire pilotprosjekter i fylket med utgangspunkt i reformen, med mål å bidra til innovasjon i kommunen.

16 av 26 kommuner i Oppland har også i løpet av de siste to åra deltatt på innovasjonsskolen på Høgskolen i Innlandet. Min påstand er at arbeidet med kommunereformen og fokus på innovasjonsarbeid er et viktig bidrag til å utvikle en offentlig innovasjonskultur.

Klimaarbeid – kommunene stimulert til aktivitet

Fylkesmannen i Oppland er opptatt av at kommunene skal stimuleres til konkret klimaarbeid, og prioriterte i 2016 arbeidet med å få kommunene til å benytte støtteordningen i «Klimasats». Gjennom leserbrev, offentlig omtale og workshop ble klimatiltak satt på dagsordenen. Det ble søkt om støtte til 19 prosjekter, og Oppland fikk 7,1 millioner av de 100 millionene som regjeringen lanserte. Vår innsats har kanalisert ressurser til beste for klimaet.

Folkehelse for unge – 38 ungdomsskoler ble med

2016 var året med størst aktivitet i prosjektet «Aktivt sinn – aktiv kropp». Prosjektet er finansiert av Sparebankstiftelsen DNB og styrt av Fylkesmannen. Formålet var å bidra til økt fysisk aktivitet og livslang bevegelsesglede for alle ungdomsskoleelever. 93 prosent av disse elevene har vært involvert i et tiltak støttet av prosjektet, som har fått nasjonal og internasjonal oppmerksomhet. Fylkesmannens innsats har konkret stimulert til endring av unges hverdag.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

I overordnet Virksomhetsplan for 2016 hadde vi interne og eksterne fokusområder.

Internt har de viktige prioriteringene vært:

- Å skape en tillitsbasert kultur blant ledere og øvrige medarbeidere i embetet. Vi har lagt vekt på å fremme en endringskultur og stimulere til fornying og effektivisering.
- Embetet hadde et økonomisk etterslep etter flytting til nye lokaler i 2015, og betydelig innsats er lagt ned for sikre god økonomisk styring.

Eksternt valgte vi å arbeide med disse fokusområdene:

- Klimatilpasning og utslippsreduksjon
- Flyktninger
- Utsatte barn og unge
- Oppfølging av kommuner «med utfordringer»

Det har dessuten vært prioritert å bidra til gode planprosesser i fylket og å ta initiativ til overordnet plantenkning for hele Innlandet. Planarbeidet er styrket ved at vi har kommet i tidligere dialog med kommunene, og ved at vi har sikret lederinvolvering i regionalt planforum. Ingen plansaker ble i 2016 oversendt til KMD, Dvs. at vi fant en løsning lokalt/regionalt.

Som fylkesmann har jeg tatt til orde for å bygge mjosbyregionene tettere sammen til én effektiv bo- og arbeidsmarkedsregion. En «Innlandsby» bestående av Hamar, Lillehammer, Gjøvik, Brumunddal, Moelv, Raufoss og Elverum vil både kunne avlaste utbyggingspresset i Oslo-området og bli en sterk motor som kan gi vekstimpulser til hele Innlandet. En ny Innlandsby på mer enn 180.000 innbyggere vil kunne hevde seg i konkurransen om bedriftsetableringer og statlige arbeidsplasser og, ikke minst, i kampen om de kloke hodene og de varme hendene.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Fylkesmannen i Oppland fikk «ny» embetsledelse ved begynnelsen av 2016, da det ble ansatt både fylkesmann og ass. fylkesmann i «vikariater». Hyppige lederskifter kan gi energitap i organisasjonen, men min vurdering er at dette ikke har skjedd her.

Vi er opptatt av å bygge omdømme og synes godt i mediabildet i Oppland. I 2016 har vi også hatt saker som har utfordret dette. Det er ikke noe entydig forklaring på disse sakene. En sak om vår håndtering av et vergemål, er oversendt til Statens Sivilrettsforvaltning for gjennomgang.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Lillehammer, 28. februar 2017

Sigurd Tremoen (sign.)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen i Opplands visjon er: «*Til beste for folk og natur i Oppland*»

Fylkesmannen er statens representant i fylket, og er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Embetet utførte i 2016 faglige oppdrag for 11 departementer og en rekke direktorater og tilsyn, i tillegg til oppgaver for Kongehuset.

Fylkesmannens samfunnsoppdrag er beskrevet i fylkesmannsinstruksen § 1, første og andre ledd: «*Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer kan bli fulgt opp. Fylkesmannen skal med dette som utgangspunkt virke til gagn og beste for fylket og ta de initiativ som finnes påkrevd.*»

Embetet har definert 5 viktige roller som beskriver samfunnsoppdraget:

Som **sektormyndighet** representerer vi mange fagdepartement og direktorat, og skal bidra til at nasjonale mål nås – tilpasset fylkets særtrekk. Brukerne våre skal gjennom dialog og ved annen formidling erfare at vi har god fagkompetanse, forvaltnings-kompetanse og rolleforståelse – og at vi tar hensyn til aktuell lokalkunnskap.

Som **samordningsmyndighet** skal vi bidra til et best mulig samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen og den regionale statsforvaltningen. Opplandssamfunnet vil ha nytte av at offentlige aktører samordner seg. Dette forutsetter helhetsperspektiv, avklarte roller, kunnskap om de andre aktørene og reell vilje til samordning. Fylkesmannen ønsker å fremme en slik kultur blant aktørene, og dessuten etablere og drifte møteplasser der informasjonsutveksling og samordning finner sted.

Som **rettssikkerhetsmyndighet** er vi klageinstans for vedtak som treffes i kommunene og tilsynsmyndighet på viktige velferdsområder som forvaltes av kommunene. Slik skal vi se til at folk får innfridd sine rettigheter. Brukerne våre skal oppleve at de kan lære av tilsyn og klagebehandling og dermed heve sin egen kompetanse. Innbyggerne skal få raske svar med god kvalitet.

Vi skal holde **sentrale myndigheter orientert** om effekten nasjonal politikk har for Oppland og opplendingene. Klare tilbakemeldinger om utviklingen av opplandssamfunnet skal bygge på kunnskap og analyser. Kunnskapen får vi gjennom dialog på strategiske arenaer og systematiske undersøkelser.

Vi har rett og plikt til å ta **initiativ** som er nødvendig for at Oppland skal utvikles på beste måte, vi skal drive utviklingsarbeid på våre fagområder og bidra til næringsutvikling for landbruksnæringen. Opplands egenart og utfordringer legges til grunn når Fylkesmannen tar initiativ og arbeider med utvikling. Dette forutsetter at våre medarbeidere har et helhetlig samfunnssyn, samfunnskunnskap, lokalkunnskap og gjennomføringskraft.

Fylkesmannen skal ha en organisasjonskultur bygget på gode relasjoner og tillit, og initiativ og utviklingsarbeid skal verdsettes.

Fylkesmannen i Oppland har på flere områder et utstrakt regionalt samarbeid med de omkringliggende statsetater, fylkeskommune og kommuner. Andre etaters regioninndeling gjør også at det samarbeides og jobbes samordnet mot Hedmark fylke på ulike fagområder.

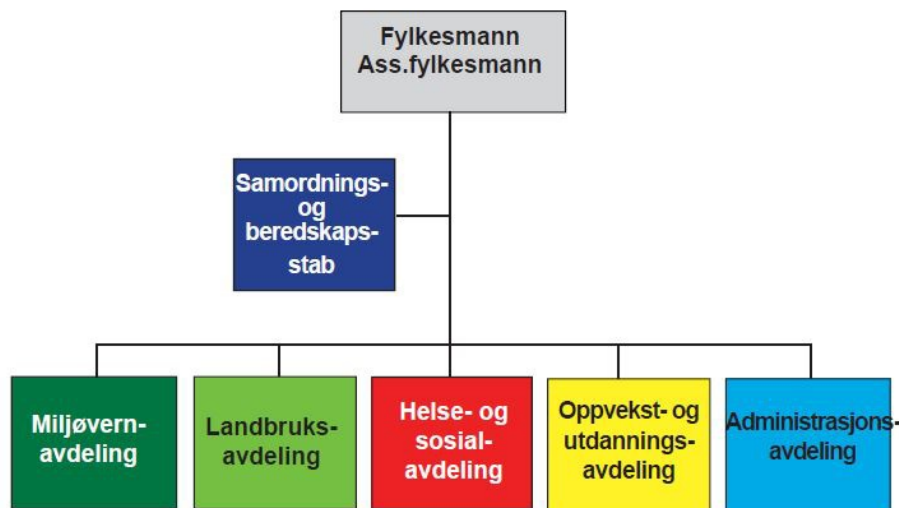
I 2016 ble det bl. a etablert et regionalt forum sammen med Fylkesmennene i Hedmark og Oppland og Fylkeskommunene i Hedmark og Oppland. Samarbeidsforumet, kalt "Innlandssamarbeidet" jobber for å styrke innlandets posisjon gjennom samarbeid, deling og utvikling av kunnskap, å se muligheter og være pådriver for utvikling, innovasjon og vekst. I 2016 arrangerte forumet konferansen «*Grønt skifte*», og det ble gjennomført en felles presentasjon av fagområdet i Næringsdepartementet, for næringskomiteen og for stortingsrepresentantene fra begge fylkene. Arbeidet er forankret i Innlandsutvalgets rapport fra 10.11.2015. Samarbeidet er viktig for å bygge felles kultur og forståelse, og Fylkesmannen prioriterer arbeidet utfra et strategisk mål om å forsterke samordning i innlandsregionen. Forumet består at øverste ledelse hos Fylkesmennene og i fylkeskommunene, og blir prioritert fra alle.

Embetet gjennomfører årlig flere møtepunkter for ordførere- og rådmenn i kommuner i fylket.

Fylkesmannen i Oppland deltar også i et nettverkssamarbeid med embetene i Møre og Romsdal, Hedmark, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag (5-fylkesmannssamarbeid), der fylkesmennene og de assisterende fylkesmennene møtes en gang årlig.

Fylkesmannen i Oppland har ellers et løpende og utstrakt samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark både på ledelses- og fagnivå. De to ledergruppene møter 1-2 ganger i året, og innenfor de enkelte fagfeltene har avdelingene utstrakt samarbeid på tvers mellom embetene.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmannen i Oppland ligger i Lillehammer, sentralt plassert i nytt kontorbygg like nord for sentrum. Ved utgangen av 2016 har embetet 143 antall ansatte fordelt på 122 årsverk. Embetet er organisert med en embetsledelse, bestående av fylkesmannen og assisterende fylkesmann, en samordnings- og beredskapsstab og fem avdelinger. Disse er helse- og sosialavdelingen, oppvekst- og utdanningsavdelingen, landbruksavdelingen, miljøvern-avdelingen og administrasjonsavdeling.

Statssekretær Christl Kvam, utnevnt til fylkesmann i 2014, har for tiden permisjon fra embetet. Ass. fylkesmann Sigurd Tremoen ble konstituert som fylkesmann den 14. mars 2016 for perioden Kvam er statssekretær, men dog ikke lenger enn 31.des. 2018. Fagdirektør Eli Blakstad tiltrådte i vikariat som ass. fylkesmann i april 2016.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Nøkkeltallene i årsrapporten er beskrevet nærmere i tabelldata. Det er fra 2015 til 2016 gjort forenkling iht. å rapportere nøkkeltall i den nye tallbehandlerdelen tilknyttet årsrapporten, men nøkkeltallene krever fortsatt en del manuell bearbeiding, dette gjelder spesielt nøkkeltall innenfor personalområdet. At det fortsatt er behov for manuell bearbeiding av nøkkeltall mener Fylkesmannen i Oppland påvirker validitet og forringer muligheter for sammenligninger, og det begrunner et behov for fortsatt å utvikle nøkkeltalldata for embetene. Fylkesmannen i Oppland har med beste evne prøvd å beskrive hva som er lagt til grunn i hvert nøkkeltall.

Andel administrasjon av totalt antall årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum, andel administrasjon	Økonomi	Lønn	IKT	Personal	Arkiv	Resepsjon og sentralbord	Antall årsverk totalt
Antall årsverk	12.2 %	2.5	0.9	2.0	1.8	5.7	2.0	122.0

Vi har her tatt med årsverk tilknyttet administrasjonsavdelingen, som embetets felles administrative enhet. Adm.sjefen er ikke tatt med. Vårt sentralbord er i Engerdal. Ett årsverk på arkivet er tilknyttet vergemål. På personal er ett av årsverkene knyttet opp mot ledelse (underdirektør adma). Personal bidrar også noe mot resepsjon og lønn. Øvrig administrativ ressursbruk i fagavdelingene er ikke tatt med da denne er vanskelig å måle.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	4 501

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	2 761.0
Budsjettavvik (%)	3.2 %

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	84 294.0
Lønn 052501	67 980.0
Lønnsandel av driftsutgifter	80.6 %

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	13 097
Husleie (% av driftsutgifter)	16 %

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	63 095	45 546	17 549

En journalpost med flere vedlegg opprettes når fullstendighetserklæring med tilhørende dokumenter mottas samlet. Ellers opprettes en journalpost pr. dokument.

Medarbeiderundersøkelsen

Betegnelse på rapporteringskrav	Differanse 2016-2014	Gjennomsnittlig score for 2016	Gjennomsnittlig score for 2014
I vårt embete stimuleres det til læring og samarbeid på tvers av avdelingene	- 0.1	3.5	3.6
I vårt embete utvikler vi oss faglig ved gjensidig kontakt med andre embeter	- 0.2	3.5	3.7

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2016
052501	85 475
052521	9 834
Post 01 (unntatt 052501)	17 212
Post 20-29 (unntatt 052521)	42 767
Post 30-39	9 242
Post 40-49	0
Post 60-69	97 173
Post 70-79	14 811
Post 80-89	1 779

Aldersfordeling

Totalt antall ansatte pr. 31.12	Antall ansatte under 20 år	Antall ansatte 20 - 29 år	Antall ansatte 30 - 39 år	Antall ansatte 40 - 49 år	Antall ansatte 50 - 59 år	Antall ansatte over 60 år
143	0	10	25	36	47	25

Årsverk og lønnsutgifter

Betegnelse på rapporteringskrav	Rapporteringsåret
Gjennomsnittlig totalt antall årsverk for aktuelt år	120.00
Gjennomsnittlig årsverk for kvinner	69.00
Gjennomsnittlig årsverk for menn	51.00
Gjennomsnittlig årsverk for faste stillinger	106.00
Gjennomsnittlig årsverk for midlertidige stillinger	16.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk	551 308.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for kvinner	529 682.00
Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk for menn	581 882.00

Turnover

Turnover i prosent	Gjennomsnittlig antall ansatte i rapporteringsåret	Totalt antall ansatte som har sluttet (ekskludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret og ble erstattet	Totalt antall ansatte som har sluttet (inkludert naturlig avgang) i løpet av rapporteringsåret
3.57 %	140.00	5.00	5.00

Tilstandsrapportering om likestilling i embetet

Betegnelsen på rapporteringskrav:	2015	2016
Sum Antall ansatte	145.00	143.00
Grunnlagstall 1: Antall menn	60.00	61.00
Grunnlagstall 2: Antall kvinner	85.00	82.00
Grunnlagstall 3: Gjennomsnittlig månedslønn for menn	46 929.00	48 069.00
Grunnlagstall 4: Gjennomsnittlig månedslønn for kvinner	42 600.00	43 988.00
Sum antall deltidsansatte	7.00	7.00
Sum prosent andel deltidsansatte	4.83 %	4.90 %
Grunnlagstall 5: Antall menn i deltidsstilling	2.00	2.00
Grunnlagstall 6: Antall kvinner i deltidsstilling	5.00	5.00
Sum antall midlertidige ansatte	18.00	16.00
Sum prosent antall midlertidig ansatte	12.41 %	11.19 %
Grunnlagstall 7: Antall menn i midlertidig stilling	5.00	6.00
Grunnlagstall 8: Antall kvinner i midlertidig stilling	13.00	10.00
Sum personer i foreldrepermisjon	3.00	4.00
Grunnlagstall 9: Antall menn i foreldrepermisjon	3.00	2.00
Grunnlagstall 10: Antall kvinner i foreldrepermisjon	0.00	2.00
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 697.00	1 433.00
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	607.00	388.00
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 090.00	1 045.00
Sum andel legemeldt sykefravær menn	3.10 %	1.56 %
Sum andel legemeldt sykefravær kvinner	3.74 %	4.02 %
Grunntall 11: Antall legemeldte sykedager for menn	495.00	233.00
Grunntall 12: Avtalte arbeidsdager for menn	15 993.00	14 978.00
Grunntall 13: Antall legemeldte sykedager for kvinner	757.00	771.00
Grunntall 14: Avtalte arbeidsdager for kvinner	20 233.00	19 166.00
Sum andel egenmeldt sykefravær menn	0.70 %	1.03 %
Sum andel egenmeldt sykefravær kvinner	1.65 %	1.43 %
Grunntall 15: Antall egenmeldte sykedager for menn	112.00	155.00
Grunntall 16: Antall egenmeldte sykedager for kvinner	333.00	274.00

Tilstandsrapportering om likestilling på leder- og medarbeidernivå

Betegnelse på rapporteringskrav:	2016	2015
Antall ansatte i embetet	143.00	145.00
Antall kvinnelige ansatte	82.00	85.00
Antall mannlige ansatte	61.00	60.00
Antall kvinner med personalansvar	5.00	4.00
Antall menn med personalansvar	7.00	8.00
Sum antall ansatte med personalansvar	12.00	12.00
Andel kvinner med personalansvar	3.50 %	2.76 %
Andel menn med personalansvar	4.90 %	5.52 %
Andel ansatte med personalansvar	8.39 %	8.28 %
Antall ansatte uten personalansvar	131.00	133.00
Antall kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	77.00	81.00
Antall mannlige medarbeidere uten personalansvar	54.00	52.00
Andel kvinnelige medarbeidere uten personalansvar	53.85 %	55.86 %
Andel mannlige medarbeidere uten personalansvar	37.76 %	35.86 %
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige ledere	59 466.70	58 212.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige ledere	64 708.30	60 872.00
Gjennomsnittlig månedslønn for kvinnelige medarbeider	43 988.00	42 600.00
Gjennomsnittlig månedslønn for mannlige medarbeidere	48 069.00	46 929.00

Gjennomsnittlig månedslønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Årstall	Prosent menn av alle ansatte pr. 31.12.	Prosent kvinner av alle ansatte pr. 31.12.	Månedslønn menn pr. 31.12	Månedslønn kvinner pr. 31.12	Prosentandel kvinners månedslønn av menns månedslønn pr. 31.12
Totalt i virksomheten	2016	43 %	57 %	48 069	43 988	92
Totalt i virksomheten	2015	43 %	57 %	46 928	42 599	91
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2016	3 %	2 %	77 227	74 239	96
Embetsledelse / dir. / adm.sjef	2015	3 %	2 %	71 817	76 694	107
Seksjonssjef / ass. dir.	2016	2 %	2 %	55 025	54 106	98
Seksjonssjef / ass. dir.	2015	3 %	1 %	50 771	51 200	101
Saksbehandler 1	2016	4 %	7 %	36 675	41 609	113
Saksbehandler 1	2015	1 %	5 %	38 008	35 447	93
Saksbehandler 2	2016	31 %	42 %	47 080	44 863	95
Saksbehandler 2	2015	32 %	43 %	44 750	43 727	98
Kontorstillinger	2016	1 %	1 %	32 533	32 404	100
Kontorstillinger	2015	1 %	1 %	30 850	30 440	99
Fagarb.stillinger	2016	0 %	1 %	0	32 307	Infinity
Fagarb.stillinger	2015	0 %	1 %	0	32 175	Infinity
Lærlinger	2016	0 %	1 %	0	13 346	Infinity
Lærlinger	2015	1 %	0 %	13 200	0	0

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Nasjonal politikk på de enkelte fagdepartementenes områder blir formidlet via mange kanaler (møter, kurs, nettside, epost, telefon etc.) av våre avdelinger.

Overordnet har vi i 2016 i større grad enn tidligere brukt mest tid og ressurser på de kommuner som trenger det mest - og på de fagområder det er mest nødvendig. Dette forutsetter at vi kjenner oppdragene våre godt og kommunene godt. Det ble derfor gjort en vurdering ved at vi «sjekket ut» 83 punkter for hver kommune. Slik bruk av vår fagkunnskap, tydelig prioritering og utviklingen av dialog har økt kvaliteten på politikkformidlingen.

Arbeidet med kommunereformen har vært det enkeltstående prosjekt som har krevd mest ressurser i 2016 - både for Fylkesmannen og for kommunene. Ingen av de 26 kommunestyrene i Oppland vedtok imidlertid sammenslåing, og Fylkesmannen vurderte derfor at det ikke var grunnlag for å endre kommunestrukturen i fylket nå. Reformen har gitt gode diskusjoner om utviklingstrekk og tjenesteproduksjonen framover.

På helse- og velferdsområdet bidrar fylkesmannen til å iverksette nasjonal politikk gjennom informasjon, kurs og kontaktmøter på mange ulike arenaer. Kommunereformen arbeidet har bidratt til å sette framtidige utfordringer på dagsorden i 2016. Gjennom klagesaksbehandling, tilsyn, tilskuddsforvaltning og rapportering bidrar Fylkesmannen til og følger med på om kommunene iverksetter nødvendige omstillingstiltak i tråd med nasjonale forventninger.

Innen samfunnssikkerhet og beredskap har Fylkesmannen faste møtearenaer med kommunene og fylkesberedskapsrådet. Her formidles og drøftes aktuell statlig politikk, ulike nasjonale satsinger og endringer i lov og regelverk. Fylkesmannen arrangerer og deltar på en rekke øvelser i fylket og regionen. Hovedfokus for Fylkesmannen innen samfunnssikkerhet og beredskap har vært - og er - samordning.

På oppvekst- og utdanningsområdet har Fylkesmannen faste møtearenaer med ulike målgrupper innenfor skole og barnehage. Her formidles og drøftes aktuell statlig politikk, ulike nasjonale satsinger og endringer i lov og regelverk. I 2016 har vi hatt spesiell fokus på psykososialt miljø i skoler og barnehager, i tillegg til ny rammeplan for barnehagen.

På plan- og miljøområdet formidles og ivaretas nasjonal politikk gjennom løpende saksbehandling, aktiv dialog i regionalt planforum, planmøter og prosjekter, samordningsforsøket, kursing av kommunene og gjennom nettstedet www.planoppland.no. Planoppland er under stadig utvikling og er en sentral kanal for formidling av nasjonal politikk. I 2016 vektla vi særlig planstrategiarbeid samt politikeropplæring gjennom regionale plansamlinger.

På klimaområdet er det i 2016 lagt ned stor innsats på stimulering av kommuner og andre aktører for å gjennomføre tiltak for å redusere klimagassutslipp. På forurensningsområdet har hovedinnsatsen vært tilsyn, konsesjonsbehandling og veiledning av kommuner. På naturmangfoldområdet formidles statlig politikk gjennom kurs og veiledning, ved gjennomføring av verneplanprosesser, arbeid med vannforskriften og gjennom vårt arbeid med rovviltforvaltningen.

På landbruksområdet er kommunene førstelinja i forvaltningen, og har dermed fokus i Fylkesmannens arbeid med formidling av nasjonale forventninger og politikk. Det legges vekt på tett dialog, veiledning, kurs og fagsamlinger, samt den daglige oppgaveløsingen og kontakten med kommunene. Fylkesmannen har fokus på mulighetsrommet for landbruksproduksjon for alle kommunene. Dette gjelder produksjoner innen både jord, skog og landbruksbaserte næringer.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen i Oppland har tatt initiativ til en rekke arenaer for utveksling av informasjon og samordning av oppgaver (eksempelvis Integreringsforum og NAV-forum), mens andre er pålagt (Fylkesberedskapsråd). Her deltar embetsledelse, avdelingsledelse og fagmedarbeidere ved behov.

Vi ønsker her spesielt å trekke fram at det er viktig å få gode prosesser i planarbeidet i et hytte-, og for tida også vegutbyggingsfylke som Oppland. Regionalt planforum, der blant annet fylkeskommunen, Statens Vegvesen og Fylkesmannen er med, er et forum der kommunene kan presentere arealplaner og få innspill. Her skal statlige, regionale og kommunale interesser kartlegges og søkes samordnet. Regionalt planforum har vært under stadig utvikling.

På helse/sosialfeltet arbeider Fylkesmannen i et tett samarbeid med fylkesleddet i Nav, Bufetat, sykehuset innlandet og statlige kompetansesentra for å samordne statlig politikk på ulike områder.

Sentralt i fellesoppdraget om utsatte barn og unge (0-24) er at Fylkesmannen skal framstå samordnet internt. For å ivareta dette på en best mulig måte har Fylkesmannen i Oppland etablert en tverrfaglig barn- og unge gruppe, som består av representanter fra Helse- og sosialavdelingen og Oppvekst- og utdanningsavdelingen.

Utsatte barn og unge var ett av fem fokusområdene for Fylkesmannen i 2016, og vil også være det i 2017. Samordningsoppgaven til

Fylkesmannen knyttet til utsatte barn og unge er nærmere beskrevet under punkt 3.1.2.1.

På planområdet ble samordningsforsøket gjennomført som forutsatt i 2016. Fylkesmannen tar ellers initiativ til samordnet tidlig dialog med kommunene gjennom å foreslå saker for regionalt planforum og oppfordre til statlig deltakelse i relevante saker. Nettstedet www.planoppland.no er også en viktig samordningsarena, der seks statlige regionale myndigheter, fylkeskommunen og KS står bak. Vi oppfordret i 2016 også statlige myndigheter til å gi innspill til regional planstrategi for Oppland.

På miljøområdet har fylkesmannen tett kontakt med andre statsetater og fylkeskommunen i vår oppfølging av kommunene og i enkeltsaksbehandling.

Innen samfunnssikkerhet og beredskap er fylkesberedskapsrådet hovedarenaen for samordning. Fylkesberedskapsrådet anses som et kollegium, og det er mye kontakt mellom etatene også utenom møtene. Det samarbeides også tett når det gjelder øvingsplanlegging.

På landbruksområdet er det godt samarbeid med Innovasjon Norge, gjennom bl.a. det Regionale partnerskapet. Samarbeidet og samordningen med Statens kartverk ivaretas innenfor en rekke fora (Norge digitalt, Geovekst, Temadata innlandet, lederforum GIS m.v.) og fungerer godt. Det er også etablert et løpende samarbeid med Mattilsynet når det gjelder det nasjonale målet om matsikkerhet, herunder trygg mat og god dyrevelferd. Dette vil også utvikles videre med dialogmøter på regionnivå.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Vårt arbeid med å sikre innbyggernes rettssikkerhet gjøres i det daglige gjennom arbeidet med klagesaker og ved å føre tilsyn og gi veiledning.

Vi mener det er viktig å informere kommuner og tjenesteytere om lovkrav på de ulike områder, og gi råd og veiledning i enkeltsaker. Det foregår en del kontakt med oppdragsgivere i departement og direktorat for at embete skal sikre seg fortolkningene er i samsvar med de øvrige embetene, i tillegg er det etablert ulike nettverk på tvers av embetene med tanke på harmonisering av tilsyn og saksbehandling.

Klagesaksbehandling er en viktig del av rettssikkerheten. I hovedsak er embetet innenfor fristene i forvaltningsloven, men enkelte områder har for lang saksbehandlingstid. Dette gjelder spesielt byggesaksklager etter plan- og bygningsloven. Det er tatt grep for å redusere saksbehandlingstiden.

Vergemål handler i det hele om rettssikkerhet. Saksbehandlingstiden har vært holdt innen godtgjøringer og søknader om Fylkesmannens godkjenning, men har vært for lang på oppnevninger og bytte av verger. Området er under press og det er ikke nok ressurser på området til å sikre rettssikkerhet og rettslikhet slik reformen forutsatte, spesielt med tanke på de kutt som er innført for 2017.

Rettssikkerhetsarbeid utgjør hovedtyngden av fylkesmannens arbeid på helse- og velferdsområdet. Klagesaksbehandling og behandling av tilsynssaker skal sørge for at enkeltpersoners rettigheter ivaretas. Planlagte tilsynet og oppfølgingen av dette har som siktemål å sikre etterlevelse av myndighetskrav, kommunene har fortsatt utfordringer på dette området.

På oppvekst- og utdanningsområdet er veiledning, tilsyn og klagesaksbehandling de viktigste oppgavene for å ivareta rettssikkerheten og sikre en god regelverksetterlevelse. Vi vektlegger skreddersydd veiledning ut mot kommunene ut fra behov. Når det gjelder tiltak på tvers av embetene, er det opprettet en gruppe for saksbehandlere i Region Midt (Nord- og Sør-Trøndelag, Oppland, Hedmark og Møre og Romsdal). Der gjennomgås klagesaker for gjensidig læring og for å sikre likebehandling. Her har det vært spesielt fokus på finansiering av ikke-kommunale barnehager og kapittel 9a i opplæringsloven

På planområdet er det prioritert å bruke juristressurs i planteamet for å veilede om riktig bruk av plan- og bygningsloven, sikre god gjennomføring av samordningsforsøket og lik behandling av like saker internt i løpende saksbehandling. Dette har også vært et tiltak for å redusere arbeidet med klagesaksbehandlingen. I 2016 påtok Fylkesmannen seg også et oppdrag fra KMD om utarbeiding av veileder om spredt utbygging i LNF-områder, som er et viktig og vanskelig tema å veilede godt om.

På landbruksområdet har det vært fokus på kurs- og veiledning for å styrke kompetansen i kommunal landbruksforvaltning. Det har i 2016 vært flere kurs for kommunene knyttet til tilskuddsordningene og kontroll av disse. Det har bl.a. vært særlig fokus på kommunenes rutiner bruk av avkortning, samt saker oversendt fra Mattilsynet vedr. brudd på dyrevelferdslovens bestemmelser. Risikobasert kontrollplan er utarbeidet og fulgt opp.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Fylkesmannen i Oppland har en fortløpende dialog med oppdragsdepartement og direktorater. I tillegg deltar Fylkesmannen i samarbeid med Oppland fylkeskommune, og også Fylkesmannen og fylkeskommunen i Hedmark i strategisk planarbeid. I slike saker er kontakt med sentrale myndigheter viktig.

«Hva vil vi med Innlandet?» kan stå som overskrift for dette arbeidet. Målet er å sikre arbeidskraft, kompetanse, etableringer og ressurser til Innlandet – hvilket gjør det viktig å være til stede på nasjonale arenaer. Fylkesmannen har tatt til orde for at en mindre oljeavhengig økonomi i Norge gir muligheter for Innlandet. Vi utfordres til å tenke nytt om vekst og utvikling. Eksempelvis:

- Oppland og Hedmark har betydelige skog- og landbruksarealer og en rekke biobaserte næringsaktører og viktige kompetansetilgjenger. Det gir mulighet for en videreutvikling av bioøkonomien som en viktig del av det grønne skiftet.
- Innlandet har i fjellregionen store naturområder med store kvaliteter. Slik natur i verdensklasse vil bli mangelvare i framtida.
- Fordelene med å bygge mjøsbyregionene tettere sammen til én effektiv bo- og arbeidsmarkedsregion er store. Det gjelder på transport- og klimasida – men også for å avlaste utbyggingspresset i Oslo-området.

Dessuten arbeider også Fylkesmannen blant annet for:

- å styrke innovasjonskraften i offentlig sektor, og har støttet kommunenes deltagelse i Høgskolens «innovasjonsskole» økonomisk.
- Å prøve ut modeller for god integrering gjennom prosjekt "Flyktninger som ressurs". Dette er et prosjekt i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og tre kommuner i Oppland, Vågå-Sel og Nordre Land som sentrale myndigheter er godt kjent med.

Mer fagspesifikk skal nevnes:

På oppvekst- og utdanningsområdet har vi i 2016 utarbeidet en helhetlig ROS-analyse av samtlige kommuner med utgangspunkt i utvalgte indikatorer (se rapportering på punkt 3.4.1.1). Vi ser at vi gjennom denne har fått systematisert kunnskapen vår om kommunene på en måte som gjør vi får en bedre oversikt over de enkelte kommuners utfordringer, og hvor det er behov for en mer direkte dialog.

Vi opplever at vi har en god dialog med Utdanningsdirektoratet, både gjennom samlinger og annen kommunikasjon. Vi er opptatt av å vise i praksis at vi er bindeleddet mellom kommunene og sentrale myndigheter – begge veier, og er tydelige i vår kommunikasjon med kommunene på dette.

Innen samfunnsikkerhet og beredskap gis DSB kontinuerlig tilbakemeldinger ved behov. Fylkesberedskapssjefer samles fast to ganger i året sammen med DSB.

På landbruksområdet er det god dialog med både Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet. Det blir gitt tilbakemeldinger om hvordan nasjonal politikk virker i fylket gjennom å besvare henvendelser fra direktoratet og gjennom rapporteringer i tråd med oppdragene. Det er også gitt innspill om lovtolkninger på områder der det har vært tvil og nødvendig med avklaringer, samt eventuelle endringer i regelverk.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Følges opp gjennom aktiv satsing på www.planoppland.no, regionalt planforum, kompetansetiltak rettet mot politikere og administrasjon i kommunene samt gjennom å sjekke ut/besvare alle oppstartvarsler og sørge for nødvendig tidlig dialog ut fra dette.

Resultatmål 3.1.1.1.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket.

Gjennomført, jf 3.1.1.1.

Resultatmål 3.1.1.1.2

Rapportere på

Prinsippene i de statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

De statlige og regionale planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer, både ved oppstart av planarbeid og på høring. Fylkesmannens uttalelser til dispensasjonssøknader viser til statlige planretningslinjer som overordna føringer der de er relevante.

Resultatmål 3.1.1.1.3

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100%

Tidlig medvirkning i alle planer, gjennom skriftlig formidling av statlige og regionale føringer og forventninger ved melding om oppstart. Fylkesmannens forventninger til kommunal planlegging formidlet til alle (kommuner og planfirma), og er tilgjengelig på nettsiden PlanOppland. Noen planer tas opp i regionalt planforum før oppstart meldes.

Resultatmål 3.1.1.1.3.2**Rapportere på**

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100%

De fleste innsigelsessaker løser seg uten mekling i Oppland. Det mekles i alle saker med uløste innsigelser, vi har ikke opplevd at kommuner ønsker å hoppe over mekling. I 2016 hadde vi ett meklingsmøte, og her kom partene til enighet. Meklingen dreide seg om innsigelser til hyttebygging av hensyn til villrein, fra fylkeskommunen og Fylkesmannen.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Resultatmål 3.1.1.1.4.1**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til klimaendringer.

Alle planer er vurdert med tanke på klimaendringer. Vi har et godt samarbeid med NVE.

Vurdering av konsekvenser av klimaendringer i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til klimaendringer?
Ja

Resultatmål 3.1.1.1.5.1**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet.

Ja, alle planer er vurdert etter plan- og bygningsloven med hensyn til samfunnsikkerhet.

Vurdering av konsekvenser av samfunnsikkerhet i planer

Er alle planer etter plan og bygningsloven vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet?
Ja

Resultatmål 3.1.1.1.6.1**Rapportere på**

Landbrukets og reindriftens arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser.

Landbrukets arealressurser ivaretas gjennom så tydelige signaler som mulig tidlig i planprosessene og tydelige planuttalelser, om nødvendig med innsigelser, ved høring.

Reindriftens arealressurser ivaretas i samarbeid med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som er gitt det reindriftsfaglige ansvaret også for Oppland. Reindriftens arealressurser er vanskeligere å ivareta dersom det er ønske om utbygging på arealer med reindrift. Dette er blant annet på grunn av den spesielle situasjonen med leie av beitareal.

Resultatmål 3.1.1.1.6.2

Rapportere på

Reduksjon i omdisponering av dyrket mark sammenlignet med 2014.

Oppland fylkeskommune og Fylkesmannen i Oppland vedtok i juni 2007 Jordvernstrategi for Oppland og i den forbindelse ble det nasjonale målet om en halvering av omdisponering av dyrka jord innen 2010 konkretisert for Oppland. Halvering innen 2010 innebar på landsbasis nedgang til 5700 daa/år, noe som for Oppland utgjorde ca. 285 daa/år. Ved samme omregning av Stortingets nye mål tilsvarer dette for Oppland omdisponering av maks 200 daa dyrka jord/år innen 2020. Tallene må ses på som gjennomsnittstall. For perioden 2010 - 2015 har det vært en omdisponering av dyrka jord som har variert mellom 725 daa i 2011 og 128 daa i 2014. Gjennomsnitt for perioden har vært 385 daa/år. I 2015 ble det omdisponert 669 daa dyrka jord og av dette var 101 daa omdisponert etter jordloven §9 og 568 daa etter plan- og bygningsloven.

De store svingningene i Oppland kan delvis forklares med vedtak av reguleringsplaner for store vegprosjekter. Det er fremdeles en betydelig jobb å gjøre for å redusere omdisponeringen. Bl.a. er det for store omdisponeringstall for det som omdisponeres etter jordloven § 9.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

Vi vrir stadig veiledningen vår i retning kompensierende tiltak for enkeltkommuner, framfor kompetansehevende tiltak rettet mot mange. På noen områder, særlig knyttet til regelverksforståelse, hvor vi gjennom klagesaksbehandling, tilsyn eller av andre grunner avdekker et behov hos enkeltkommuner, tilbys skreddersydd veiledning på utvalgte områder. Det er også kommuner som på eget initiativ etterspør slik veiledning. Vi har erfart at veiledningen gir større effekt når vi evner å være tett på. Veiledningen blir gjerne gitt i forbindelse med tilsyn, enten i forkant av tilsynet (eksempelvis veiledning i bruk av Reflex) eller etter sluttmøtet.

Når det gjelder større endringer på lov- og regleverksområdet, har informasjon og veiledning naturlig nok vært rettet mot alle kommuner. I 2016 har ny rammeplan for barnehagen og nytt regelverk om skolemiljø, samt kommunens plikter og ansvar i arbeidet med flyktninger vært prioritert. Når det gjelder ny rammeplan for barnehagen, er det utarbeidet en egen plan for hvordan implementeringen skal foregå, som alle kommuner har sluttet seg til. Dette bygger videre på det tette samarbeidet som har vært mellom Fylkesmannen og kommunene på barnehageområdet over flere år, der barns trivsel har vært hovedsatsingsområde.

Vi har gjennom året flere møtepunkter med ulike målgrupper i fylkeskommunen og kommunene, det være seg skole- og barnehagefaglig ansvarlig i kommunene, rektorer, enkeltskoler, PP-ledere, lærere, barnehagestyrere eller andre. Noen av møtepunktene har vært faste over år. Det er stor oppslutning om de møtearenaene vi har etablert, og tilbakemeldingene er jevnt over gode. Vi gjennomfører dessuten faste møter med utdanningsorganisasjonene, og det foregår gode drøftinger i partnerskapene GNIST og GLØD om aktuelle saker. Vi har også faste møter gjennom året med fylkesopplærings sjefen.

Fylkesmannen har de to siste årene utarbeidet kommunebilder for alle kommuner i fylket, som blant annet sier noe om utfordringer som den enkelte kommune har på skole- og barnehageområdet. Budskapet i kommunebildene har gradvis blitt spisset, slik at kommunene enkelt skal kunne se hvor vi mener hovedutfordringene ligger. Kommunebildene er presentert og drøftet med kommunene i regionvise møter, der både administrativt og politisk nivå i kommunene er representert. I de kommunene der det har vært ønskelig har vi tilbudt en bredere orientering i kommunestyret, eksemplvis i forbindelse med behandling av tilstandsrapporten.

Vi arbeider hele tiden for en mer aktiv bruk av hjemmesida vår som informasjonskanal ut til kommunene.

Resultatmål 3.1.1.2.1.1

Rapportere på

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Rapporten «Spørsmål til Barnehage-Norge 2017» viser at Fylkesmannen i Oppland har høyest tilfredshet av alle fylker når det gjelder både veiledning om regelverk (Oppland 4,50, landsgjennomsnitt 3,84) og veiledning/støtte knyttet til kompetanseutvikling (Oppland 4,33, landsgjennomsnitt 3,69). Dette er høyere enn landsgjennomsnittet i 2015.

Resultatmålet er nådd.

Barnehageeiers og barnehagemyndighets tilfredshet med støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Differanse resultatmål	Resultatmål	Grunnlagstall
0.6	3.7	4.3

Resultatmålet er nådd.

Resultatmål 3.1.1.2.1.2**Rapportere på**

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Om kommunene er tilfreds med Fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak kan ikke leses direkte ut fra tabellene i Rapport 2016/16 NIFU.

Kommunene er spurt om i hvilken grad de opplever Fylkesmannen som en viktig medspiller for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i grunnopplæringen. Her ligger Oppland på et gjennomsnitt på 4,3 (landsgjennomsnittet er 3,8).

Fordi de samme tallene ikke foreligger for 2015 er det ikke mulig med en direkte sammenligning av tallene. Men både i 2015 og 2016 oppgir 71 prosent av kommunene på Østlandet at de i stor eller svært stor grad opplever at Fylkesmannen er en viktig medspiller for å sikre utvikling, læring og god kvalitet. Andelen kommuner som svarer at de i liten eller svært liten grad opplever kommunen som en viktig medspiller, har gått ned fra 9 prosent i 2015 til 3 prosent i 2016.

Vår opplevelse er at kommunene generelt er tilfredse med den støtten og veiledningen som gis.

Vi mener samlet sett at resultatmålet er nådd.

Skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens støtte og veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak

Resultatmål	Differanse resultatmål	Grunnlagstall
58.0 %	- 11.0 %	47.0 %

Dette er nasjonale tall. Det foreligger ikke fylkesvise tall på området.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har foretatt en kort og overordnet vurdering av måloppnåelsen i kommune og ikke funnet noen avvik.

Resultatmål 3.1.1.3.1.1**Rapportere på**

Gjennomført tilsyn i ¼ av kommunene.

Det er gjennomført totalt 8 tilsyn; 5 dokumenttilsyn og 3 fysiske tilsyn.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	5.77	30.77 %	26.00	8.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Sosial: Fylkesmannens inntrykk er at de opplæringstiltak som er gjort ut mot kommunene/NAV-kontorene i 2016 har blitt godt mottatt. Egenvurderingstilsynet som ble gjennomført i 2015/16 har fått veldig god tilbakemelding fra kommune/NAV-kontorene. Gjennom tilsyn og klagesaksbehandling ser vi imidlertid en tendens til at flere kontorer gjør feil i sin saksbehandling etter sosialtjenesteloven. Fylkesmannen har opphevet 15 % av de klagesakene som var til behandling i 2016. Dette er en økning fra tidligere år. Det er satt inn konkrete opplæringstiltak i 2017 med siktemål å heve kompetansen samt skrive "gode" vedtak/klagesaker. Fylkesmannen er av den oppfatning at det er viktig at det fortsatt settes fokus på KVP i 2017. Lokale tall i 2016 viser at antall deltagere går ned i de fleste kommuner. Med innføring av aktivitetssplikten i STL § 20a fra nyttår er det også et krav om at KVP tilbys

til de som har krav på det før det er aktuelt å tildele økonomisk stønad med vilkår om aktivitet. Fylkesmannen nådde ikke måltallet om at 90 % av klagesakene skulle vært behandlet innen tre måneder. Dette skyldes i hovedsak overflytning av ressurser til andre områder og sykdom.

Resultatmål 3.1.2.1.1.1

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket skal ha mottatt tilbud om opplæring.

I januar arrangerte Fylkesmannen en dagssamling for alle ansatte i NAV som har befattning med STL med tema STL § 17 - Opplysning, råd og veiledning. Det var godt oppmøte fra alle kontor i fylket. Foredragsholdet var bl.a. Beate Fisknes fra Helsetilsynet og interne fra Fylkesmannen i Oppland.

I samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet, UDI, politiet innlandet og skatt øst - arrangerte NAV Oppland og Fylkesmannen i Oppland i april en EØS-fagdag for ansatte i NAV. Det var deltakere fra alle NAV-kontorene i Oppland samt noen fra kontorer utenfor fylket. Tema var bl.a. STL § 2.

Fylkesmannen i Oppland arrangerte våren 2016 en samling for NAV lederne med tema økonomisk rådgivning, herunder gjeldsrådgivning. Det var regionalkontakt Inger Margrethe Juvshol ved FM Oslo og Akershus som sto for det faglige innholdet.

På området økonomisk rådgivning er det også mange faglige fora. Disse er godt etablert og møtes flere ganger i året. Flere av de faglige foraene har et tett samarbeid med namsmannen, og Fylkesmannen har fått tilbakemeldinger av både namsmenn og gjeldsrådgiverne at samarbeidet er bra.

I samarbeid med FM Hedmark ble det avholdt grunnkurs i Økonomisk rådgivning i april og fagsamling for de som jobber som gjeldsrådgivere i august - Begge samlingene går over to dager.

Ny i NAV, i samarbeid med NAV Oppland ble arrangert to ganger i 2016. Tilbud til alle nyansatte med egen dagssamling knyttet til STL.

KVP-dagskonferanse i november hvor KVP-veiledere fra fylket møtte.

Fylkesmannen i Oppland, i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark, NAV Oppland, NAV Hedmark, Høgskolene i Oppland og Hedmark og NTNU Gjøvik, har arrangert en fagdag med tema karriereveiledning februar 2016 med opp mot 200 deltakere. I tillegg ble det også arrangert en workshop som en videreføring av fagdagen i september 2016.

I samarbeid med NAV Oppland ble det gjennomført en samling på 2 dager med tema veiledning av personer med innvandrerbakgrunn. Dagene var ikke sammenhengende fordi deltakerne fikk en oppgave som de skulle gjøre i perioden mellom dagene.

Fylkesmannen inviterte 16 av 18 kontorer/kommuner til gjennomføring av egenvurderingstilsyn i 2015/16. Av disse gjennomførte 14 kontorer egenvurdering i egen virksomhet. Fylkesmannen gjennomførte en oppstartssamling for de kontorer som takket ja til invitasjonen. På denne samlingen fikk de opplæring i gjennomføring av tilsynet.

Utover dette har Fylkesmannen hatt veiledning ut i kontorene med tema som er etterspurt i kontorene.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	18	18

Oppland har følgende interkommunalt samarbeid, jf. kommuneloven: NAV Valdres: 6 kommuner, NAV Lom og Skjåk: 2 kommuner, NAV Hadeland: 2 kommuner, NAV Lillehammer-Gausdal: 2 kommuner. Disse er telt som ett kontor i tabellen ovenfor.

3.1.1.5 Øke tilgjengelighet og kapasitet, samt styrke kvalitet og innovasjonsevne i helse- og omsorgssektoren og i folkehelsearbeidet

Fylkesmannen har hatt dialog med kommunene om kommunenes oppgaver og ansvar i folkehelsearbeidet. Det har vært fokus på folkehelsepolitikken og målet om at psykisk helse, helsevennlige valg og aktiv aldring skal få større plass i folkehelsearbeidet. Fylkesmannen har fulgt opp kommuner som har kommet særlig kort i arbeidet med å etablere et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Oppfølging av kommuner har foregått i samarbeid med Oppland fylkeskommune. I 2016 har vi ved flere anledninger formidlet betydningen av en god oversikt over helse og påvirkningsfaktorer som en forutsetning for å beskrive utfordringer og nødvendig for å planlegge og gjennomføre tiltak. Dialogen med kommunene har vært gjennom vurdering av kommunale planstrategier og andre kommunale planer og gjennom Fylkesmannen i Oppland sine "Kommunebilder" som blir

presentert for kommunestyre. Formidling og dialog har også vært gjennom fagsamlinger, elektronisk kommunikasjon og telefonisk kontakt. Fylkesmannen i Oppland har i samarbeid med Sykehuset Innlandet HF arrangert smittevernkonferanse hvor Ny handlingsplan mot antibiotika resistens var et av temaene. Fylkesmannen følger opp sju kommuner som fikk tildelt midler til Innovasjonsprosjekter. Satsningsområdet i år var hverdagsrehabilitering. Vi har samarbeid med USHT med å styrke kvaliteten og økt kompetanse i pasientsikkerhet og ABC opplæring. Vi har også bidratt til økt kompetanse innen rehabiliteringsfeltet jf. kompetanse- og innovasjonsmidlene og konferanse i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark, Sykehuset Innlandet og brukergruppe. I kommunebildene fra helse og omsorg var det fokus på tannhelse og legetimer i sykehjem. Det antas at disse to indikasjonene er med å gjenspeiler kvaliteten på tjenestene i sykehjem.

Resultatmål 3.1.3.1.1.1

Rapportere på

Alle kommuner har utarbeidet lokale helse- og omsorgsplaner som del av det helhetlige kommuneplanarbeidet.

Fylkesmannen i Oppland har gjennomført en kartlegging for å se om kommunene er rustet til å møte fremtidens utfordringer på helse og omsorgsfeltet. 19 av 26 kommuner sier de har utarbeidet helse- og omsorgsplaner. 3 kommuner har påbegynt dette arbeidet. 4 kommunen gir tilbakemeldinger på at de har strategidokument eller delplaner/rapporter som beskriver utfordringene.

Kommunene beskriver utfordringene forskjellig. Det er alt i fra demens, befolkningsnedgang, lavere kommune økonomi, færre i arbeid (kloke hoder og varme hender), økte myndighetskrav og større forventninger fra pasient/bruker, rekruttering av kompetente medarbeidere, økende yngre omsorg, høy levealder, dimensjonering av fremtidens institusjonsplasser til økt bruk av psykofarmaka og økt antall unge som er uføre

Resultatmål 3.1.3.1.2.1

Rapportere på

Alle kommuner har iverksatt tiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet til personer med demens.

Alle kommuner med unntak av 2 kommuner har etablert dagtilbud for personer med demens. Disse to kommunene er små og sier de ikke har behov for dette tilbudet enda. Oppland ligger 2.plass på landsbasis når det gjelder antall hele plasser på dagtilbud for personer med demens, og på 5.plass med 2 423 fullførte deltagere på ABC opplæring. FM har etablert nettverk for demens/hukommelseskordinatorer for å styrke demensarbeidet i kommunen. Lokale demensforeninger jobber aktivt med pårørendeskoler, og FM har tett samarbeid med Nasjonalforeningen for folkehelse med å etablere aktivitetsvennen og bidra til at kommunene blir mer demensvennlig samfunn.

Fylkesmannen i Oppland og Hedmark har i samarbeid med Sykehuset Innlandet gjennomført Demenskonferanse Innlandet som er et viktig bidrag for å øke kvalitet og kompetanse i demensomsorgen.

Resultatmål 3.1.3.1.3.1

Rapportere på

Alle kommuner har oppnådd en økt andel ansatte med relevant utdanning sammenliknet med 2015.

Det er 3 kommuner som ikke søkte om midler til kompetanseheving. Samlet sett er en økning i fagarbeidere, syke- og vernepleiere. Imidlertid er det få søknader på videreutdanning innen psykisk helse/rus og rehabilitering. Det har vært stor søknad om tildeling av midler til lederutdanning. Vi har kontakt med 2 regioner som ønsker å etablere vernepleie- og videreutdanning innen psykisk helse og rus som et desentralisert utdanningstilbud

Resultatmål 3.1.3.1.4.1

Rapportere på

Alle kommuner skal ha deltatt i kompetansehevende program.

Fylkesmannen arrangerte i oktober et todagers fagkurs for saksbehandlere og ledere i helse- og omsorgstjenesten i kommunen i Oppland. Det var godt oppmøte om kurset. Dag 1 hadde hovedfokus på områder med vanskelige juridiske spørsmål, herunder BPA, omsorgslønn og avlastning og omgjøring av enkeltvedtak. Dag 2 hadde hovedfokus på områder med vanskelige organisatoriske og faglige spørsmål, herunder taushetsplikt, kartlegging, dokumentasjon, IP og koordinator, forsvarlighet og faglig skjønn. Vi har vært arrangert oppstartmøte i demens ABC for å gi økt kompetanse om demens. Det er etablert nettverk for demens/hukommelseskordinatorer i Oppland. Aldring og helse hadde oppe opplæring på det nye utredningsverktøyet.

3.1.1.6 Økt kapasitet og kompetanse om psykisk helse og rus, med satsing på bedre forebygging og sammenhengende tjenester

Fylkesmannen i Oppland har gjennom mange år brukt et bredt spekter av virkemidler for å øke kompetanse om psykisk helse og rus for å gjøre kjent og implementere nasjonal politikk og retningslinjer. Gjennom kurs, konferanser, regionale rusfora og Rusforum innlandet. Vi har brukt tilskuddsforvaltning med tett oppfølging av prosjekter, egeninitiert tilsyn med tilbudet til ROP pasienter i 5 kommuner og en rekke opplæringsløp i forhold til kompetanseheving på feltet. Fylkesmannen har sammen med NAV Oppland hatt opplæringsprogram i samtalemotoden MI (motiverende intervju), og vi har hatt omfattende kursing i forhold til Tvang samt samlinger i forhold til «Sammen om mestring» i alle regioner, siste samling var februar 2016. Men også gjennom vår klagesaksbehandling og ikke minst gjennom samarbeid med fagfolk og ledelse i kommunene, Pasient og brukerombudet og kommuneoverlegene og har vi kontinuerlig fokus på feltet. Vi ser området psykisk helse/rus i sammenheng med våre andre satsningsområder som barn/unge, Sosiale tjenester, Boligsosialt arbeid og i forhold til arbeid med flyktninger.

Resultatmål 3.1.3.2.1.1

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har tatt i bruk BrukerPlan eller lignende kartleggingsverktøy i sitt planverk.

23 kommuner i Oppland har gjennomført Brukerplan i 2016, ytterligere to gjennomførte i 2015 og skal kartlegge i 2017. En kommune rapporterte til et annet HF. (Jevnaker En kommune har ikke rapportert (Vestre Toten).

7 kommuner har gitt tilbakemelding om at brukerplan er tatt med i kommunens overordnede planer. 3 kommuner har rapportert at det skal inn i planer høst 2017. Resterende kommuner har også gitt signaler om at det skal inn i overordnede planer når det er tid for revidering.

Eksempel på plan der Brukerplan er tatt inn er ruspolitisk handlingsplan (også interkommunal), Plan for psykisk helse og rus og Sektorplan for familie og inkludering.

Resultatmål 3.1.3.2.2.1

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har deltatt i kompetansehevede tiltak på rusfeltet.

Alle kommuner i Oppland har deltatt på en eller flere kompetansehevede tiltak i 2016. Både Røroskonferansen i mai og Rusforum innlandet i november samlet representanter fra alle kommuner i Oppland minus Jevnaker. Alle kommunene har også deltatt på samling om Tvang som KoRus-Øst arrangerte med Fylkesmannen som samarbeidspartner.

Resultatmål 3.1.3.2.3.1

Rapportere på

Alle kommuner har dokumentert kapasitetsvekst i lokalt rus- og psykisk helsearbeid sammenliknet med 2015.

11 kommuner i Oppland har kapasitetsvekst i antall ansatte i rus/ psykisk feltet. 7 kommuner har nedgang og 8 kommuner har samme antall ansatte som i 2015. Fire av fem kommuner som siden 2011 har hatt ROP tilsyn har kapasitetsvekst fra 2015 til 2016.

10 kommuner har kapasitetsvekst i antall ansatte i rus/ psykisk feltet Barn og unge. 4 kommuner har nedgang 12 kommuner har samme antall ansatte som i 2015.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Det er igangsatt restaureringstiltak i myrområder, jf. rapportering under pkt. 3.1.4.1.1.1

Arbeidet med nasjonalt verdifulle kulturlandskap har gått som planlagt, og områdeplanene for sju av områdene ble ferdigstilt i 2016. Forvaltningsmål for utvalgte kulturlandskap i jordbruket er fulgt opp av landbruksavdelingen. Forslag til prioritering av arealer for naturtypekartlegging etter NiN ble levert til Miljødirektoratet innen fristen. Naturtyper, arter og økosystemer følges også opp gjennom tildeling av tilskudd til trua arter, trua naturtyper og kulturlandskapstiltak.

Vurdering: God måloppnåelse i 2016.

Resultatmål 3.1.4.1.1

Rapportere på

Restaureringsprosjekter skal være igangsatt i henhold til plan 2016-2020 for restaurering av myr og annen våtmark.

Vi fikk for 2016 tildelt kr. 410.000,- på prosjekt myr- og våtmarksrestaurering, kap./post 1420.38.

Pengene er brukt til følgende:

- Slutføring av oppstartet prosjekt 2015, tetting/gjenfylling grøfter, Stormyra NR, kr. 15.000,-
- Graving gjennom plastring/forbygging ved Vismunda elv for gjenskaping av fingerdelta, Svenesvollene NR, kr. 37.000,-
- Tetting/gjenfylling av grøfter Øytjernet NR (planlagt utvidelse), ca. 1700 m grøft, kr. 303.000,-
- Planlegging våtmarksrestaurering Hovstjern NR/Vigga elv og Etna elv (Høljarast – Lunde), kr. 55.000,-

Kort evaluering. Tetting/gjenfylling av myrgrøfter (Øytjernet) er gjort til en pris som er langt over det det burde være (anbudskonkurranse der vi fikk kun én tilbyder), kanskje så mye som 3X prisen ut fra timepris. Det er nødvendig å få ned prisen for å effektivisere og gjøre en større jobb for tildelte midler. For å få til dette kan flere løsninger være aktuelle, tilbydere fra Sverige/Finland, opplæring fra Sverige/Finland, rammeavtaler, timebasert arbeid.

Resultatmål 3.1.4.1.2

Rapportere på

Overvåkingsprogram er igangsatt i alle vannregioner.

Overvåking etter vedtatte overvåkingsprogram er igangsatt i alle de tre vannområdene i fylket som Fylkesmannen i Oppland følger opp tett i den ordinære oppgaveløsingen. Dette gjelder vannområdene Mjøsa, Randsfjorden og Valdres.

Det er gjennomført koordinerende møter mellom Fylkesmannen, fylkeskommunen og prosjektlederne i vannområdene hvor prioritering av overvåking innenfor de gjeldende rammer og planlegging av gjennomføringen er diskutert.

Overvåking er igangsatt/gjennomført i de vannforekomstene som er prioritert innenfor de tilgjengelige økonomiske rammene. Dette er i stor grad løst ved at Fylkesmannen har stått for finansiering av analyse og rapportering samt har gjennomført noe innsamling, mens vannområdene og/eller kommuner har bidratt med innsamling.

Resultatmål 3.1.4.1.3

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2015.

Fylkesmannen i Oppland har hatt en høy aktivitet på oppfølging av påleggsmyndighet i regulerte vassdrag. Undersøkellesbehovet er i hovedsak løst gjennom en frivillig ordning gjennom prosjektet "Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland". Vi har et godt samarbeid med de regulantene som deltar i prosjektet og at vi får gjennomført mer på denne måten enn vi tror ville vært tilfelle ved å forholde seg til det tradisjonelle påleggsinstituttet. Dette medfører at vi også får gjennomført undersøkelser/overvåking også i vassdrag hvor det ikke finnes hjemler.

Det benyttes fremdeles regulære pålegg i tilfeller der dette er naturlig og/eller nødvendig. Tiltak løses i det vesentlige gjennom pålegg.

3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper i fylket er utryddet, og utviklingen til truede arter er i bedring

Aktuelle handlingsplaner og faggrunnlag for arter og naturtyper er fulgt opp. Tildeling av tilskudd til tiltak for trua arter og naturtyper er gjennomført med fokus på tilstandsforbedrende tiltak, og bedring av kunnskapsgrunnlaget. Dette gjelder både trua arter, prioriterte arter, trua naturtyper og utvalgte naturtyper. For de skjøtsels- og kulturbetinga naturtypene og med tilhørende arter er manglende hevd og gjengroing en stor trussel. Skjøtselsarbeid har bedret statusen til flere av de mest verdifulle slåttemarkslokalitetene i fylket, men det er fortsatt behov for oppfølging av andre naturtyper i kulturlandskapet (høstingsskog, naturbeitemarker, hagemarker). Oppland har mange svært verdifulle kalksjøer, men mange av disse er betydelig påvirket av jordbruksavrenning. Utover dette er det også satt fokus på lokale naturverdier og bevaring av disse gjennom kursvirksomhet rettet mot kommunene i 2016.

Vurdering: God måloppnåelse i 2016, men behov for kontinuerlig arbeid med en del arter og naturtyper i årene framover for å sikre en god utvikling.

Resultatmål 3.1.4.2.1.1

Rapportere på

Alle tiltak for truede arter og naturtyper skal være i tråd med forvaltningsmål, faggrunnlag og handlingsplaner.

Tilskuddsordningen til trua arter og naturtyper har i stor grad bidratt til å få gjennomført tiltak i tråd med handlingsplaner, forvaltningsmål og faggrunnlag. Hovedfokus har vært på tilstandsforbedrende tiltak (skjøtsel, økt rekruttering m.m.), men også kunnskapsinnhenting i forbindelse med tiltak.

Vi har god kunnskap om forekomstene av prioriterte arter i Oppland. Hovedfokuset i 2016 har vært å bedre tilstanden til dragehode gjennom skjøtsel av lokaliteter, og for elvemusling å styrke rekrutteringen i svake elvemuslingbestander. Skjøtsel av svartkurle og kartlegging av elvesandjeger er også gjennomført. I tillegg er det gjennomført tiltak på linjenettet for å sikre forekomster av hubro. Faggrunnlag for elfenbenslav, råtetebladmose og knottblom er levert Miljødirektoratet, og det er igangsatt verneprosesser for to lokaliteter med storporet flammekjuka.

Når det gjelder utvalgte naturtyper arbeides det godt med både slåttemark og slåttemyr gjennom skjøtselsgruppa for slåttemark. I 2016 ble også høstingsskog innlemmet i dette arbeidet. Arbeidet med å styrke kunnskapen om tilstanden i kalksjøer som er utvalgt naturtype, ble også videreført i 2016. Se for øvrig tabell for oversikt over gjennomførte tiltak.

Vurdering: God måloppnåelse i 2016, men fortsatt behov for tiltak i årene framover for å sikre at forvaltningsmålene for arter og naturtyper er ivaretatt.

Arbeid med og forvaltning av trua naturtyper og trua arter, inkludert utvalgte naturtyper og prioriterte arter

Hvilken art / naturtype	Type tiltak	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Der det er handlingsplan/faggrunnlag: Koordinerende FM oppgir hvilke fylker det var oppfølging av HP/FG i 2016?	Hvordan ble midler fra koordinerende FM fordelt til andre fylker?	Sum brukt	Ev. oppdragsnr.
Kalksjøer	Annet	Tilstandsundersøkelse	Buskerud, Hedmark, Oppland	Annet	498 000	
Kalksjøer	Annet	Avgrensning av deler av Jarenvannets nedbørsfelt hvor meldeplikt for jord- og skogbrukstiltak skal gjelde	Oppland	Annet	0	
Elvemusling	Annet	Styrking av rekruttering av elvemusling i Lomsdalselva og Bjoneelva: Infeksjon av fisk i kar med muslinglarver for å øke reproduksjonssuksessen til svake muslingbestander med rekrutteringssvikt.	Oppland	Annet	0	
Knottblom	Informasjon	Ferdigstille faggrunnlag: Implementering av resultater fra 2015 og oversendelse av nytt utkast til Miljødirektoratet. Ikke tildelt midler.	Oppland	Annet	0	

Elfenbenslav	Informasjon	Ferdigstille faggrunnlag: Implementering av resultater fra 2015 og oversendelse til Miljødirektoratet. Ingen nye midler i år.	Oppland	Annet	0	
Råtetvebladmose	Informasjon	Ferdigstille faggrunnlag: Implementering av resultater fra 2015 og oversendelse til Miljødirektoratet. Ikke tildelt nye midler i år.	Oppland	Annet	0	
Høstingsskog	Kartlegging	Kartlegging og vurdering av restaurerings-/skjøtselsbehov og utarbeidelse av skjøtselsplaner. Tildelt midler fra Miljødirektoratet	Oppland	Etter søknad fra andre fylker	50 000	
Slåttemark	Skjøtsel	Drift av skjøtselsgruppe, gjennomføring av fagdager for grunneiere med slåttemark, utarbeidelse av nye skjøtselsplaner og oppfølging av lokaliteter fra første året i handlingsplanarbeidet. Tildelt midler fra Miljødirektoratet.	Oppland	Etter søknad fra andre fylker	200 000	
Svartkurle	Skjøtsel	Skjøtsel av lokaliteten på Svanvollan. Kistefos Skogtjenester søkte om midler fra FM Sør-Trøndelag, i samråd med FM Oppland.	Oppland	Etter søknad fra andre fylker	18 000	
Hubro	Annet	Tiltak på linjenettet for å bevare hubrobestanden i fylket. I samråd med FM Oppland har Kistefos Skogtjenester, VOOKS, Eidsiva og Eidefoss søkt om midler til gjennomføring av tiltak. Midlene er tildelt fra FM Nordland direkte til kraftselskapene, og summen er derfor ikke oppgitt her.	Oppland	Etter søknad fra andre fylker	0	
					766 000	

3.1.1.9 Utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer er redusert og forurensning skader i så liten grad som mulig helse og miljø

Det er gjennomført risikobasert tilsyn og saksbehandling av utslippstillatelser for 2016 rett i underkant av årets målsetning, målt etter gebyrinntekter. Fylkesmannen i Oppland deltok i de nasjonale tilsynsaksjonene rettet mot tanklagring, plast- og glassfiberprodusenter og mineralsk industri.

Resultatmål 3.1.4.3.1.1

Rapportere på

Alle industri- og avfallsvirksomheter driver i tråd med nye krav i industriutslippsdirektivet.

Ny bransje treimpregnering: Otta Sag og Høvleri har så stor produksjon at de kommer inn under IED. Har ikke tillatelse i dag. Kontrollert ifm tanklagringsaksjonen 2016 og i den forbindelse orientert om IED av FMOP. Vi tar kontakt med bedriften i 2017 ang tillatelse. Ny bransje metallfragmentering/shredderlegg: Norsk Metallfragmentering as på Gjøvik har tillatelse av 28.02.2013, tillatelsen må endres, jf IED. Eldre anlegg/bransjer: Tine Meieriet Frya kommer inn under IED, men har gammel tillatelse fra SFT av 26.01.1990. Oppdateres i 2017. Hydal Aluminium Profiler (overflatebehandling) har tillatelse av 20.12.2000 med henvisning til kap 36 i forurensningsforskriften.

Resultatmål 3.1.4.3.2.1

Rapportere på

Avløpsanleggene skal ha lukket alle avvik som ble påvist i 2015.

Vi er ikke i mål på lukking av alle avvikene som ble påvist i 2015. Dette er et arbeid som vil bli fulgt opp og fullført i 2017.

3.1.1.10 God økonomiforvaltning i kommunene

I sitt veiledningsarbeid overfor kommunene har Fylkesmannen lagt vekt på følgende tiltak for å sikre god økonomiforvaltning i kommunene:

- Sette mål for økonomiske nøkkeltall og ha fokus på disse i både årsbudsjett, økonomiplan og regnskap/årsmelding
- Bruke økonomiplanen aktivt for å få til nødvendige endringer i struktur og tjenestenivå

Resultatmål 3.1.5.1.1.1**Rapportere på**

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2016 ikke skal overstige antallet ved utgangen av 2015.

Oppland hadde 2 ROBEK-kommuner (Lesja og Vestre Toten) ved inngangen til 2016. Vestre Toten ble meldt inn i 2011 etter merforbruk i både 2008, 2009 og 2011. Lesja ble meldt inn i 2015 etter merforbruk både i 2013 og 2014 som var forutsatt dekket i 2015 og 2016. Lesja ble meldt ut av ROBEK i 2016 etter avlagt regnskap for 2015, som viste at hele merforbruket ble dekket inn i 2015. Fylkesmannen har hatt jevnlige møter med begge kommunene gjennom året. Det har vært fokusert på balanse i løpende drift, driftskonsekvenser av planlagte investeringer og behovet for å ha reserver i form av disposisjonsfond.

Antall kommuner i ROBEK

Kommuner per okt'15	Kommuner per okt'16	Avvik
2.00	1.00	- 1.00

Lesja kommune ble meldt ut av ROBEK etter at regnskap for 2015 var godkjent. Hele merforbruket ble dekket inn.

3.1.1.11 Kommunereform

I tråd med oppdraget leverte Fylkesmannen i Oppland sin tilrådning om ny kommunestruktur i fylket innen fristen 1. oktober 2016.

Arbeidet med kommunereformen var høyt prioritert i 2016. Fylkesmannen i Oppland har, gjennom oppdraget som prosessveileder, lagt vekt på at kommunenes arbeid med kommunestruktur ikke har vært et mål i seg selv, men en del av et helhetlig utviklings- og innovasjonsarbeid. Det er avgjørende at kommunene lykkes i dette arbeidet.

Innen fristen 1. juli 2016 hadde tre kommuner i Oppland sagt ja til sammenslåing med andre kommuner, Dovre, Sør-Fron og Nord-Aurdal, men alle sto uten positivt vedtak i nabokommunen(e). Det er derfor ikke vedtatt noen kommunesammenslåinger i Oppland.

Fylkesmannen mener like fullt at arbeidet med kommunereformen har resultert i gode utredninger og bidratt til å løfte viktige diskusjoner i kommunestyrene om samfunnmessige utviklingstrekk og kvalitet i tjenesteproduksjonen. Kommunenes egne utredninger og faglige vurderinger understøtter også behovet for endring.

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) følges opp i samarbeid med det regionale partnerskapet (FK, faglag og IN). Programmet har god oppslutning i næringa og kommunal/regional forvaltning.

Programmet justeres i tråd med endringer i nasjonal politikk og føringer. I tråd med dette er programmet gir programmet et godt grunnlag for næringsutvikling innenfor skogbruk, jordbruk og bygdenæringer. I 2016 har det vært lagt vekt på temaer som rekruttering, storfekjøtsatsing, beitebruk i utmark, løsdriftskravet etc. Videre er prioriteringsregler og tilskuddsutmåling for IBU-midlene drøftet. Fylkesmannen hadde et underforbruk på Utrednings- og tilretteleggingsmidler (BU-midler) i 2016. Dette skyldes i all hovedsak forsinkelser i forbindelse med justering av noen store søknader innenfor løsdrift og økt storfekjøttproduksjon.

Fjellandbruksprosjektet avsluttes i første del av 2017. Det er iverksatt en rekke kompetansehevende tiltak og skapt motivasjon i bransjen.

Fylkesmannen deltar i dialogmøter for skog- og trenæringen sammen med Østfold, Akershus, og Hedmark og representanter for

Statens vegvesen Region øst og fylkeskommunene. Sammen med næringa og kommunene har Fylkesmannen startet prosjekt Vegkart til bedre skogsveger.

I 2016 ble det også tatt initiativ til å utarbeide en regional bioøkonomistrategi i samarbeid med fylkeskommunene og fylkesmennene i Hedmark og Oppland. Strategien skal vedtas vinteren 2017.

Foryngelseskontrollen blir fulgt i kommunene, men med noe varierende grad av oppfølging av avvik.

Resultatmål 3.1.6.1.1

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram er utarbeidet og fulgt opp i tråd med nasjonal politikk.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er utarbeidet i god dialog med det regionale partnerskapet. Programmene er justert i tråd med endringer i nasjonal politikk, og utgjør et godt strategisk grunnlag for Fylkesmannens og partnerskapets arbeid.

Regionalt næringsprogram:

Fulgt opp bl.a. gjennom drøftinger i det regionale partnerskapet for næringsutvikling - Landbruksforum. Vekt på temaer som rekruttering, storfekjøtsatsing, beitebruk i utmark, løsdriftkravet etc. Videre er prioriteringsregler og tilskuddsutmåling for IBU-midlene drøftet.

Seks regionale stillinger med næringsutvikling som hovedarbeidsoppgave er engasjert i satsing på lokalmat, landbruksbasert reiseliv, Inn på tunet og utvikling innen tradisjonelt landbruk.

FM har brukt noe tid på å koordinere søkere som ønsker midler til store prosjekter innen mjølk- og kjøttproduksjon. Dette for å få mest mulig samordnet og bred satsing.

FM har egen satsing for økt oppslutning om organisert beitebruk i utmark for storfe.

Regionalt miljøprogram:

Rullering skjer hvert 4. år, innspill fra faglag (BL/NBS), kommune og MA. Fylkesmannen følger opp kommunene med veiledning, samlinger og forvaltningskontroll.

Regionalt skog- og klimaprogram:

Fulgt opp arbeidet i Skog- og trestrategien i Hedmark og Oppland. Strategien er utarbeidet i samarbeid med skog- og trenæringa, og eies av fylkesmennene og fylkeskommunene i de to fylkene.

Resultatmål 3.1.6.1.2.1

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse av all hogst innen tre år etter hogst.

Rutiner hva gjelder foryngelseskontroll er fulgt opp gjennom løpende kontakt med kommunene samt særskilte kurs o.l. Kommunene kontrollerer, men det mistenkes at avvik ikke følges opp i tilstrekkelig grad. Vedvarende fokus på området i 2017.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Skogens rolle i klimasammenheng har fått en større betydning. Foryngelse prioriteres høyt, men kontroll av kommunene viser at de følger opp avvik i varierende grad. Det vil være vedvarende fokus på dette i 2017. Tilskudd til tettere planting har ført til økt ant planter pr dekar i snitt i Oppland. Snitt planter pr dekar i 2016 ble 183, mens det for 2015 var 167. De fleste kommuner har respondert på ordningen. Totalt er det utbetalt MNOK 2,995 i tilskudd til tettere planting.

Det er utført gjødsling på totalt 6 592 dekar i 2016 (0 da i 2015, ca 700 da i 2014). Det er utbetalt kr 886 000 i tilskudd til gjødsling. FM har veiledet kommunene i fht. begge ordningene.

Bruk/vern-arbeidet i Langsua er i varetatt gjennom kontakt med kommunene og nasjonalparkforvalterne. Oppdatering av nøkkelbiotoper er fulgt opp kommunevis sammen med skogbruksplanprosjekter. Har dialog med miljøvernveddelingen knyttet til kartlagte naturtyper og tilskuddsberettiget areal i RMP og bidrar i arbeidet med handlingsplan for slåttemark og andre aktuelle arter og naturtyper. RMP-tilskudd til biologisk mangfold og andre formål er også fulgt opp i veiledning til kommunene og i forvaltningskontrollene. Betydning av beitebruk i utmark for landskaps-/miljøverdier har vært et deltema på beitebruksseminar for kommuner, beitelag m.fl. Rammer og sentrale føringer for SMIL-ordningen er formidlet på egen fagsamling og følges opp i forvaltningskontroller.

Resultatmål 3.1.6.2.1.1

Rapportere på

Andel kommuner som følger opp kontroll med fornyelseskravet: 100 pst i løpet av tre år.

Kommunene prioriterer jevnt over fornyelse høyt, men det mistenkes at avvik følges opp i varierende grad. Fylkesmannen vil ha vedvarende fokus på dette i 2017, og iverksette tiltak overfor kommuner som ikke følger opp avvik i tilstrekkelig grad.

Resultatmål 3.1.6.2.1.2**Rapportere på**

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2015.

Tilskudd til tettere planting har ført til økt ant planter pr dekar i snitt i Oppland. Snitt planter pr dekar i 2016 ble 183, mens det for 2015 var 167. De fleste kommune har respondert på ordningen. Totalt er det utbetalt MNOK 2,995 i tilskudd til tettere planting. Det er utført gjødsling på totalt 6 592 dekar i 2016 (0 da i 2015, ca 700 da i 2014). Det er utbetalt kr 886 000 i tilskudd til gjødsling. FM har veiledet kommunene i fht. begge ordningene.

Resultatmål 3.1.6.2.2.1**Rapportere på**

Alle miljøvirkemidlene er forvaltet i tråd med regionalt miljøprogram og nasjonale føringer.

Oppdatering av nøkkelbiotoper er fulgt opp kommunevis sammen med skogbruksplanprosjekter. Bruk/vern-arbeidet i Langsua er i varetatt gjennom kontakt med kommunene og nasjonalparkforvalterne.

Fylkesmannen bidrar i arbeidet med handlingsplan for slåttemark og andre aktuelle arter og naturtyper, samt når det gjelder kartlegging av naturtyper og tilskuddsberettiget areal i RMP.

RMP-tilskudd til biologisk mangfold og andre formål er også fulgt opp i veiledning til kommunene og i forvaltningskontrollene.

Betydning av beitebruk i utmark for landskaps-/miljøverdier har vært et deltema på beitebruksseminar for kommuner, beitelag m.fl.

Rammer og sentrale føringer for SMIL-ordningen er formidlet på egen fagsamling og følges opp i forvaltningskontroller.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger**3.1.2.1 Godt tjenestetilbud for barn og unge**

Fylkesmannen skal se sine sektoroppdrag overfor utsatte barn og unge i sammenheng, 0-24 samarbeidet. Fylkesmannen i Oppland har en tverrfaglig barn og unge gruppe. Det har vært gjennomført fire møter. To av representantene i denne gruppen har gjennomført videreutdanning i barnekonvensjonen høst 2016.

Forsøket "NAV veileder i videregående skole" ble startet ved Raufoss videregående skole høst 2015. Det er to veilederressurser, en fra NAV Østre Toten og en fra NAV Vestre Toten. Dette prosjektet skal bidra til å redusere frafallsproblematikken. To representanter fra Fylkesmannen har deltatt på styringsgruppemøter og nettverkssamlinger.

Fylkesmannen i Oppland har gjennom elektronisk kommunikasjon informert om oppdatert retningslinje for svangerskapsomsorgen – hvordan avdekke vold (IS-2181). Vi vil i 2017 jobbe videre med å gjøre denne retningslinjen kjent.

Fylkesmannen i Oppland deltar i et fagnettverk i Oppland for arbeidet mot æresrelatert vold/vold i nære relasjoner. Det ble i april 2016 arrangert ett frokostseminar med tema beskyttelsestilbud til voldsutsatte. Dette arbeidet fortsetter i 2017.

Fylkesmannen i Oppland har arrangert fag- og regelverkssamlinger i faste møter med deler av sektor, og som tverrfaglige tilbud der flere sektorer deltar; opplæringsloven § 2-8 og 3-7, kap. 5, forskrift kap. 3 og 4.

Fylkesmannen har også i 2016 støttet utvalgte kommuner som arbeider med prosjekt for å utvikle en bedre samordnet tjeneste i barnehage og skole.

Fylkesmannen i Oppland har ledet samarbeidsprosjekt mellom Statped, FMOP og Valdres PPT der hovedmålet er å bruke kunnskapsgrunnlag og styrke kompetanse for å bedre tilpasset opplæring for alle elever.

Fylkesmannen har også vært medarrangør sammen med Korus-Øst på en erfaringsamling om bedre tverrfaglig innsats for barn og unge for kommunene i Oppland. Det var god deltakelse fra kommunene.

3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen har forvaltet tilskudd til boligsosialt arbeid på vegne av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Kommunen Gjøvik overførte midler fra 2015 til 2016, kr 610 000,- og i tillegg fikk Søndre Land kr 610 000,- i midler for 2016. Tilskuddene er vurdert i nær sammenheng med tilskudd til samhandlingsmidler Rus, tilskudd til kommunalt rusarbeid og barnefattigdom.

Prosjektene retter seg i hovedsak mot oppfølgingstjenester i bolig for rusavhengige, unge i Gjøvik og voksne i Søndre land.

Fylkesmannen har i 2016 deltatt på flere møter med Husbanken for å spre erfaringer og å gi innspill til veiviseren. Husbanken er også med inn i Integreringsforum i Oppland hvor boligsosialt arbeid overfor flyktninger/innvandrere er hovedfokus.

I tillegg har vi deltatt på 2 samlinger hos Husbanken hvor tema har vært by og tettstedsutviklingsprogrammet og BOSO kommuner.

Informasjon om retningslinjer for tilskudd til boligsosialt arbeid, barnefattigdom og kommunalt rusarbeid i 2016 ble formidlet til aktuelle ledere og ansatte i kommunene og i NAV pr. mail og via Fylkesmannens internett side.

Fylkesmannen i Oppland arrangerer årlig en rus- og boligsosial konferanse, som i 2016 samlet 180 deltagere fra tre fylker. Konferansen arrangeres i samarbeid med KoRus-Øst, og Midt, Fylkesmannen i Hedmark og Sør Trøndelag, Husbanken Midt og RIO. Årets konferanse tok opp tema fra Veiviseren via innlegg fra Lillehammer og Ringsaker om BOSO programmet til historier om recovery fra flere brukere.

Resultatmål 3.2.1.2.1.1

Rapportere på

Gjennomført minimum to kompetansehevende tiltak for kommunene i fylket om boligsosialt arbeid, f.eks. bolig og integrering av flyktninger, bolig og tjenester til rusmiddelavhengige, helhetlig planlegging, bolig og folkehelse.

Alle kommuner i Oppland har deltatt på en eller flere kompetansehevende tiltak i 2016. Både Røroskonferansen i mai og Rusforum innlandet i november samlet representanter fra alle kommuner i Oppland minus Jevnaker.

160 deltakere deltok på fagsamling 16. juni som Fylkesmannen i Oppland i samarbeid med RVTS Øst arrangerte. Tema for samlingen var psykososialt arbeid med flyktninger og innvandrere.

Fylkesmannens bidrag til at det boligsosiale arbeidet i kommunene er kunnskapsbasert

Resultatmål	Differanse	Grunnlagstall 1
2	1	3

3.1.2.3 Helhetlig og samordnet arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap i fylket

Helhetlig og samordnet arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap ivaretas i forbindelse med rutinemessige møter i fylkesberedskapsrådet, øvelser i regi av Øvingsutvalget i Oppland og planlegging og gjennomføring av kommuneøvelser.

Vi arrangerer også to årlige møter med beredskapskontraktene og informasjonsmedarbeidere i kommunene der tema er beredskap.

Resultatmål 3.2.1.3.1.1

Rapportere på

Det er gjennomført minst en årlig øvelse av kriseorganisasjonen i embetet med grunnlag i ny samfunnsikkerhetsinstruks.

Det ble arrangert en øvelse på Sivilforsvarets skole på Starum 30. november for hele kriseorganisasjonen hos Fylkesmannen i Oppland. 25 personer deltok. Embetsledelsen, avdelingsdirektører, nestledere, beredskapsstaben og støttefunksjoner ved embetet

3.1.2.4 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Det har vært liten aktivitet når det gjelder å samordne tilsyn. Dette arbeidet har vært nedprioritert på grunn av arbeidet med

kommunereformen. Fylkesmannen samordner imidlertid internt ved hjelp av en kalender, mens det mot øvrige tilsynsmyndigheter har vært liten aktivitet. I vår kommunikasjon med kommunene, gis imidlertid kommunene et vindu på når tilsynet kan gjennomføres. På denne måten vil kommunene selv hindre at tilsyn skjer samtidig. Vi har ikke mottatt tilbakemelding på at tilsynene har kollidert.

Fylkesmannen hadde måloppnåelse på tilsyn knyttet til sosialområdet i 2016. Stor læringseffekt i kommunen/NAV-kontorene av tilsyn utført som egenvurdering. Ved systemrevisjon med samme tema ble samarbeidspartnere med NAV kontaktet før tilsynet for å svare på spørsmål knyttet til samarbeidet opp mot unge personer mellom 17 og 23 år.

Samordning av egeninitiert tilsyn med rus og psykisk helse hvor både kommunen og NAV-kontorene i kommunen ble involvert.

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav, er fulgt opp og avsluttet.

Innen samfunnssikkerhet og beredskap ble det gjennomført 8 tilsyn, hvorav 5 var dokumenttilsyn. Dette tilsier at tilsynsmålene ble nådd.

Fylkesmannen er i tilsynssammenheng opptatt form og kommunikasjon. Vår erfaring tilsier at måten vi formidler våre tilsyn på er avgjørende for læring.

Det er fortsatt mangel på felles språkbruk på tvers av tilsynsområder, jf. avvik vs. lovbrudd. Det er likeledes også litt ulike maler for oppsett av rapporter og på metodesiden. Slike unødige fragmenterte forvaltningsregimer sektorene i mellom utgjør klare tidstyver, og gjør kommunenes hverdag tyngre enn nødvendig.

Resultatmål 3.2.1.4.1.1

Rapportere på

Alle tilsyn hvor det er funnet brudd på lov og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Systemrevisjon i kommunale tjenester i NAV: rapport er sendt, men avvik ikke lukket. Fylkesmannen har fått tilsendt konkretisert plan som nå skal gjennomgås.

Egenvurderings tilsyn NAV: 5 av 9 avvik er lukket/lovbrudd rettet.

Stikkprøvetilsyn: Venter på konkretisering av tilbakemelding på rapport fra kommunene.

Utfordringer: Planene etter rapport der det er avdekket lovbrudd kommer stort sett innen fristen fra kommunene, men de er ofte mangelfulle - og det tar tid å få tilbakemelding fra kommunene. Vi går ofte inn med veiledning i disse tilfellene.

Resultatmål 3.2.1.4.2.1

Rapportere på

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav, er fulgt opp og avsluttet innen utgangen av 2016.

Alle tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav, er fulgt opp og avsluttet.

Avslutning av tilsyn med folkehelsearbeid

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav.	Antall tilsyn med folkehelsearbeid fra 2014 der det ble påvist brudd på lovkrav som er avsluttet.
100 %	0 %	100 %	2	2

Resultatmål 3.2.1.4.3.1

Rapportere på

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse: 75 % svarer "FMs tilsynsvirksomhet er godt eller nokså godt samordnet".

Undersøkelsen er ikke gjennomført. Se pkt 3.2.1.4.

Resultatmål 3.2.1.4.4.1

Rapportere på

Krav til gjennomsnittsscore i spørreundersøkelse - 75 % svarer at FMs tilsyn "i stor eller nokså stor grad har vært lagt til rette med sikte på læring og forbedring lokalt".

Undersøkelsen er ikke gjennomført. Se pkt. 3.2.1.4.

3.1.2.5 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Det vektlegges og etterspørres klimahensyn i alle planer etter plan- og bygningsloven. Nasjonale og regionale føringer formidles gjennom oppstart og høringer av planer, samt planfaglige samlinger med kommunene og dialog på regionalt planforum. Klima- og ATP-hensyn på tvers av fylkesgrenser var også sentrale moment i våre innspill til revisjon av planstrategien for både Oppland og Hedmark fylkeskommune.

Informasjon om støtteordningen Klimasats har vært et viktig ledd i Fylkesmannens arbeid med å sette fokus på klimahensyn i ulike fagsektorer. Work-shop og Klimasafari (befaring) for kommunene, egen nettside og aktiv bruk av media har vært sentrale virkemidler i 2016.

Fylkesmannen følger opp arbeidet med felles skog- og trestrategi med Hedmark og støtter bl.a. Kompetanseprogrammet for økt bruk av tre i bygg der flere Opplandskommuner har deltatt på møter og studieturer.

Tilskudd til tettere planting har ført til økt antall planter i snitt, fra 167 planter pr.daa i 2015 til 183 planter i 2016.

Pådriverrollen er tydeliggjort. Vi har bl.a tatt direkte initiativ overfor kommunene/utbyggere til samarbeid om utvikling av klimavennlige hytteplaner.

Fylkesmannen har prioritert å delta på fagsamlinger, nettverksmøter mm. for å formidle statlig politikk og gode eksempler på klimaarbeid i kommuner.

Fylkesmannen har en intern klimagrupper med representanter fra ulike fagavdelinger for å sikre tverrfaglig utadrettet arbeid.

Klimatilpassing ivaretas gjennom plansystemet og i samfunnsikkerhetskjeden.

Resultatmål 3.2.1.5.1.1**Rapportere på**

FM har hatt dialog med alle kommuner i fylket og formidlet forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Alle kommunene har utarbeidet planstrategier for 2016 - 2020 i løpet av siste år. Fylkesmannen har ved oppstart og høring av disse vektlagt prioritering av revidering av energi- og klimaplaner til alle kommuner som ikke har oppdaterte planer. Det var ingen kommunale klima- og energiplaner på høring i 2016.

Resultatmål 3.2.1.5.2.1**Rapportere på**

Vurdering av effekt på klimagassutslipp, samt mål og tiltak for å redusere klimagassutslipp og energibruk, skal finnes igjen i alle relevante planer og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven og annet lovverk.

Vurderinger av effekt på klimagassutslipp, samt mål og tiltak for å redusere klimagassutslipp og energibruk etterspørres i alle plansaker, både reguleringsplaner, kommuneplaner og dispensasjoner. Det er svært varierende kvalitet på planer, og klimahensynet vektlegges foreløpig i liten grad i kommunenes prioriteringer i arealdisponeringer. Dette har vært prioritert tema i Fylkesmannens informasjon til kommunene, blant annet gjennom regionvise plansamlinger med kommunene høsten 2016. Rundskriv T-2/16 er godt og nyttig for å klargjøre innslagspunktene for å fremme innsigelse, men det er utfordrende å kalibrere føringene i rundskrivet til lokale/regionale forhold.

Resultatmål 3.2.1.5.3.1

Rapportere på

FM har hatt dialog med kommuner og formidlet relevant kunnskap og informasjon, blant annet om nasjonale og fylkesvise klimaframskrivinger og den nye nettsiden klimatilpasning.no

Fylkesmannen har i samarbeid med MET.no utarbeidet en klimaprofil for Oppland. Vi har videre gjennomført kurs i bruk av flomveiskart i arealplanlegging (klimatilpasning). Vi har videre tatt inn klimatilpasning i den daglige arealplanlegging og i forbindelse med regionvis plansamlinger for kommunene, samt i forbindelse med månedlige regionale planforum.

3.1.2.6 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen

Fylkesmannen har i sin dialog med kommunene i 2016 oppfordret kommunene til å inkludere bosetting og integrering i kommuneplanene. Kommunene har også blitt utfordret til å fatte vedtak om bosetting i tråd med anmodningen fra IMDI. Integrering var også en av fem fokusområder til Fylkesmannen i 2016.

Integreringsforum, hvor Fylkesmannen, Fylkeskommunen, UDI, IMDi, KS, Bufetat, Husbanken og begge politidistrikt deltar, har hatt sterkt fokus på å understøtte kommunenes arbeid og også løfte opp problemstillinger til nasjonale myndigheter.

Maihaugenkonferansen 2016 ble gjennomført 11. og 12. mai med 600 deltakere. Konferansens formål er å bidra til økt fokus på resultater og strategier for bedre integrering av flyktninger og innvandrere. Synliggjøre tiltak og erfaringer som kan inspirere til diskusjon og innsats blant deltakerne. Belyse nødvendigheten av samspill og samhandling på integreringsfeltet. Konferansen planlegges og gjennomføres i samarbeid mellom Fylkesmannen i Oppland, IMDi Indre Øst, Oppland fylkeskommune, NAV og stiftelse Stiftelsen Lillehammer museum. Konferansens målgruppe er kommuneledere, tjenesteledere, NAV, programrådgivere, flyktningkonsulenter, fylkesmannsembetene, omsorgspersonell, barnevernspersonell, Politiet, VOX, UDI, Bufetat, ansatte i barnehage- og skolesektor, asylmottak og omsorgssentra, arbeidsgivere, frivillige organisasjoner, politiske partier, høgskoler, forskningsmiljøer, m.fl.

Integreringsforum er også styringsgruppe for prosjekt "Flyktninger som ressurs". Dette er et prosjekt i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og tre kommuner i Oppland, Vågå-Sel og Nordre Land. Der skal det ses på ulike modeller for god samhandling for å få til god integrering. Arbeidsgruppa for prosjektet hadde seks møter i 2016. Det ble gjennomført 1 fellesmøte for disse kommunene i 2016 og det var møter ute i kommunene desember 2016.

Det høst 2015 opprettet tverrfaglig gruppe på embetet i forbindelse med den store flyktningsstrømmen. Denne er videreført i 2016, dette for å kunne se helhet på integreringsfeltet.

Det ble høst 2016 satt i gang arbeid med å samordne integreringsfeltet på regionalt nivå, både på tilskudd og kompetanse.

I november 2016 var Fylkesmannen i Oppland medarrangør sammen med DPS Gjøvik og UDI på en 2 dagers konferanse med tema "Hvordan samarbeider vi om å hjelpe flyktninger og asylsøkere i krise?".

Resultatmål 3.2.1.6.1.1**Rapportere på**

Andel flyktninger som er bosatt innen 6 mnd. etter at vedtak om opphold i Norge eller reisetillatelse er gitt: 55 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket. Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Alle kommunene har gjort bosettingsvedtak i tråd med bestillingen fra IMDi. Det er gjort flere bosettingsvedtak enn det er bosettingsklare flyktninger.

Resultatmål 3.2.1.6.1.2**Rapportere på**

Andel enslige mindreårige som er bosatt: 100 % av IMDIs totale bosettingsanmodning til kommunene i fylket.

Alle kommunene har gjort bosettingsvedtak i tråd med bestillingen fra IMDi og Bufetat. Det er gjort flere bosettingsvedtak enn det er bosettingsklare flyktninger.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene**3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling**

Vi ser virkemidlene veiledning, tilsyn og klagesaksbehandling i sammenheng. Alle er relevante for å øke kompetansen, kvaliteten og regelverksetterlevelsen i vår sektor.

Tilsyn

Fylkesmannen i Oppland har gjennomført tilsyn med barnehageloven og opplæringsloven, og metodehåndboken er fulgt. Vi har i alle våre tilsyn lagt til grunn kontrollskjemaene som Utdanningsdirektoratet har utarbeidet. Aktivitetskravet for tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven var ikke oppfylt per 31.12.16, men det er det per medio februar 2017. Se nærmere om dette under punkt 3.3.1.1.2.1.

Veiledning

Veiledning har vært en prioritert oppgave hos oss over flere år, og veiledningen skjer på ulike måter. Tema for veiledning har vært regelverk, kompetanse og kvalitet. Vi veileder ved å besvare eposter og telefonhenvendelser og vi bruker aktivt våre hjemmesider, til å kommunisere presiseringer og nyheter. Vi har også hatt egne samlinger for skoleeiere og barnehagemyndighet hvor de har fått mulighet til å spille inn temaer for veiledning. Vi erfarer god deltakelse og stort engasjement på samlingene. I tillegg har vi gjennomført veiledning på skoler og med kommuner som har hatt særlige utfordringer, og hvor skoleeier har sendt forespørsel om veiledning. Vi mener at disse ulike elementene til sammen er utgangspunktet for sektors tilfredshet med vårt arbeid innenfor veiledning.

Klagesaksbehandling

Klagesakene har i hovedsak vært behandlet innen tre måneder, men saksbehandlingstiden har vært noe mer i enkelte saker. Dette skyldes redusert bemanning ved avdelingen i 2016.

Helse-, omsorg, sosiale og barneverntjenester

Fylkesmannen vurderer at vår veiledning, tilsyn, kontroll og klagebehandling på barnevernområdet har høy kvalitet. Vi viser manglende måloppnåelse på gjennomføring av tilsyn i institusjoner, behandlingstid på rettighetsklager samt gjennomførte systemrevisjoner som forventet fra Statens helsetilsyn. Men vi har etablerte arenaer og tilgjengelighet som sikrer at vi tilbyr og gir veiledning og informasjon til kommuner, institusjonseiere og tjenesteytere på barnevernområdet. Når det gjelder kontrolloppgaver på barnevernområdet så har vi gjennomført kontroll av kommunenes arbeid med meldinger og halvårsrapportering som forventet i VØI.

Resultatmål 3.3.1.1.1

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn i hvert fylke per år.

Fylkesmannen i Oppland har høsten 2016 gjennomført tilsyn etter introduksjonsloven i 2 kommuner. Tema for tilsynene har vært om deltakere blir tilbudt et introduksjonsprogram som er helårlig og på full tid, og de er gjennomført som stedlige tilsyn og ihht. instruks fra IMDi. I den ene av kommunene ble det varslet ett pålegg knyttet til helårlig program. Tilsynet er foreløpig ikke avsluttet. I den andre kommunen fant vi ingen lovbrudd.

Resultatmål 3.3.1.1.2.1

Rapportere på

Det enkelte embetets omfang av tilsyn skal opprettholdes på samme nivå som i 2015, jf. retningslinjer og aktivitetskrav i VØI.

Poengkravet i 2016 var 36 poeng på opplæringsloven og minimum 18 poeng skulle være FNT. Vi har gjennomført tilsyn med temaer innenfor FNT som er utover minimumskravet. I tillegg har det vært gjennomført ett stedlig tilsyn på opplæringsloven kap. 9a som tilsvarer 4 poeng. Vi har gjennomført tilsyn på opplæringsloven på til sammen 38 poeng. Tre foreløpige tilsynsrapporter ble sendt 6. januar 2017, og disse utgjorde til sammen 9 poeng. Disse rapportene ble forsinket pga. sykdom.

Kravet på barnehageområdet var totalt 16 poeng i 2016, og det ble gjennomført fire stedlige tilsyn i kategori 4 (tilsvarende 4 poeng). Ett av tilsynene ble utsatt til januar pga. sykdom. Den foreløpige tilsynsrapporten ble sendt til kommunen 7. februar 2017.

Aktivitetskravet for tilsyn på opplæringsloven og barnehageloven ble m.a.o. ikke oppfylt per 31.12.16, men det er det per medio februar 2017.

Resultatmål 3.3.1.1.3.1

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens tilsyn skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Tilsyn: 72 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet tilsyn som viktig.

Om kommunene er tilfreds med Fylkesmannens tilsyn kan ikke leses direkte ut fra tabellene i Rapport 2016/16 NIFU. Skoleeierne er spurt om viktigheten av tilsyn som virkemiddel. På landsbasis var det flere av skoleeierne som så på tilsyn som et viktig virkemiddel i 2016 (73 prosent) enn i 2015 (72 prosent). Det kan ikke leses ut av rapporten om Oppland her ligger under eller over landsgjennomsnittet. Når det gjelder skoleeiernes samlede vurdering av virkemidlene, ligger Fylkesmannen i Oppland over landsgjennomsnittet. Gjennomsnittet i Oppland var 3,9, mens landsgjennomsnittet lå på 3,6.

I «Spørsmål til Barnehage-Norge 2015» går det fram at barnehagemyndighetens tilfredshet med fylkesmennenes tilsyn i snitt lå på 3,83, på en skala fra 1 (svært utilfreds) til 5 (svært tilfreds). Rapporten «Spørsmål til Barnehage-Norge 2017» viser at barnehagemyndigheten i Oppland sin tilfredshet med våre tilsyn var 4,00, som er over landsgjennomsnittet for 2015.

Vi mener at resultatmålet er nådd.

Resultatmål 3.3.1.1.4.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens klagesaksbehandling skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015, Rapport 19/2015 NIFU»

Klagesaksbehandling: 52 prosent av de spurte skoleeierne svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever virkemiddelet klagesaksbehandling som viktig.

Jf. «Spørsmål til barnehage – Norge høsten 2015», Trøndelag Forskning og Utvikling.

Om kommunene er tilfreds med Fylkesmannens klagesaksbehandling kan ikke leses direkte ut fra tabellene i rapport 16/2016 NIFU. Skoleeierne er spurt om viktigheten av klagesaksbehandling som virkemiddel. På landsbasis var det flere av skoleeierne som så på klagesaksbehandling som et viktig virkemiddel i 2016 (62 prosent) enn i 2015 (52 prosent). Det kan ikke leses ut av rapporten om Oppland her ligger under eller over landsgjennomsnittet. Når det gjelder skoleeiernes samlede vurdering av virkemidlene, ligger Fylkesmannen i Oppland over landsgjennomsnittet. Gjennomsnittet i Oppland var 3,9, mens landsgjennomsnittet lå på 3,6.

I rapporten «Spørsmål til Barnehage-Norge 2015» går det fram at barnehagemyndighetens tilfredshet med fylkesmennenes klagesaksbehandling var 3,63 på en skala fra 1 (svært utilfreds) til 5 (svært tilfreds). Rapport «Spørsmål til Barnehage-Norge 2017» viser at barnehagemyndighetene i Oppland sin tilfredshet med vår klagesaksbehandling var 3,00.

Resultatet for Fylkesmannen i Oppland er noe under landsgjennomsnittet, men følger tendensen som viser nedgang i tilfredsheten med alle fylkesmennene. Vi har ingen konkret informasjon som kan forklare nedgangen for Oppland. Spørsmålene i de to årene som sammenlignes har dreid seg om finansering av private barnehagene, klagerne har i stor grad fått medhold og saksbehandlingstiden har vært omtrent den samme. Etter vår vurdering er derfor sammenligningsgrunnlaget som resultatene i tilfredshet bygger på relativt likt for de to årene.

Det oppsatte resultatmålet er ikke nådd.

Resultatmål 3.3.1.1.5.1**Rapportere på**

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers tilfredshet med fylkesmannens veiledning om regelverket skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015.

Om kommunene er tilfreds med Fylkesmannens veiledning om regelverket kan ikke leses direkte ut fra tabellene i rapport 16/2016 NIFU. Skoleeierne er spurt om viktigheten av veiledning om regelverket som virkemiddel. På landsbasis var det flere av skoleeierne som så på veiledning om regelverket som er et viktig virkemiddel i 2016 (74 prosent) enn i 2015 (73 prosent). Det kan ikke leses ut av rapporten om Oppland her ligger under eller over landsgjennomsnittet. Når det gjelder skoleeierens samlede vurdering av virkemidlene, ligger Fylkesmannen i Oppland over landsgjennomsnittet. Gjennomsnittet i Oppland var 3,9, mens landsgjennomsnittet lå på 3,6.

I rapport «Spørsmål til Barnehage-Norge 2015» viser at barnehagemyndighetens tilfredshet med fylkesmennenes veiledning om regelverk var 3,75 på en skala fra 1 (svært utilfreds) til 5 (svært tilfreds). I rapport «spørsmål til Barnehage-Norge 2017» viser at barnehagemyndighetene i Oppland sin tilfredshet med vår veiledning på regelverk var 4,5. Tilfredsheten i Oppland er landets høyeste.

Vi mener at resultatmålet er nådd.

Resultatmål 3.3.1.1.6.1

Rapportere på

Andel klagesaker som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Fylkesmannen i Oppland behandlet 78 klagesaker etter plan- og bygningsloven. Av disse ble ca. 6% behandlet innen 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 94 %	6 %	78	5

Resultatmål 3.3.1.1.6.2

Rapportere på

Andel klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, som er behandlet innen 6 uker: 100%.

Vi behandlet i 2017 6 klagesaker der det var gitt utsatt iverksetting etter fvl. § 42.

Av disse ble 4 saker behandlet innen 6 ukers fristen.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på resterende saker var ca. 20 uker.

BOBY - Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 33 %	67 %	6	4

Resultatmål 3.3.1.1.7.1

Rapportere på

Andel ekspropriasjonssaker i førsteinstans eller som klageinstans på plan- og bygningsrettens område, som er behandlet innen 12 uker: 100%.

Fylkesmannen i Oppland behandlet totalt 4 ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område i 2016. I 1 sak var vi førsteinstans. Dette vedtaket er påklaget, og klagen vil bli behandlet i løpet av februar 2017. I 1 sak var vi klageinstans over kommunens ekspropriasjonsvedtak. I 2 saker ga vi samtykke til forhåndstiltredelse som førsteinstans. Ingen av disse ble påklaget til departementet.

Ingen av sakene ble behandlet innen 12 uker.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen bruker mye ressurser på veiledning og oppfølging av kommunene i forhold til deres oppdrag om en effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning.

Det har i 2016 vært flere kurs for kommunene knyttet til tilskuddsordningene og kontroll av disse. Det har bl.a. vært særlig fokus på kommunenes rutiner bruk av avkorting, samt saker oversendt fra Mattilsynet vedr. brudd på dyrevelferdslovens bestemmelser.

Resultatmål 3.3.1.2.1.1

Rapportere på

Gjennomført kontroll av foretak i henhold til kontrollplan.

Foretakskontroller er gjennomført i tråd med plan. Når det gjelder driftsfellesskapssaken relatert til produksjonsreguleringsregelverket, er kontroll åpnet og det er gjennomført omfattende undersøkelser, men rapport er ikke ferdigstilt ved utgangen av året.

I tillegg har Fylkesmannen sendt ut varsel om oppstart av foretakskontroll for en ny sak.

Fylkesmannen sendte ut vedtak i juni i sak om driftsfellesskap. Saken er påklaget, og klagen er for tiden under behandling hos Fylkesmannen.

Kontroll av foretak i samsvar med kontrollplan

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A	Produksjonstilskudd og miljøtilskudd	Ikke ferdigstilt rapport	
B	Produksjonstilskudd og miljøtilskudd	Ikke ferdigstilt rapport	
Produksjonsdyrveterinærer i Oppland	Veterinærreisetilskudd	14. Kontrollere alle søknader hvor det ved gjennomgang av søknad synes være feil. Kontrollandelen ligger over 5%. Intensivering av kontrollarbeid medfører mange avvik.	Alle avvik er fulgt opp. Tre klagesaker til Landbruksdirektoratet.
C	Produksjons- og avløsertilskudd	Driftsfellesskap. Varsel om åpning av sak er sendt.	
D	Produksjons- og avløsertilskudd	Driftsfellesskap. Vedtak påklaget.	
Mottakere av tidligpensjon	Tidligpensjonsordning	Viser til egen rapportering	

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Leveranselistene (LEV1 og LEV2) er gjennomgått. Det er gjennomført stedlig kontroll hos ett foretak etter mistanke om driftsfellesskap. Saken er omfattende. Det vil bli sendt ut kontrollrapport med varsel om vedtak våren 2017.

Resultatmål 3.3.1.2.1.2

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene.

Fylkesmannen har gjennomført forvaltningskontroller i seks kommuner i tråd med kontrollplan for 2016. Kommunene utgjør 23% av kommune i Oppland. Kontrollene ble gjennomført i slutten av året, og rapportene var ikke ferdigstilte ved utgangen av året.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20% av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Vågå	Produksjonstilskudd- og avløsertilskudd (PAT), Regionalt miljøtilskudd (RMT) , dreneringstilskudd, nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK)		
Sel	PAT, RMT, drenering, NMSK		
Søndre Land	PAT, RMT; spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL), drenering		
Nordre Land	Sjukdomsavløsning		
Vestre Toten	PAT, RMT, SMIL og drenering		
Vestre Slidre	PAT, RMT, SMIL og sjukdomsavløsning		

Kontrollene ble gjennomført i slutten av året, og rapportene var ikke ferdigstilte ved utgangen av året.

Resultatmål 3.3.1.2.1.3

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %

Alle kjente avvik avdekket ved kontroll er fulgt opp. Dette gjelder både foretaks- og forvaltningskontrollene.

Foretakskontroll med mistanke om driftsfellesskap er kun varslet, men ikke ytterligere fulgt opp grunnet kapasitet.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivare tatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Fylkesmannens inntrykk er at befolkningen stort sett har tillit til tjenestetilbudet i Oppland og i hovedsak får ivare tatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester. Hoved formålet med tilsynsvirksomheten og behandlingen av rettighetsklager er å bidra til at tjenestene ivaretar både tilgjengelighet og kvalitet, og samtidig bygger opp under tillit til tjenesteytingen.

Totalt sett har vi mange tilsynssaker knyttet til helse- og omsorgstjenestene i fylket, mens rettighetssakene har et mindre omfang. Samlet sett utgjør omfanget av tilsyns- og rettighetsklager likevel en svært liten andel av de tjenester som gis totalt sett.

Resultatmål 3.3.2.1.1.1

Rapportere på

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barneverntjenester: 3 per fylke. Dette innebærer 6 revisjoner for FMOA og FMAV (3 per fylke).

Fylkesmannen i Oppland gjennomførte en systemrevisjon på barnevernområdet i 2016. Vi hadde på grunn av ressurs situasjonen planlagt to systemrevisjoner med den kommunale barneverntjenesten. Disse var planlagt gjennomført i desember 2016, men ble prioritert bort på grunn av en alvorlig situasjon i en tredje kommune. I den kommunen ble det gitt avvik på alle reviderte områder og konkludert med at 89% av sakene, ikke overholdt lovkravene i barnevernloven.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale barnevernstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
3	- 3	0

Resultatmål 3.3.2.1.2.1

Rapportere på

Andel nye tvangstiltak regulert i godkjente vedtak som er fulgt opp med stedlige tilsyn: 100%.

I 2016 godkjente Fylkesmannen 7 nye vedtak, alle disse ble fulgt opp med tilsyn.

Resultatmål 3.3.2.1.2.2**Rapportere på**

Antall stedlige tilsyn i hvert embete skal økes sammenlignet med 2015.

Antall stedlige tilsyn er mer enn fordoblet siden 2015, 17 tilsyn i 2015 mens det i 2016 ble utført 37 stedlige tilsyn.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2015	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2016
101 %	117 %	218 %	17	37

Resultatmål 3.3.2.1.3.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ha tatt kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale.

Ved tilsynsbesøk på barneverninstitusjon og omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere oppsøker vi det enkelte barn og tilbyr en tilsynssamtale. Vi besøker alltid institusjonen på ettermiddag/ kveld, når det er størst mulighet til å treffe barna/ ungdommene.

Resultatmål 3.3.2.1.3.2**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ha gjennomført samtale med alle barn som ønsker det.

I 2016 ga vi tilbud om samtale med 297 av 323 barn ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre i fylket. Vi gjennomførte totalt 231 samtaler med barn og ungdommer.

Resultatmål 3.3.2.1.4.1**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre.

Fylkesmannen mottok 133 tilsynssaker på helse/omsorgsområdet i 2016. 29 av disse ble lokalt avklart, mens det i 77 saker ble vurdert pliktbrudd. I løpet av året økte restansene med 27 saker. Embetet har gjennom året økt saksbehandlingstid på avsluttede saker. Saksbehandlerkapasitet knyttet til helsefaglige vurderinger har vært en særlig utfordring som har blitt forverret som følge av fravær og vakanser.

En hendelse basert tilsynssak på sosialområdet som ble løst med lokal avklaring (saksbehandlingstid 4,9 mnd.) og en sak hvor lovbrudd ble vurdert (saksbehandlingstid 6,8 mnd.).

Andel tilsynssaker behandlet innen 5 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 15 %	35 %
Sosial	50 %	- 50 %	0 %

Sosial: To saker behandlet; en lokalt avklart og en hvor lovbrudd ble vurdert.

Resultatmål 3.3.2.1.4.2**Rapportere på**

Avslutning av klagesaker: minst 90 prosent innen 3 måneder eller mindre.

Saksbehandlingstiden knyttet til behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker har i 2016 økt. Årsaken til dette er vakanser og annet fravær som har gitt embetet utfordringer knyttet til helsefaglige vurderinger på dette området. Det er en sterk økning i antall tvangsmedisineringsaker, fra 16 saker i 2015 til 37 saker i 2016 og økningen ser ut til å vedvare i 2017.

Fylkesmannen i Oppland har behandlet 82,9 prosent av klagesakene på sosialområdet innen 3 måneder.

Vi har behandlet 37 færre klagesaker enn i 2015, og mottatt 21 færre klager enn i 2015. Færre ressurser samt en sykmelding i en kort periode kan være noe av forklaringen på at vi ikke har nådd måltallet for 2015.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Helse/omsorg	90 %	- 29 %	61 %
Sosial	90 %	- 7 %	83 %

Resultatmål 3.3.2.1.4.3

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming som er overprøvd innen 3 måneder: 100%

Helse og omsorgstjenesteloven kap 9

Fylkesmannen i Oppland overprøvde 62 vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5, tredje ledd b og c. 60 av disse ble godkjent uten endring. Saksbehandlingstiden var innenfor fristen på tre måneder i 87 % av overprøvingene. Fylkesmannen mottok siste år 311 meldinger om bruk av tvang som skadeavvergende tiltak i nødsituasjoner. Disse meldingene fordeler seg på 56 personer, fordelt på 21 kommuner. Meldingene ble fortløpende gjennomgått av saksbehandler her. Det ble gjennomført tilsyn med 37 vedtak etter lovens § 9-5 tredje ledd b og c. Vi har i økende grad fokus på brukermedvirkning ved gjennomføring av våre tilsyn, og har samtale med brukere eller talsperson for denne i tilnærmet alle våre tilsyn. Fylkesmannen i Oppland ser at kommunene har en stor utfordring når det gjelder å rekruttere fagpersoner som tilfredsstillende kvalifikasjonskravet i loven. Det er videre en utfordring å systematisere egne opplæringstiltak for personalgruppene som yter tjenester til denne gruppen brukere, slik at det sikres tjenester på et forsvarlig nivå.

Fylkesmannen har gjennomført dagskurs i en kommune på dette området. Vi har videre deltatt på en kursdag for brukere i en kommune der temaet var "Selvbestemmelse".

Fylkesmannen har kvartalsvise samarbeidsmøter med Sykehuset Innlandet Hf, avd Lillehammer, Habiliteringstjenesten.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
100 %	- 13 %	87 %

Resultatmål 3.3.2.1.4.4

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: 100%

Fylkesmannen har behandlet og innvilget 45 søknader om dispensasjon fra utdanningskrav .

Resultatmål 3.3.2.1.5.1

Rapportere på

Andel ajourførte tilsyn (planlagte og gjennomførte) og saker i NESTOR per 31.12, 30.4. og 31.8.: 100%

NESTOR er ajourført på de angitte rapporteringstidspunktene ved utgangen av hvert tertial.

Resultatmål 3.3.2.1.6.4**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester: 15.

Fylkesmannen i Oppland har som målsetning å involvere pasienter og brukere i den grad dette er mulig i det enkelte tilsyn.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
15	- 2	13

Resultat er 12,5 men det var ikke mulig å legge inn desimaler i tabellen

Resultatmål 3.3.2.1.7.3**Rapportere på**

Fordelingen av tilsyn med spesialisthelsetjenesten på hvert embete: 3.

Landsomfattende tilsyn med spesialisthelsetjenesten 2016 ble planlagt gjennomført i starten av 2017, dette er en av årsaken til noe lavere måloppnåelse på dette området.

Prioritering av hendelsesbaserte tilsynssaker er en annen årsak til at resultatmålet ikke er nådd.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
3	- 1	2

Resultatmål 3.3.2.1.8.4**Rapportere på**

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester: 5.

Fylkesmannen har i 2015/16 gjennomført landsomfattende tilsyn med opplysning, råd og veiledning samt økonomisk stønad til personer mellom 17 og 23 år på følgende måte: Egenvurdering i 14 av 18 kontorer. Stikkprøvetilsyn i 3 kontorer. Systemrevisjon ved 2 kontorer.

I tillegg har vi gjennomført ett stikkprøvetilsyn med tema KVP i 2016. Det ble ikke funnet avvik.

Antall systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
5	1	6

3.1.3.4 Økt rettsikkerhet og rettslikhet for vergetrengende

Det har vært jobbet målrettet for å nå de mål som er satt og for å gi best mulig bistand og hjelp til våre brukere og verger. Det har likevel ikke vært mulig å nå alle mål. Det er særlig på oppnevning av vergemål og bytte av verger at saksbehandlingstiden har vært for lang.

Arbeidsbelastningen for ansatte på vergemålsområdet har vært meget stor. Vi har hatt 9,4 årsverk til disposisjon og har behandlet 13633 inngående dokumenter og sendt ut 6652 utgående vedtak / svar på henvendelser - dette utgjør ca 30 % av dokumentmengden ved embetet. En førstelinjetjeneste krever også stor grad av tilgjengelighet på telefon og epost og fra besøkende.

Vi har fulgt opp de pålagte oppryddingsoppgaver vi har fått fra SRF med tanke på opprydding i VERA i 2016, samt gjennomgått de umyndiggjøringsaker som var opprettet før 2013. I noen av disse sakene var det ikke behov for fratakelse lenger og disse ble omgjort til ordinære vergemål. To av sakene undergis behandling i retten.

Regnskapskontrollen er gjennomført i samsvar med de krav som er stilt.

Resultatmål 3.3.3.1.1.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi alle nye oppnevnte verger og representanter opplæring i form av kurs og/eller individuelle samtaler.

Alle nyoppnevnte verger og representanter får en individuell samtale i forbindelse med oppdraget den enkelte tar på seg. Det har vært kurs for alminnelige verger i deler av fylket. Det har vært avholdt samlinger for de faste vergene i fylket. Det har i tillegg vært særskilte møter for ulike grupper verger, for eksempel verger for psykisk utviklingshemmede. Det har ikke vært kapasitet til å drive opplæring i den utstrekning som er ønskelig.

Resultatmål 3.3.3.1.1.2

Rapportere på

Alminnelige og faste verger skal ha tilbud om å delta på minst ett kurs/samling for verger i løpet av året.

Det er blitt gjennomført samlinger for de faste vergene, alminnelige verger og familieverger etter henvendelse fra ulike instanser/kommuner (helse- og omsorg, tildeling)

Det er i samarbeid med politiet gjennomført opplæring for verger som får oppdrag i forbindelse med tilrettelagte avhør.

Resultatmål 3.3.3.1.2.1

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 2 måneder.

Resultatmålet om å opprette vergemål i 80 % av sakene innen 60 dager ble ikke nådd. Andelen saker opprettet innenfor fristen var på 69 %. Det er forbundet med mye arbeid å sørge for at sakene er tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes. Det har dessuten vært nødvendig å foreta prioriteringer på grunn av stort antall EMA. Det er vanskelig å nå resultatmålet med de ressursene som har vært tilgjengelig.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål, andel vedtak fattet innen 2 måneder

Resultat	Resultatmål	Differanse
69 %	80 %	- 11 %

Resultatmål 3.3.3.1.2.2

Rapportere på

Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker – 90 % av vedtakene skal være fattet innen 5 dager.

Resultatmålet ikke nådd. Antallet EMA har vært meget stort og det har ikke vært mulig å nå resultatmålet med de ressurser som har vært tilgjengelig.

Saksbehandlingstid - Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker, 90% innen 5 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
24 %	90 %	- 66 %

Resultatmål 3.3.3.1.2.3

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital -gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 4 uker.

Gjennomsnittlig behandlingstid på 10 dager og godt innenfor resultatmålet på 28 dager.

Saksbehandlingstid - Samtykke til bruk av kapital, snitt ikke over 4 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
10	28	18

Resultatmål 3.3.3.1.2.4

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter - gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke over 6 uker.

Resultatmålet ikke nådd. Skyldes i noen grad stort antall EMA og generelt stor saksmengde.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter, under 6 uker

Resultat	Resultatmål	Differanse
60	42	- 18

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene

Arbeidet for økt kvalitet og kompetanse i kommunene er et kontinuerlig arbeid for Fylkesmannen på oppvekst- og utdanningsområdet. Her må vi stadig utvikle oss, både når det gjelder måten vi arbeider på og hvilke aktører vi samarbeider med.

Kommunene i Oppland benytter seg i stor grad av etter- og videreutdanningstilbud og deltar i ulike nasjonale satsinger, som rommer både kompetanse- og kvalitetshevende tiltak. Vi forsøker å se disse i sammenheng, både med hverandre og den øvrige innsatsen ut mot kommunene. For å kunne drive et langsiktig og målrettet utviklingsarbeid, er det viktig at kommunene opplever at det er god sammenheng mellom de initiativene som tas.

Samlet sett mener vi at dialogen vi har med kommunene og fylkeskommunen er god, og at dette gir godt utgangspunkt for et kvalitetsutviklingsarbeid der vi drar i samme retning.

Se også rapportering under punktene 3.1.1.2, 7.3.8.7 og 7.3.8.8

Resultatmål 3.4.1.1.1.1

Rapportere på

Barnehageeiers, barnehagemyndighets og skoleeiers grad av tilfredshet med fylkesmannen som medspiller for kommunene, skal ligge på minimum samme nivå som landsgjennomsnittet for 2015 [1].

[1] jf. «Spørsmål til Skole-Norge våren 2015», Rapport 19/2015 NIFU 76 % av kommunene svarer at de i svært stor grad eller i stor grad opplever Oppvekst- og utdanningsavdelingen som en viktig medspiller for kommunen for å sikre utvikling, læring og god kvalitet i barnehagen og opplæringen.

Rapporten «Spørsmål til Barnehage-Norge 2017» viser at det er en høyere andel av kommunene som vurderer Fylkesmannen som en viktig medspiller i Oppland (4,3) enn i landet sett under ett (3,8).

På barnehageområdet ligger gjennomsnittet for Oppland på 4,2. Landsgjennomsnittet for 2016 er 3,8. Nasjonalt gjennomsnitt i 2015 var 3,7.

Vi mener resultatmålet er nådd.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Tildelingsbrevet for 2016 inneholdt en fellesføring om brukerundersøkelse hvor Fylkesmannen skulle kartlegge hvordan brukere opplever virksomheten.

Fylkesmannen i Oppland har i flere år benyttet flere typer brukerundersøkelser og evalueringer. «Brukerne» er ofte definert som politisk og administrativ ledelse i kommunen eller «allmenheten» i fylket, men spesielle oppdrag har også ført til andre typer undersøkelser:

- 2007, 2010 og 2013: Brukerpanel, der kommuneledelse og fagfolk i kommunene systematisk uttalte seg om hvordan vi utøver vår rolle.
- 2009 og 2014: Spørreundersøkelse (NorStat) der 300 opplendinger ble telefonintervjuet om sin kjennskap til Fylkesmannens rolle og oppgaver.
- 2009 og 2014: Spørreundersøkelse (NorStat) der alle ordførere og rådmenn bl.a. ble spurt om hvordan de håndterte vår politikkformidling.
- «Løpende»: Spørreundersøkelse knyttet til form/innhold og gjennomføring av møter og konferanser.

Vi har i 2016 gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot «folk flest» om kommunereformen, og gjennomført en work-shop med «unge voksne» knyttet til reformen. I 2016 har vi også hatt en spørreundersøkelse iht. vergemålsreformen og Fylkesmannen i Oppland sin rolle. Denne var rettet mot 400 verger som gav innspill til Fylkesmannens arbeid på området.

Iht. den særskilte bestillingen valgte vi i 2016 også å rette en nettbasert spørreundersøkelse mot politisk og administrativ ledelse i kommunene etter regionmøter høsten 2016. Her var det to hovedtema, kommunebilder og regionmøter og Fylkesmannens rolle iht. kommunereform og kommunenes egen mening om kommunereform/kommunesammenslåing. Kommunene i Oppland er i hovedsak fornøyd med Fylkesmannen sitt arbeid og rolle iht. kommunereform og konkrete innspill ble tatt med i VP-arbeidet for 2017. Et nytt overordnet hovedfokusområde hos oss er "Kommunedialog", der vi har som mål å forsterke og videreutvikle dialogen med kommunene både på ledelses- og fagnivå og tå a i bruk teknologi og utvikle nye arbeidsmetoder i dette.

Vi gjør også interne undersøkelser knyttet til arbeidet i ledergruppa, hvordan administrasjonsavdelingen gjennomfører sitt oppdrag – og vi har medarbeiderundersøkelser.

3.1.6 Særskilt om oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i Virksomhets- og økonomiinstruks

Ikke noe spesielt å rapportere utover det som fremkommer av årsrapportens øvrige innhold.

For fellesføring i tildelingsbrevet for 2016 om gjennomføring av brukerundersøkelse, se. pkt. 3.1.5

3.2 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Rapporteringskrav 7.3.1.1.1

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området «Bolig for velferd»

I vårt planarbeid er det boligsosiale fokuset viktig. Det jobbes tett med fylkeskommunen i dette arbeidet.

I flere samlinger i 2016 har det vært tema på området "Bolig for velferd". Dette blant annet på Røroskonferansen som hadde Veiviseren som tema via innlegg fra Lillehammer og Ringsaker om BOSO programmet.

Maihaugenkonferansen 2016 hadde også tema som knyttet seg til området "Bolig for velferd".

Gjennom Husbanken sin nye by- og tettstedsutviklingsprogram er fylkesmannen tett på.

Rapporteringskrav 7.3.1.1.2

Rapportere på

Hvordan har FM bistått i arbeidet med å koordinere og samordne de boligsosiale tilskuddsmidlene ut mot kommunen/NAV-kontor?

Fylkesmannen i Oppland har i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet samordnet tilskuddsmidlene ut mot kommunen/NAV-kontor.

Det er gitt informasjon og veiledning ut mot kommunene. Kommunene har også fått tilbud om kompetansehevende tiltak gjennom flere samlinger.

Rapporteringskrav 7.3.1.1.3**Rapportere på**

Hvilke kompetansehevede tiltak er gjennomført på det boligsosiale feltet?

Alle kommuner i Oppland har deltatt på en eller flere kompetansehevede tiltak i 2016. Både Røroskonferansen i mai og Rusforum innlandet i november samlet representanter fra alle kommuner i Oppland minus Jevnaker.

Rapporteringskrav 7.3.1.2.1**Rapportere på**

Beskriv situasjonen for KVP i fylket, i tillegg:

- Får de som har krav på det, tilbud om program?
- Hva kjennetegner kontor som arbeider godt med ordningen?
- Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP?
- Hva er de viktigste utfordringene for FM i arbeidet med KVP?

Det har vært inntil 1 årsverk dedikert til KVP i 2016. Det ble høst 2016 ansatt en kompetanseveileder i 30% stilling som skulle jobbe med NAV-kontorene i region Hadeland/Land/Toten/Gjøvik. Dette ble gjort for å prøve å øke fokuset på KVP.

Kompetanseveilederen har høst 2016 vært jevnlig hos 2 kontorer. Det begynner vi nå å se effekten av gjennom økte tall.

I samarbeid med NAV Lillehammer-Gausdal arrangerte Fylkesmannen en KVP Fagdag i november. Denne ble arrangert på Gjøvik. Det var ca 40 deltakere. De fleste var veiledere og ledere i NAV kontorene i Oppland. Temaet for dagen var «Innhold og kvalitet i KVP».

I tillegg har KVP vært tema på Ny i NAV, opplæring i sosialtjenesteloven.

I forbindelse med kommunebildene for 2016 og gjennomgangen av disse ute i regionene, så ble KVP vektlagt i enkelte regioner. Dette spesielt der tallene var små.

Fylkesmannen har ikke mottatt noen klagesaker eller annen informasjon som tilsier at brukere med rett ikke får tilbud om KVP. Samtidig kan det virke som deltagerallene til dels er styrt av tilgjengelige tiltak i lokalområdet (f.eks. kurs som "jobb og muligheter").

Deltagelsen i KVP er lavere enn det forventede måltall i flere kontor. Det var pr. 31. desember 2016 gjennomsnittlig 173 deltagere i programmet pr. mnd. Dette er en liten nedgang fra 2015.

NAV-kontorene opplever det som utfordrende at de ulike datasystemene ikke prater sammen. De administrative rutine i KVP er komplekse og alt for ressurskrevende. KVP er en engangsrettighet og det kan gjøre at mange vegrer seg for å ta ordningen i bruk spesielt overfor unge. Enkelte NAV-kontor melder også om at arbeidsevnevurderingen(AEV) også er en utfordring. I Oppland er det valgt en besluttermoedell, dvs at alle AEV som blir vurdert til spesielt tilpasset innsats skal til en beslutning for godkjenning.

Den viktigste utfordringen for fylkesmannen i arbeidet med KVP er å få innpass hos kommunene og NAV-lederne. KVP blir "glemt" i all statlig styring. Selv om det står i våre styringssignaler, så må det også gjennomsyre all kommunikasjon ut fra ledelsesnivå og nedover. KS må også bli mer delaktig. Dette ikke minst for å bevisstgjøre kommunen sitt ansvar. Det vil være viktig å få på plass et felles dataverktøy, eller systemer som snakker sammen.

KVP har vært et fast tema på NAV Forum som er et samarbeidsforum for NAV direktør, Fylkesmannen, KS og rådmannsutvalget i Oppland.

De NAV-kontorene som jobber godt med KVP er gode på å se helhet og den enkelte bruker. De har ofte gode tiltak på kommunal side også, noe som gjør den individuelle tilpasningen enklere. De er også gode på markedsarbeid.

Rapporteringskrav 7.3.2.1

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Fylkesmannen gjennomførte ikke tilsyn med kommunens oppfølging av krisesenterloven i 2016.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	26
Antall krisesentertilbud i fylket	2
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2014	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2014	0
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2015	2
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2015	0
Antall tilsyn med kommuner som er vertskommuner 2016	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke er vertskommuner) 2016	0

Rapporteringskrav 7.3.2.2**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på status når det gjelder tilbudet i kommunene til voldsutsatte med problemer knyttet til rus og/eller psykiatri, voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne og tilbudet til voldsutsatte menn.

Begge krisesentrene i fylket har tilbud til voldsutsatte menn, på lik linje med voldsutsatte kvinner.

Det er ikke ført tilsyn med kommunens plikt til å tilby et krisesentertilbud i 2016. Det ble gjennomført tilsyn med begge vertskommunen i 2015.

Rapporteringskrav 7.3.2.3**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det har ikke vært nedleggelse eller reduksjon av tilbudet i Oppland.

Rapporteringskrav 7.3.2.4**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på erfaringene med gjennomføring av opplæringsprogram og antall deltakere i opplæringstilbudet for ulike faggrupper i å samtale med barn om vold og seksuelle overgrep.

Opplæringsprogrammet ble ikke gjennomført i Oppland i 2016, fordi barnevernteamet hadde utfordringer i forhold til bemanning og ressursituasjonen grunnet den store ankomsten av enslige mindreårige asylsøkere.

Rapporteringskrav 7.3.2.5**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader og fattede vedtak etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen i Oppland har i 2016 gitt 388 separasjonsbevillinger og 326 skilsmissebevillinger. Dette er på samme nivå som i 2015. 10 søknader om separasjon ble avslått/avvist og 4 skilsmisssøknader ble avslått/avvist.

Vi mottok 16 søknader om godkjenning av utenlandsk skilsmisse. 13 av disse ble godkjent, mens tre er under behandling.

Av sju mottatte søknader om kun skiftefritak, fikk seks fritak, mens én ble avslått.

Rapporteringskrav 7.3.2.6

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Fylkesmannen har ikke fattet vedtak etter barneloven i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.2.7

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling.

Fylkesmannen driver veiledning pr telefon og e-post til personer som henvender seg med spørsmål om omfang og hyppighet av samvær, fast bosted og reisekostnad ved samvær. Vi gir råd og veiledning om foreldres ansvar og rettigheter, herunder obligatorisk krav til mekling på familievernkontor.

Rapporteringskrav 7.3.2.8

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Det er behandlet 9 saker om biologisk opphav.

Rapporteringskrav 7.3.2.9

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på tilsyn med familievernkontorene.

Fylkesmannen har ikke gjennomført tilsyn med familievernkontorene i 2016.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2016	Antall gjennomførte tilsyn i 2015	Antall gjennomførte tilsyn i 2014
3	0	3	0

3

Rapporteringskrav 7.3.2.11

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Fylkesmannen i Oppland gir råd og veiledning om hvordan universell utforming kan implementeres gjennom høringsuttalelser til kommunale planer, og ved plansamlinger. Fylkesmannen i Oppland er delaktig i "Nettverksgruppe for universell utforming i Hedmark og Oppland". Det ble i 2016 utarbeidet strategidokument som ble vedtatt i begge fylkesting. Det arbeides nå videre med

fylkesvise handlingsplaner.

Rapporteringskrav 7.3.2.12

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen formidler prinsipper og gode eksempler for medvirkning i planprosessene etter plan- og bygningsloven. På den måten imøtekomme mangfoldet i samfunnet ved planlegging, og styrke muligheten til å utvikle samfunn som er inkluderende for alle.

Rapporteringskrav 7.3.3.1.1

Rapportere på

Antall årsverk fordelt på ulike personellgrupper og antall personell som har deltatt i kompetansehevende tiltak jf. tidligere års rapporter.

I Oppland har de i perioden fra 2007-2012 økt sysselsetting med 517 årsverk, fra 7727 til 8253 innen pleie og omsorg. Antall sysselsatte sykepleiere har økt fra 1046 til 1250 i denne perioden.

I perioden fra 2010-2013 er det utdannet 313 hjelpepleiere/omsorgsarbeider/helsefagarbeider, 93 innen desentralisert høyskoleutdanning samt 237 som har tatt videreutdanning på høyskole.

I 2014-2016 er det rapportert 174 høyskoleutdanning og 133 fagskoleutdanning og 222 som har tatt videreutdanning innen pleie og omsorgsfeltet.

Rapporteringskrav 7.3.3.1.2

Rapportere på

Gi en samlet vurdering av utviklingen for kompetanse og årsverk for kommunene i fylket for det tidligere Kompetanseløftet 2015s planperiode.

Kompetanseløftet 2015 har bidratt til økt kompetanse innen pleie og omsorg i kommunene. Sykepleie og helsefagarbeider er den største gruppen som det søkes om midler til. Det er en liten økning på videreutdanninger. Fylkesmannen er bekymret over at det ikke søkes i større grad på videreutdanninger som er relevante for å møte de utfordringer som samhandlingsreformen medfører. Søknader angående utdanninger innen BPA har vært stor. Det er stor forskjell på kommunene når det gjelder å søke på disse midlene. I år var det 3 kommuner som ikke søkte selv om vi tok kontakt med de.

Rapporteringskrav 7.3.3.2.1

Rapportere på

Planlagte tilsyn etter forskrift om tilsyn med barneverninstitusjoner skal rapporteres i årsrapport for fylkesmannens tilsyn med barnevernet innen 20. januar 2017, jf. forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling, § 14.

Etter en ROS analyse gjennomførte fylkesmannen tilsyn med barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre for enslige mindreårige i fylket. Grunnet ressursituasjonen hadde vi ikke mulighet til å gjennomføre alle lovpålagte tilsyn, slik at vi konsentrerte ressursene dit behovet var størst.

Av 74 lovpålagte tilsyn ble det gjennomført 57 tilsyn med barneverninstitusjoner.

Av 38 lovpålagte tilsyn med omsorgssentre for enslige mindreårige ble det gjennomført 31 tilsyn.

Rapporteringskrav 7.3.4.1

Rapportere på

FylkesROS og oppfølgingsplan:

- Når ble siste analyse gjennomført?
- Foreligger oppfølgingsplan, i så fall når ble den sist oppdatert?
- Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Siste fylkesROS gjennomført i 2013

Handlingsprogram til regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap - fylkesROS foreligger.

Handlingsprogrammet ble sist oppdatert i 2015.

FylkesROS og oppfølgingsplan

Når ble siste fylkesROS gjennomført?	Foreligger oppfølgingsplan?	Hvis ja, når ble den sist oppdatert?
2013 eller tidligere	Ja	2015

Rapporteringskrav 7.3.4.2**Rapportere på**

Kort beskrivelse av etablerte ordninger for raskt å kunne motta og videreformidle varsel om uønskede hendelser og beredskapsmeldinger.

Det er stort sett fylkesberedskapssjefen som videreformidler varsler som kommer utenom arbeidstid. Dersom vi ser at en situasjon kan utvikle seg til en hendelse iverksetter vi en vaktordning (gul beredskap) og da blir det den som er på vakt som videreformidler slike varsler.

Meldinger som sendes til beredskapsadressen til Fylkesmannen i Oppland går til hele ledergruppa i tillegg til de i beredskapsstaben.

Det har ikke vært avvik fra resultatkravet.

Rapporteringskrav 7.3.4.3**Rapportere på**

Gjennomført revisjon av beredskapsplan.

Revisjon gjøres hvert år, og/eller etter gjennomført øvelse, også i 2016.

Gjennomført revisjon av beredskapsplan

Når ble siste revisjon av beredskapsplanen gjennomført?
2016

Rapporteringskrav 7.3.4.4**Rapportere på**

Hovedfunn fra øvelse av kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan følges disse opp.

Embets kriseorganisasjon ble øvet i november 2016. Øvelsen foregikk på Sivilforsvarets skole på Starum, og ble ledet og organisert av Sivilforsvaret.

Hovedfunn: Manglende tiltakskort og administrasjonsavdelingen bør inn i informasjonsstab for å få informert egne ansatte.

Oppfølging: Tiltakskort er laget, administrasjonsavdelingen er inne i informasjonsstaben, og det blir gjennomført mer CIM-opplæring

Hovedfunn fra øvelse i kriseorganisasjonen i embetet, og hvordan disse er fulgt opp**Når ble siste øvelse med embetets kriseorganisasjon sist gjennomført?**

2016

Rapporteringskrav 7.3.4.5**Rapportere på**

Status revisjon av underliggende planverk i regionen knyttet til nasjonale beredskapstiltak

Revisjon av SBS Oppland blir revidert etter mal fra DSB i 2017.

Rapporteringskrav 7.3.5.1**Rapportere på**

Opplys hvilke tiltak som er gjennomført i tabellen for prioriterte skipsverft i 2016. Kommentarer til de ulike lokalitetene må legges i den store tekstblokk.

Annen rapportering knytta til økonomi må ved behov gjøres i den store tekstblokk.

Det er ingen slike anlegg i Oppland.

Økonomirapportering pr 31.12.16 til Miljødirektoratet er levert.

Prioriterte skipsverft

Navn på prioriterte skipsverft	Undersøkelser	Behov for tiltak	Tiltaksplan land	Tiltak land	Tiltaksplan sjø	Tiltak sjø
--------------------------------	---------------	------------------	------------------	-------------	-----------------	------------

*Ikke aktuelt for Oppland.***Rapporteringskrav 7.3.6.1.3****Rapportere på**

Fylkesmannen skal med samme frist som årsrapporten, sende en egen rapport om sikkerhetstilstanden til KMD. Rapporten skal særskilt redegjøre for oppfølgingen av de eventuelle mangler og avvik som embetet har identifisert ved forrige rapportering. Fylkesmannen må vurdere nivå på sikkerhetsgradering på rapport om sikkerhetstilstand som sendes KMD.

Fylkesmannen i Oppland sendte rapport om sikkerhetstilstanden til KMD innen fristen i september 2016. Rapporten har gradert innhold og blir derfor ikke referert her i årsrapporten.

Rapporteringskrav 7.3.6.2.1**Rapportere på**

FMAV, FMBU, FMHO, FMMR, FMNO, FMOP, FMRO, FMST, FMTR, FMTE, FMVE som deltar i forsøksordningen om samordning av statlige innsigelser, rapporterer til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om antall planer som er behandlet, antall innsigelser som er fremmet, antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene, og antall innsigelser som er avskåret.

Det har i løpet av rapporteringsåret ikke vært behov for avskjæring av statlige innsigelser, verken pga. samordningsbehov eller formelle feil/mangler ved innsigelsene. Innsigelser og samordningsbrev ligger tilgjengelig for alle på www.planoppland.no, under Gode og effektive planprosesser/Innsigelsesforsøket.

Men flere saker er i gang, der det kan bli aktuelt å vurdere avskjæring ut fra samordningsbehov. Dette dreier seg først og fremst om større vegutbygginger, men også om omfattende planer for by-/stedsutvikling.

De fleste konflikter og samordningsbehov løses i Oppland først og fremst gjennom dialog i tidlig fase, særlig gjennom aktiv bruk av regionalt planforum. Dette er en fordel fordi mulige innsigelser her kan ses under ett, også fylkeskommunens.

Innsigelser på grunn av feil/mangler ved planmaterialet søkes redusert gjennom veiledning på www.planoppland.no og aktiv medvirkning/innsjutt fra oppstart av planarbeider. Her er det etter Fylkesmannens vurdering ytterligere forbedrings-potensiale, som møtes med ulike kompetansetiltak og videreutvikling av nettstedet PlanOppland.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer som er behandlet	328
Antall innsigelser som er fremmet	38
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	0
Antall innsigelser som er avskåret	0

En innsigelse fremmet av jernbaneverket ble vurdert avskåret ut fra tvil om innsigelsesgrunnlaget, men ble sendt videre til kommunen og er løst. Avskjæring av innsigelser har ikke vært nødvendig ut fra samordningsbehov. (Ellers: Tallet for antall plansaker behandlet er inkludert behandling av oppstartvarsler).

Rapporteringskrav 7.3.6.3.1

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK. Det skal rapporteres om bruk av skjønnsmidler til ROBEK-kommunene.

Oppland hadde to kommuner (Vestre Toten og Lesja) i ROBEK ved starten av 2016. Fylkesmannen har hatt jevnlige møter med disse to kommunene gjennom året. Lesja ble utmeldt etter at regnskapet for 2015 forelå, da hele merforbruket var dekket inn. For Vestre Toten har det vært stort fokus på nivå på investeringer og lånegjeld. Skjønnsmidler for 2016 ble holdt tilbake til regnskapet for 2015 var avlagt og det kunne konstateres at forpliktende plan for dekning av merforbruk var fulgt.

Rapporteringskrav 7.3.6.4.1

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling og modernisering i kommunene, bruk av skjønnsmidler til formålet og formidling av resultatene.

Fylkesmannen holdt i 2016 tilbake 20 mill kr av skjønnsmidlene, som ble fordelt til fornyings- og innovasjonsprosjekter. Noe midler ble fordelt til Pilotprosjekter som ble satt i gang i 2014 som en del av kommunereformen, noe midler ble brukt til å dekke deltakeravgift for kommuner som deltok på nasjonal innovasjonsskole ved høyskolen i Lillehammer. Resten ble fordelt til prosjekter som kommunene hadde søkt om midler til. Prosjektene ble registrert i den Integreerte søknads- og rapporteringsdatabasen (ISORD) som alle embetene skulle bruke fra og med 2016. Der vil også kommunenes rapporteringer etter hvert komme inn. Fylkesmannen formidlet noen av resultatene av prosjekter som har fått skjønnsmidler på samling med økonomiansvarlige i kommunene.

Rapporteringskrav 7.3.6.5.1

Rapportere på

Det skal rapporteres om hvilke låneformål og hvilket låneomfang som godkjennes, og i hvilken grad fylkesmannen har nektet godkjenning av lån.

Fylkesmannen har bare godkjent låneopptak i de to ROBEK-kommunene i 2016. Lånegodkjenningen har tatt utgangspunkt i vedtatt strategi for lånegodkjenning.

ROBEK-kommunene har utformet sine investeringsplaner i tråd med dette. De planlagte investeringene i årsbudsjettet for 2016 ble derfor godkjent.

Vestre Toten søkte om godkjenning av låneopptak til kjøp av en bygning som de i dag leier. Dette ble avslått, begrunnet i stor lånebelastning.

Tilsyn med kommunenes lånesøknader - formål og omfang

Type søknad	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall lånesøknader	4	3	1	0
Omfang lånesøknader	257 000 000	217 000 000	40 000 000	0

Alle søknadene gjelder låneopptak i ROBEK-kommunene.

Rapporteringskrav 7.3.6.5.2**Rapportere på**

Antall og omfang av godkjente garantier, samt antall garantier som ikke ble godkjent.

Fylkesmannen har godkjent følgende garantier i 2016:

- 1) Gjøvik kommune har garantert for spillemidler til bygging av flerbrukshall til Biri IL (økning av garanti fra 6,5 mill kr til 9,7 mill kr pga økt tilskuddsbeløp)
- 2) Vestre Toten kommune har garantert for låneopptak i Vestre Toten Rådhus til investeringer
- 3) Øyer kommune har garantert for låneopptak i Øyer og Tretten kirkelige råd til innkjøp av nytt orgel i Øyer kirke.
- 4) Østre Toten har omgjort garanti for lånegjeld i Østre Toten Boligstiftelse

Alle garantiene er vurdert å innebære liten risiko for kommunene.

Godkjente garantier etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Saksområde	Sum	Godkjent	Ikke godkjent	Ikke behandlet
Antall garantisøknader	4	4	0	0
Omfang garantisøknader	117 000 000	117 000 000	0	0

Størstedeler av beløpet, 101000000 kr, gjelder omgjøring av garanti fra lånespesifikk garanti til rammegaranti for Østre Toten Boligstiftelse

Rapporteringskrav 7.3.6.6.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på hvordan veiledningsarbeidet har blitt utført.

Utgangspunktet for alt veiledningsarbeid Fylkesmannen utfører er at det skal bidra til god økonomiforvaltning i kommunene. Veiledningen foretas pr telefon, pr e-post, gjennom årlige samlinger for økonomimedarbeidere og gjennom kommunebildene, som utarbeides hvert år og presenteres for kommunene regionvis. Det er fokusert mye på å sette mål for utvikling i økonomiske nøkkeltall og bruk av økonomiplanen som styringsdokument for å få til endringer både i struktur og nivå på tjenesteytingen i kommunene. Riktig rapportering i KOSTRA har også hatt fokus i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.6.6.2**Rapportere på**

Kort om fordelingen av skjønnsmidler, herunder rapportering i ISORD.

Fordelingen av ordinære skjønnsmidler er gjort ut fra søknader fra kommunene og Fylkesmannens kjennskap til utfordringer som foreligger. Det har de siste årene vært holdt tilbake en forholdsvis stor sum til fornyings- og innovasjonsprosjekter. I 2016 ble det holdt tilbake 20 mill kr. Søknadene ble registrert i ISORD og det er satt rapporteringsfrist 1. mars i 2017.

Rapporteringskrav 7.3.6.7.1

Rapportere på

En kort beskrivelse dersom enkelte fagområder framstår som særlig problematiske å samordne i embetets samordningsarbeid.

Samordning av omfang/volum på tilsynsoppgaver fra ulike departement/direktorat og vurdering av Fylkesmannens helhetlige ressursbruk på tilsyn på tvers av sektorer, er vanskelig på grunn av svært spesifikke oppdrag fra flere av oppdragsgiverne. De forskjellige etatene har også forskjellige styringssystemer som gjør at samordning blir vanskelig, både når det gjelder kalenderoppfølging og begrepsbruk.

Under flyktnings situasjonen i 2015 viste det seg at samordning var påkrevd. Vi har gjennom 2016 utviklet samarbeidet mellom Fylkesmannen, UDI, IMDi, m.fl for å få oversikt over virkemidler og økonomiske ordninger for å øke effekten av tiltakene. Dette har vist seg komplisert på grunn av at det er mange aktører med interesser innen området, og på grunn av at det er liten erfaring med samordning på dette området.

Rapporteringskrav 7.3.6.8.1**Rapportere på**

Det skal gis rapportering i tabell som skal viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.
- Det skal gis en kortfattet omtale i årsrapporten av hvor mange klager fylkesmannen har mottatt etter kommuneloven § 60d fjerde ledd, hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om samt bruk av interkommunalt samarbeid i fylket, med særlig vekt på bruk av vertskommunemodellen.

Det er truffet vedtak i seks saker om lovlighetskontroll etter klage. I alle seks sakene ble avgjørelsene opprettholdt som lovlige. En lovlighetskontroll er foretatt etter initiativ fra fylkesmannen og her ble vedtaket kjent ulovlig. En sak har hatt habilitet som tema. Ingen lovlighetskontroller har omhandlet reglene om møteoffentlighet.

Fylkesmannen veileder i stor grad om reglene om habilitet og habilitetsvurderinger og reglene om åpne og lukkede møter. Deretter gis det veiledning om enkeltbestemmelser i kommuneloven om valgbarhet, nyvalg, møtegodtgjøring, lovlighetskontroll, kontrollutvalg.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	6	0	6
På eget initiativ	0	1	1

Rapporteringskrav 7.3.6.9.1**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Fylkesmannen har behandlet 7 klager på avslag om begjæringer om innsyn i 2016. I 2 saker er klager gitt helt eller delvis medhold.

Rapporteringskrav 7.3.6.10.1

Rapportere på

Embetet rapporterer hvor mange tilsyn det har gjennomført.

Forklaring:

- Det bes om ett tall for alle tilsyn hjemlet i opplæringsloven, barnehageloven, helse- og omsorgstjenesteloven mv.
- Det rapporteres samlet for kommunene og fylkeskommunen(e)
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter planlagte tilsyn (som landsomfattende/nasjonale tilsyn) og hendelsesbaserte tilsyn uavhengig av tilsynsmetodikk og hvor ressurskrevende tilsynet var.
- Antall tilsyn det skal rapporteres på, omfatter ikke forundersøkelser, sjølvmeldingstilsyn og dokumentgjennomganger uten oppmøte (fysisk eller videokonferanse) på tjenestestedet eller i kommunen/fylkeskommunen.
- Det bes ikke om tall for avvik eller pålegg.
- Det bes ikke om verbalrapportering om samordningsarbeidet.

.Antall tilsyn hos Fylkesmannen:

- Sivilbeskyttelsesloven: 3 (og 5 dokumenttilsyn)
- Forurensningsloven: 30 hvorav 2 i kommunene
- Opplæringsloven: 11
- Barnehageloven: 4
- Introduksjonsloven: 2
- Helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven
 - Planlagte: 14,5
 - Hendelsesbaserte: 105
 - Stedlig tilsyn kap 9 : 37
- Barnevernloven:
 - Institusjonstilsyn: 71
 - Hendelsesbaserte : 45
- Sosialtjenesteloven:
 - Stikkprøvetilsyn: 3
 - Landsomfattende sjølvmeldingstilsyn: 3
 - Hendelsesbaserte: 2

Rapporteringskrav 7.3.6.11.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal føre en oversikt over behandlede plansaker, omfang av innsigelser, klager fremmet av fylkesmannen og meklinger.

Fylkesmannen behandlet 387 plansaker i 2016, fremmet selv innsigelse til 33 planer, samordnet 38 planer møtt med innsigelse fra statlige myndigheter, gjennomførte 1 mekling og oversendte ingen innsigelser til KMD for avgjørelse. Fylkesmannen klaget på to dispensasjonsvedtak i 2016.

Rapporteringskrav 7.3.6.12.1**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten for 2016 rapportere hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker, hvor stor overskridelsen var, hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. [pbl. § 21-8 andre ledd](#), hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

73 saker ble ikke avgjort innen 12 uker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 7-8 måneder (ca 20 uker overskridelse). Utover melding til kommuner og parter om at saksbehandlingstiden vår har vært lang, har vi ikke avtalt lengre frist, jf. pbl. § 21-8 andre ledd.

Rapportering om saker etter plan- og bygningsloven

Hvor mange saker som ikke ble avgjort innen 12 uker	73
Hvor stor overskridelsen var i sakene som ikke ble avgjort innen 12 uker	20
Hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i forskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd	0
Hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i	0
Hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse	0

Rapporteringskrav 7.3.7.1.1**Rapportere på**

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Det er 25 trossamfunn som mottar tilskudd. Trossamfunnene har til sammen 3406 medlemmer.

Det er ikke slettet noen trossamfunn i 2016

Det er registret to nye trossamfunn i 2016

Det har ikke vært ført tilsyn med noen trossamfunn eller forstander.

Rapporteringskrav 7.3.7.2.1**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Det ble innvilget 77 søknader om askespredning. 14 søknader ble avslått.

Rapporteringskrav 7.3.7.3.1**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har behandlet fem søknader om dispensasjon fra åpningstidsbestemmelsene i helligdagsfredlova. Det ble gitt dispensasjon i tre av sakene. I to saker vurderte Fylkesmannen at vilkårene for å dispensere ikke forelå.

Vi har mottatt en søknad om å få utvidet status som typisk turiststed. Dette gjelder Fossbergom i Lom kommune, som i dag har status som typisk turiststed fra 15. mai - 15. september. Søknaden ble ikke innvilget.

Rapporteringskrav 7.3.8.1**Rapportere på**

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (jf. metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke kilder, hva kildene viser og hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har utledet fra disse.

Fylkesmannens risikovurdering på barnehage- og skoleområdet er basert på følgende indikatorer:

- Systematikk i kvalitetsarbeidet - kilde er tilstandsrapportene fra kommunene og eget inntrykk gjennom kontakt med kommunene

- Lærerkompetanse, kompetanseplaner og videreutdanning - kilde er GSI, Videreutdanningsystemet og kompetanseplaner, særlig på barnehageområdet
- Barnehagefaglig kompetanse - kilde BASIL
- Pedagogisk utdanning i barnehage - kilde BASIL
- Pedagogisk norm for bemanning - kilde BASIL
- Elevundersøkelsen - kilde Skoleporten
- Spesialundervisning - kilde GSI
- Nasjonale prøver - kilde Skoleporten
- Frafall - kilde er tall fra Oppland fylkeskommune
- Grunnskolepoeng - kilde Statistikkportalen
- Hjem-skole-samarbeid - kilde Elevundersøkelsen
- Klagesaker - kilde er behandlede klagesaker
- Tilsyn - kilde tilsynsrapporter

Indikatorerne blir også benyttet som kriterier for å identifisere kommuner med utfordringer på ulike områder innenfor Barnehageloven og Opplæringsloven. Tilsynsobjektene for 2016 er identifisert ved hjelp av ROS-analysen. I tillegg vurderte vi tidspunkt for når tilsyn sist var ført i kommunene.

Opplæringsloven og forvaltningsloven:

Når det gjelder Felles nasjonalt tilsyn, ble tilsynsobjektene plukket ut etter en grundig gjennomgang av indikatorerne ovenfor. Vi utarbeidet en samleoversikt der alle kommunene og alle indikatorerne framgår. Bak disse vurderingene ligger det statistikkgrunnlag med kommentarer til den enkelte kommune. Etter denne gjennomgangen valgte vi ut noen kommuner som vi ville føre tilsyn med, noen vi ville inngå en nærmere dialog med og noen som vi ville anbefale for deltakelse i nasjonale satsinger.

To av tilsynsobjektene i FNT ble valgt ut på grunnlag av en bekymringsmelding fra en tidligere ansatt kombinert med dårlige eksamensresultater og stort frafall fra videregående skole i regionen. I tilsynet valgte vi å se på hele løpet ved at det ble gjennomført tilsyn med en barneskole, en ungdomsskole og i tillegg den videregående skolen.

Et hendelsesbasert tilsyn med psykososialt miljø ble gjennomført etter klagesaker og henvendelser fra foreldre ved to av skolene i kommunen. En av skolene fikk tilsyn.

Barnehageloven:

Når det gjelder tema for tilsynet, har vi valgt sentrale tema i barnehageloven som det dessuten er utviklet kontrollspørsmål til.

Det ene tilsynsobjektet ble valgt ut delvis fordi det var lenge siden kommunen hadde hatt tilsyn. Vi har dessuten hatt flere henvendelser fra private barnehager som har gjort oss bekymret for utøvelsen av myndighetsrollen. En del klagesaker har vist at kommunen har utfordringer når det gjelder forvaltningskompetansen.

De andre tre ble valgt enten fordi de har hatt lite kapasitet avsatt til utøvelse av barnehagemyndighet eller at de aldri har hatt tilsyn på barnehageloven før kombinert med at fylkesmannen har hatt lite kunnskap om dem.

Rapportering på FNT – forvaltningskompetanse

		Kontrollspørsmål																					
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Nord-Fron	Sørdorp skole	06.12.2015	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	06.12.2015	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Nord-Aurdal	Nord-Aurdal ungdomsskole	15.06.2016	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Søndre Land	Vestsida Oppvekstsenter	19.08.2016	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Øyer	Solvang skole	19.08.2016	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Vågå	Vågå ungdomsskule	19.08.2016	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

Gjennomførte tilsyn - Barnehage

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Lesja	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		4	Endelig rapport	1	1	0
Øyer	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		4	Endelig rapport	3	3	0
Etnedal	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		4	Endelig rapport	2	0	0
Lillehammer	Kommunens virkemiddelbruk (tilsyn og veiledning)		4	Varsel om tilsyn	3	0	0
			16		9	4	0

Gjennomførte tilsyn - Opplæring

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	2	1	0
Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Endelig rapport	2	0	0
Nord-Fron	Sørdorp skole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	1	0	0
Nord-Fron	Sørdorp skole	FNT	Forvaltningskompetanse		2	Endelig rapport	2	0	0
Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	3	2	0
Nord-Aurdal	Nord-Aurdal ungdomsskole	FNT	Elevenes utbytte av opplæringen		4	Endelig rapport	2	0	0
Nord-Aurdal	Nord-Aurdal ungdomsskole	FNT	Forvaltningskompetanse		3	Varsel om tilsyn	2	0	0
Gjøvik	Bjørnsveen ungdomsskole	Egeninitiert	Psykososialt miljø		4	Endelig rapport	0	0	0
Vågå	Vågå ungdomsskole	FNT	Forvaltningskompetanse		3	Varsel om tilsyn	9	0	0
Søndre Land	Vestsida oppvekstsenter	FNT	Forvaltningskompetanse		3	Varsel om tilsyn	8	0	0
Øyer	Solvang skole	FNT	Forvaltningskompetanse		3	Varsel om tilsyn	12	0	0
					36		43	3	0

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016

Kommune	Skole	Tilsynsvariant	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
					0		0	0	0

Rapportering på FNT – skolebasert vurdering

Kontrollspørsmål									
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5		

Vi har ikke gjennomført tilsyn på skolebasert vurdering i 2016.

Rapportering på FNT – skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

		Kontrollspørsmål																						
Kommune	Skole	Åpnet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Nord-Fron	Sørdorp skole	06.12.2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Nord-Fron	Vinstra ungdomsskole	06.12.2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Nord-Aurdal	Nord-Aurdal ungdomsskole	15.06.2016	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oppland fylkeskommune	Vinstra videregående skole	08.01.2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Tilsynene som er "åpnet" i 2015, er tilsyn som tilhørere aktivitetsplikten i 2016, ikke etterslep fra 2015.

Status tilsyn varslet i 2015, minimum foreløpig tilsynsrapport i 2016 (Barnehage)

Kommune / Barnehage	Tema for tilsyn	Andre tema	Kategori tilsyn	Status tilsyn	Tal varsel	Tal regelverksbrot	Tal pålegg
			0		0	0	0

Rapporteringskrav 7.3.8.2**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en egen vurdering av i hvilken grad embetet har gjennomført en koordinert innsats mot kommuner og fylkeskommunen, særlig der det er avdekket mangelfullt samordnet tjenestetilbud for utsatte barn og unge. Vurder også hvilke tiltak som har vært mest effektive for å fremme samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Fylkesmannens innsats på dette området har i 2016 i hovedsak vært knyttet opp mot 0-24 - oppdraget. Fylkesmannen i Oppland har valgt å se på oppdraget som et langvarig arbeid med målsettinger på kort og lang sikt og i sammenheng med oppdragene våre innen folkehelse og barnekonvensjonen. I 2016 har vi arbeidet med oppdraget både internt og eksternt. 0-24 har blitt forankret i embetets Barn og unge-gruppe som består av representanter fra helse- og sosialavdelingen og oppvekst- og utdanningsavdelingen. Gruppen har utviklet et felles årshjul, tatt del i arbeidet med fagsamlinger både internt og eksternt, og arbeidet med å få et eierforhold til oppdraget gjennom å videreutvikle det tverrfaglige arbeidet på embetet.

Gruppen har igangsatt arbeidet med å utarbeide en strategisk plan med både avdelingsovergripende og avdelingsvise tiltak. 0-24 har vært tema i virksomhetsarbeidet, ledermøter og avdelingsmøter. Eksternt har vi jobbet med å etablere tiltak opp mot kommuner og fylkeskommune. Fylkesmannen i Oppland har informert om 0-24 samarbeidet og bakgrunnen for dette, samt satt problemstillingene rundt utsatte barn og unge og økt gjennomføring i videregående opplæring på dagsorden i våre møter med kommunene, fylkeskommunen, statlige samarbeidspartner og kompetansemiljø.

Fylkesmannen i Oppland arrangerte i 2016, i samarbeid med Bufetat region øst, konferanse med tema Traumbasert omsorg, en samling for kommunale og fylkeskommunale PP-tjenester, skoleledere og skolehelsetjeneste.

Fylkesmannen i Oppland har på ulike samlinger hatt fokus på implementeringen av den digitale veilederen «Samarbeid skole-barnevern»

Fylkesmannen koordinerer et velferdsnettverk bestående av statsetater på velferdsområdet. I 2016 ble det bestemt at samarbeidet om utsatte barn og unge 0-24 år skal være et prioritert samarbeidsområde i 2017.

Fylkesmannen i Oppland erfarer at det interne samordningsarbeidet og satsingens stadig tydeligere forankring i embetet, fører til bedre koordinert innstas mot kommuner og fylkeskommuner. Ved å bygge 0-24 mot et overordnet prinsipp for aktiviteten vår, skapes en sammenheng og motivasjon for et felles løft i fylket for alle som jobber for utsatte barn, unge og deres familier. Fylkesmannens rolle som samordningsmyndighet er særlig viktig i 0-24 samarbeidet. Fylkesmannen i Oppland har i 2016 tatt samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører gjennom et tett samarbeid med KS, regionale og nasjonale kompetansesentra, Bufetat og UH-sektoren for å sikre at målene med 0-24 samarbeidet nås på tvers av nivå og sektorer. Fylkesmannen har bidratt i å sikre at aktører drar i samme retning og at det tilbudet som gis kommunene og fylkeskommunen i størst mulig grad fremstår som helhetlig. Dette fokuset ser vi har vært effektivt for å fremme samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Rapporteringskrav 7.3.8.3

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for den gjennomførte egevalueringen av kompetanse til å løse oppgavene på regelverksområdet innenfor barnehage og grunnopplæringen. I egevalueringen skal det gjøres rede for styrker og utfordringer, samt tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet i klage-, tilsyns- og veiledningsarbeidet.

Vi har høy kompetanse ved avdelingen til å løse oppgavene på regelverksområdet, og vi legger stor vekt på tverrfaglig samarbeid. Det er prioritert hos oss at faget juss sees i sammenheng med øvrige fagområder som vi har ansvaret for. Når vi ser bort fra én lang sykemelding, har avdelingen de siste årene hatt relativt stabilt personale, noe som er positivt med tanke på å bygge kompetanse.

Avdelingen er opptatt av tverrfaglig samarbeid når vi behandler klagesaker. Dette ivaretas på ulike måter, eksempelvis ved at saker drøftes i egne møter, at saksbehandlere leser hverandres saker, og at avdelingsledelsen godkjenner alle klagesaker. Vi mener at dette er en styrke for avdelingens arbeid med klagesaker. Vi har fått konkrete tilbakemeldinger på at vedtakene bærer preg av tverrfaglig samarbeid. Vi benytter også kompetanse fra andre avdelinger hos Fylkesmannen når dette er aktuelt, f.eks. kommuneøkonomi, barnevern og kommunalrett. Juristene har møte ukentlig for å diskutere klagesaker og svar på henvendelser som vi har mottatt på telefon og epost. Andre personer på avdelingen deltar også ved behov.

Fylkesmannen i Oppland har gjennomført en egevaluering av vår kompetanse til å løse oppgavene på regelverksområdet innenfor barnehage og grunnopplæringen. Avdelingen har tilsatt to jurister i til sammen 200% fast stilling. I 2016 var en av juristene langtidssykemeldt, og det ble ikke tilsatt noen vikar. Dette påvirket avdelingens kapasitet til å løse oppgaver på regelverksområdet. Øvrige ansatte har også kompetanse til å løse oppgaver innenfor dette området. Kontoret er likevel sårbart hvis noen skulle bli sykemeldt eller at de slutter ved avdelingen. Så lenge bemanningen er stabil, er vår vurdering at vi har kompetanse til å løse oppgavene på regelverksområdet. Det vil samtidig være et spørsmål om vi har tilstrekkelig med kapasitet til å få løst oppgavene. Avdelingen gjør hvert år en ROS-analyse i forbindelse med VP-arbeidet på sentrale oppgaveområder, og kompetanse og kapasitet er de viktigste momentene i denne vurderingen. Resultatene fra denne vurderingen er av stor betydning når vi diskuterer organisering av oppgaver og personell, og ved nytilsetninger.

Avdelingen har startet en diskusjon om vi bør bli bedre det tverrfaglige samarbeidet i FNT ved at juristene knyttes tettere på. Dette dreier seg både om organisering og kapasitet. Ett av tiltakene som allerede er iverksatt, er at en av juristene alltid deltar som støtte for tilsynsteamene, men spørsmålet er om en av tilsynsmedarbeiderne alltid skal være en jurist, i alle fall til temaet har "satt seg" i organisasjonen. Dette er en diskusjon vi må ta før FNT i 2018. Vi har også arbeidet med å sette av mer tid til arbeidet med tilsynsrapporter for å sikre enda større grad av tydelighet og et klart språk.

Et utfordringsområde er vår økonomiske kompetanse til å behandle klagesaker samt gi veiledning på regelverket som gjelder finansiering av private barnehager. Dette viser vår ROS-vurdering. Vi har ved to anledninger søkt etter relevant økonomisk kompetanse som en av kvalifikasjonene i forbindelse med utlysninger av stillinger. Det har ikke resultert i økt økonomisk kompetanse ved avdelingen. En mulig løsning som vi nå jobber med er å få til et tettere samarbeid med Staben som har ansvaret for kommuneøkonomi.

Når det gjelder kompetanse til å løse veiledningsarbeidet, så vurderes denne for å være god. Kvaliteten sikres ved samarbeid internt i forbindelse med veiledningsoppdrag, både i forberedelser og ved gjennomføring.

Rapporteringskrav 7.3.8.4**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen.

Se tabeller med kommentarer.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	28	0	5	23	0
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	0	1	0
Spesialundervisning, § 5-1	4	2	2	0	0
Skyss, § 7-1	12	0	9	3	0
Skoleplassering, § 8-1	3	0	3	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	4	4	0	0	0
Sum	52	6	19	27	0

Fylkesmannen i Oppland har fortsatt flest klagesaker på avgjørelser om standpunkt i fag og skoleskyss. Det er en nedgang i antallet klagesaker på standpunkt i fag fra 39 klager i 2015 til 28 klager i 2016. Vi har færre klagesaker på skoleskyss. Mens vi behandlet 24 saker i 2015 var det totalt 12 klagesaker i 2016. I 2015 behandlet Fylkesmannen fire saker om psykososialt skolemiljø som er det samme antallet som i 2015. Det er ikke mange klagesaker etter dette kapitlet. Vi opplever derimot flere henvendelser fra foreldre, rektorer, skoleeiere og PPT innenfor dette temaet. Vi har registrert sju saker i vårt saksbehandlingssystem som ikke endte som formelle klagesaker hos oss, men hvor det ble gitt veiledning skriftlig. Disse sakene kommer i tillegg til de henvendelsene som er fulgt opp via epost og telefonkontakt.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd	6	6	0	0	0
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0				
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
	6	6	0	0	0

Fylkesmannen i Oppland behandlet fem klagesaker etter forskrift om likeverdig behandling i 2015, mens tallet er seks i 2016.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Fylkesmannen har ikke behandlet klagesaker i 2016 for elever som går på frittstående grunnskoler.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	1	0	1	0	0
	1	0	1	0	0

Klagebehandling - Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	3	2	1	0	0
	3	2	1	0	0

Fylkesmannen har behandlet tre klagesaker på spesialpedagogisk hjelp i 2016. I 2015 behandlet vi en klagesak.

Klagebehandling - Vidaregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	8	2	5	1	0
	8	2	5	1	0

Fylkesmannen har behandlet klager på sentralt gitt eksamen. Det var totalt 48 klager på eksamen i fremmedspråk. Av disse fikk 20 medhold og 28 ikke medhold. Vi har behandlet åtte klagesaker etter opplæringsloven, mens det i 2015 var ingen klagesaker.

Rapporteringskrav 7.3.8.5

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall og type saker hvor klager henvender seg på nytt til fylkesmannen hvor skoleeier /barnehageeier /barnehagemyndigheten ikke har fulgt opp vedtaket.

Fylkesmannen har ikke mottatt henvendelser fra klagere i 2016 med bakgrunn i at skoleeier/barnehageeier ikke har fulgt opp våre vedtak.

Rapporteringskrav 7.3.8.6

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere i eget skjema på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapportering i egen tabell.

Oppland har hatt stort fokus på pedagogisk ledelse de siste år. "Ledelse av myndiggjorte medarbeidere og utvikling av personlige lederferdigheter" (7,5 studiepoeng), er et studie der styrer og alle pedagogiske ledere deltar. Det poengteres som veldig viktig for å dra nytte av dette i barnehagen. Tilbudet har fått svært gode tilbakemeldinger.

Oppland har fokus på Lekeressursprosjekt, og under "Annet" ligger barnehager som har fått midler til at ungdomsskolegutter kan praktisere i barnehagen. Vi bruker også en del midler til en forskningsrapport på effekten av dette prosjektet.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	215 550	21	11	10
Kompetansehevingsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	636 000	21	11	10
Kompetanseutviklings tiltak for samisk				

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	3 055 000
Antall barnehagemyndigheter som har fått midler	26
Antall kommunale barnehager som deltar i tiltak	177
Antall ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	171
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	119
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	75
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	42
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særslitte behov	0
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	38
Antall barnehager deltatt på tema: danning og kulturelt mangfold	38
Antall barnehager deltatt på tema: annet	67

Kompetansetiltak tabell 3

	Midler brukt
Regionale rekrutteringsnettverk og fagsamlinger	440 889

I dette beløpet er det tatt med noen reiseutgifter til fagsamlinger i Udires regi og deltakelse i 5-fylkessamarbeidet på barnehageområdet i region Midt-Norge. For samlinger der målgruppen har vært personale både på barnehage- og skoleområdet, er halvparten av kostnadene tatt med her. I tillegg til dette er det ført 23 950 kroner på 2017-regnskapet som gjelder GLØD-nettverk i 2016. Dette gjelder tre fakturaer som kom for seint til at de ble belastet i 2016.

Kompetansetiltak tabell 4 - Hordaland

	Kompetansemidler til ikke-kommunale barnehageeiere
Midler søkt	
Antall barnehageeiere som har søkt midler	
Antall barnehageeiere som har fått midler	
Antall fylker som har deltatt	
Antall kommuner som har deltatt	
Antall barnehager som har deltatt	
Antall barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	
Antall barnehager deltatt på tema: språkmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: realfag	
Antall barnehager deltatt på tema: barn med særslitte behov	
Antall barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	
Antall barnehager deltatt på tema: danning og kulturelt mangfold	
Antall barnehager deltatt på tema: annet	

Rapporteringskrav 7.3.8.7

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort skriftlig kvalitativ vurdering av arbeidet med kompetanseutvikling i fylket. Dette gjelder både for strategi for etter- og videreutdanning og for strategi for etter- og videreutdanning for ansatte i PPT.

Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og motivasjonsarbeid gjennom ulike kanaler. Både gjennom fylkesmannens

hjemmesider og i direkte møte med kommunene. Dette gjelder både «Kompetanse for kvalitet» og «SEVU-PPT». Det har ikke vært gjennomført særlig oppfølging av enkeltkommuner i forbindelse med dette arbeidet, men Fylkesmannen gir en del veiledning i forbindelse med spørsmål knyttet til søknadsprosedyrer og retningslinjer i videreutdanningssystemet.

Også inneværende studieår ser vi en viss økning i antallet søknader og inntak til videreutdanning for lærere i Oppland. Alle fylkets kommuner, fylkeskommunen og enkelte private skoler har lærere i videreutdanning innenfor "Kompetanse for kvalitet". 204 lærere startet studier høsten 2016. Tall fra GSI viser at andelen lærere som underviser i fagene norsk, engelsk og matematikk uten å fylle kravene til formell kompetanse har økt noe fra fjorårets innsamling.

I februar gjennomførte Fylkesmannen i samarbeid med KS en samling for alle kommunene/fylkeskommunen med kompetanseplanlegging, kompetansekartlegging og videreutdanning som tema.

Fylkesmannen har gjennom året samarbeidet med Hadelandsregionen og Gjøvikregionen og Høgskolen i Hedmark (nå Høgskolen i Innlandet) for å få på plass regionale videreutdanningstilbud i engelsk i disse to regionene. Dette tilbudet kan lærere i disse regionene søke på for studieåret 2017/2028 (egen rapportering til høsten).

For å bidra til koordinering og samarbeid om kompetanseutvikling har Fylkesmannen videreført arbeidet i strategisk gruppe for kompetanseutvikling, der KS, lærerorganisasjonene, høgskolene og representanter fra skoleeierne deltar.

I inneværende studieår er det sju ansatte fordelt på tre PP-kontor som deltar i videreutdanning i SEVU-PPT. Dette er samme antall som året før, og det ser ut til at dette omfanget dekker behovet i fylket.

I Oppland har PP-tjenesten organisert et ledernetverk som Fylkesmannen har godt samarbeid med. Gjennom dette samarbeidet organiseres årlig enkelte etterutdanningskurs for ansatte, blant annet nyansattkurs og regelverkskurs.

66 000 kroner i etterutdanningsmidler for 2016 ble tildelt på høsten. Fylkesmannen mener det vil være en fordel om disse midlene blir tildelt tidligere på året. Etter søknad fra ledernetverket for PPT i Oppland ble hele tildelingen overført nettverket v/Oppland fylkeskommune. Etterutdanningsmidlene vil bli brukt til organisasjonsutvikling og endringsarbeid ved samtlige PP-kontorer i fylket.

Rapporteringskrav 7.3.8.8

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjøre rede for i hvor stor grad de kommuner med lav kvalitet og kompetanse på barnehage- og grunnsopplæringsområdet som er fulgt opp, har økt sin kvalitet og kompetanse, og videre hvilke virkemidler og tiltak som har hatt god effekt.

Fylkesmannen utarbeidet i 2016 ROS-analyser for kommunene på oppvekst- og utdanningsområdet. Hensikten med dette var å identifisere kommuner med lav kvalitet og kompetanse. ROS-analysen skal oppdateres årlig.

I ROS-analysen blir kommunene vurdert ut fra en rekke indikatorer. Her benytter vi oss av tilgjengelig statistikk, knyttet eksempelvis til nasjonale prøver, grunnskolepoeng, gjennomføringstall og elevundersøkelsen. Viktig informasjon er også hentet fra tilsynsrapporter og klagesaksbehandling. I tillegg har vi gått inn i kommunenes tilstandsrapporter, årsrapporter og kommuneplaner/temaplaner på oppvekstområdet. Dette er et arbeid vi delvis også har gjort tidligere, men da mer fragmentert og mindre systematisk. Skoleeier og barnehagemyndighet har, gjennom dialog med skole- og barnehagefaglig ansvarlig, vært involvert i arbeidet med å definere de viktigste indikatorene å følge med på.

På bakgrunn av ROS-analysen i 2016 plukket vi ut 3-4 kommuner for spesiell oppfølging i 2016 og 2017. Dette er ikke kommuner der vi mistenker lovbrudd, men der vi har identifisert svake resultater over tid på ett eller flere områder, eller der vi mener det kan være behov for å drøfte rollen som skoleeier eller barnehagemyndighet og hvordan denne ivaretas. I 2016 ble det gjennomført dialogmøter med to kommuner. Hensikten med disse møtene har både vært å presentere et utfordringsbilde for kommunene basert på vår kjennskap, men også å øke vår kunnskap om lokale forhold og om kommunenes organisering. En særlig oppfølging av kommuner med lav kvalitet og kompetanse krever at vi går tett på. Det betyr at vi må kjenne kommunene våre godt, og det utfordrer oss til å utvikle vår relasjonskompetanse. Dette er utviklingsarbeid for Fylkesmannen, som vi er godt i gang med, som vi vil fortsette med i 2017. Tilbakemeldingene fra kommunene der vi har gjennomført dialogmøter er positive, og dialogen videre vil dreie seg om hvilke tiltak som eventuelt skal settes i verk og hva Fylkesmannen kan bidra med i den sammenheng.

ROS-analysen blir også brukt aktivt i tilsynsarbeidet, i oppfølgingen av ulike nasjonale satsinger og kompensierende tiltak, samt i utarbeidelsen av Fylkesmannens kommunebilder, som blir presentert for alle kommuner i regionvise møter.

På noen områder, særlig knyttet til regelverksforståelse, hvor vi gjennom klagesaksbehandling, tilsyn eller av andre grunner avdekker et behov hos enkeltkommuner, tilbys skreddersydd veiledning. Dette er et tiltak vi ser har positiv effekt.

Rapporteringskrav 7.3.8.9

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi tilbakemelding på kontroll av foreløpig rapport fra BASIL av antall minoritetsspråklige barn i barnehage – tall per 15.12

Rapporteringskrav 7.3.9.1**Rapportere på**

Rapporter på antall årsverk i fylkesmannens landbruksavdeling per 31.12.2016, og antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2016, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

Landbruksavdelingen har pr. 31.12.2016 i alt 21 årsverk, mens landbruksforvaltningen i kommunene har i alt 69 årsverk (2015: 71,7). Det er 5 felleskontorer som dekker to eller tre kommuner. Totalt er det 19 enheter/landbrukskontorer i fylket.

Rapporteringskrav 7.3.9.2**Rapportere på**

Rapporter på bruk av midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid, inkludert en regnskapsmessig fremstilling.

Fylkesmannen i Oppland har informert, veiledet og gjennomført kompetansehevende tiltak overfor kommunene, bl.a. innenfor økonomiske og juridiske virkemidler og regelverk. Kurs- og møtekatalogen ble utarbeidet med tilbud om tolv arrangementer, og tok utgangspunkt i både kommunenes ønsker og behov for faglig oppdatering, samt Fylkesmannens styringsdokumenter.

Elleve av tolv arrangementer i kurs- og møtekatalogen er gjennomført. Ett arrangement er ikke gjennomført på grunn av kapasitet. Ti av arrangementene er finansiert med midler over kap. 1144 post 77, totalt forbruk er 140 734 kr. Kostnader til arrangementene er hovedsakelig knyttet til leie av lokaler, eksterne foredragsholdere, reisekostnader og møteservering. I alt har 384 personer deltatt.

Oversikt med regnskap:

Kurs	Regnskap, kr	Deltakere	Kommentar
1. Sykdomsavløsning mv.	2 160	24	
2. Vårsamling skogbruket	10 000	60	
3. Intro nye ansatte	1 431	5	
4. Miljøtiltak i jordbruket	13 414	25	
5. Jordbruk, vann og vassdrag	7 125	25	
6. Tilskuddsforvaltning jordbruket	4 270	40	
7. AR5 feltkurs	5 920	18	
8. Kontroll tilskudd jordbruket	4 453	42	

9. Landbruksfaglig samling	69 521	100
10. Organisert beitebruk	22 440	45

Møter

1. Regional skogsamling	Ikke gjennomført
2. Regionmøter rovvilt og beitedyr	Egne midler. 105 delt.

Sum	140 734	384
------------	----------------	------------

Rapporteringskrav 7.3.9.3**Rapportere på**

Gi en kort beskrivelse av arbeidet med saker etter naturmangfoldloven, verneplaner, energisaker og konsekvensutredninger som berører landbruk.

Fylkesmannens landbruksavdeling involveres ved behov i arbeidet med verneplaner, fremmede arter og konsekvensutredninger som berører landbruk.

Rapporteringskrav 7.3.9.4**Rapportere på**

Rapporter på omfanget av skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Planarbeidet følges opp i henhold til hovedplan for skogbruksplanlegging.

- 2015: 600.000 daa (Gjøvik og Vestre Toten)
- 2016: 260.000 daa (Lillehammer)
- 2017: 700.000 daa (Hadeland)
- 2018: Sansynligvis 550.000 daa (Nordre Land)

Handlingsplan for skogbruksplanlegging er dokumentert i ØKS. Støttet opp om frivillig vern. Fulgt opp faglig, inkl. kvalitetssikring og miljøregistrering i skog.

Rapporteringskrav 7.3.9.5**Rapportere på**

Beskriv kort arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren, og gi en vurdering av måloppnåelse for miljøvirkemidlene.

Klima- og miljøprogrammet er omtalt og annonsert via nettside og direkte informasjon til aktuelle søkere. Det er tildelt 486 700 kroner til 15 søknader om tilskudd. Av dette gjaldt ca. 400 000 kroner tiltak som er relevante for klimagassutslipp (miljøvennlige spredemetoder for husdyrgjødsel, jordstruktur/drenering, andre driftsmessige tiltak og utprøving av klimagassregnskap på gårds- og kommunenivå).

Rapporteringskrav 7.3.9.6

Rapportere på

Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll:

Fylkesmannen har gjennomført kontroll av kommuner og foretak i henhold til kontrollplan.

I forvaltningskontrollene (og veiledning overfor kommunene), har vi hatt fokus på bl.a.:

- Habilitet/delegeringer, rolleforståelse
- Generell forvaltningskompetanse, søknadsbehandling / saksbehandling
- Utvalgsprosess for stedlige kontroller, gjennomføring av stedlige kontroller
- Reaksjoner / avkortninger ved funn av feil i søknader.

I løpet av 2016 har kommunene og Fylkesmannen behandlet flere saker på bakgrunn av brudd på dyrevelferdslovgivningen. Dette viser at samarbeidet mellom kommuner/Fylkesmann og Mattilsynet om informasjonsutveksling er i ferd med å gi resultater.

Rapporteringskrav 7.3.9.7**Rapportere på**

Gi en oversikt over gjennomførte kontroller og hvordan avvik er fulgt opp, og gi en vurdering av kontrollresultatene. Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer.

Fylkesmannen har gjennomført forvaltningskontroller av kommunal landbruksforvaltning, foretakskontroller og kontroller i forbindelse med tilskuddsforvaltning. Oversikt over gjennomførte kontroller og oppfølging av avvik fremgår av tabellene over foretaks- og forvaltningskontroller foran.

Avvik avdekket i 2016 men ikke lukket, følges opp i 2017.

Oversikt over ressurser avsatt til kontroll fremgår av egen tabell under.

Det er stadig behov for kompetanseutvikling av kommunal landbruksforvaltning og tilstrekkelig oppfølging. Bl.a. er rolleforståelse et aktuelt tema for 2017.

Saker med mistanke om driftsfellesskap er tidkrevende enkeltsaker som legger beslag på til dels store ressurser for Fylkesmannen. Dette kan igjen gå ut over andre oppgaver.

Rapporteringskrav 7.3.9.8**Rapportere på**

Utarbeid oversikt over og gi en vurdering av klager og dispensasjonsøknader behandlet av fylkesmannen for samtlige tilskuddsordninger på landbruksområdet der kommunen er førsteinstans.

Tilskudd til avløsning ved sykdom

Fylkesmannen i Oppland har behandlet 21 dispensasjoner og 4 klager i forbindelse med tilskudd til avløsning ved sykdom. Nesten alle dispensasjonene dreier seg om «dispensasjon fra næringsinntekt» i forbindelse med oppstart. Det er utfordringer når det gjelder regelverket og tolkningen av dette for nystarta bønder som ikke har nok næringsinntekt. Det er svært ofte en del kostnader forbundet med å ta over en gard/produksjon. Da blir de straffet med for lite næringsinntekt (1/2G) i oppstartsåret og kanskje også i et par år framover.

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i landbruket

Fylkesmannen har i 2016 behandlet 3 dispensasjoner og 4 klager. Dispensasjonene gjelder søknadsfrist. Klagene, hvorav alle 4 ble gitt avslag dreide seg om: areal etter kart, manglende melkekvote, søknadsfrist, bevaringsverdige storfe.

RMP

Det ble behandlet 2 klager som ble avvist. 6 dispensasjoner ble innvilget som følge av diverse årsaker som systemfeil og sykdom. Dispensasjonene ble gitt for søknadsfrist og andre krav.

SMIL

Fem av seks dispensasjonssøknader gjelder forlenget frist utover fem år.

Tidligpensjon

Det ble kjørt kontroll mot rapport fra Skattedirektoratet for 2012 og 2013 i 2015. Da ble samtlige mottakere av tidligpensjon i Oppland tilskrevet dersom de stod på lista vi fikk fra Skattedirektoratet, med næringsinntekt fra jordbruk/gartneri, skogbruk eller pensjon. Det ble bedt om dokumentasjon fra regnskapsfører/NAV hva beløpet gjaldt. Av Fylkesmannens 133 brukere, ble det ikke avdekket uregelmessighet hos noen av brukerne. I 2016 har vi kontrollert året 2014 og heller ikke her funnet uregelmessigheter. Rapport er sendt Ldir.

Veterinærreiser

I 2016 har FMOP intensivert kontrollarbeidet og endret rutine for håndtering av veterinærreisesøknadene. En del søkere har misforstått hvordan de skal beregne rundreiser etter at denne bestemmelsen ble fjernet i ny forskrift. Fylkesmannen har i tre tilfeller vurdert det rimelig å dispensere fra søknadsfristen for dermed gi søker anledning til å sende ny, korrekt søknad. I ett tilfelle dispenserte vi fra søknadsfrist for en student med midlertidig lisens som var ny bruker av ordningen. Vi har avslått tre søknader om dispensasjoner fra søknadsfrist.

Avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	1	1	13	5

Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
1	0	2	6	0

Regionale miljøtilskudd

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	2	6	0

Det ble behandlet 2 klager som ble avvist. 6 dispensasjoner ble innvilget som følge av diverse årsaker som systemfeil og sykdom. Dispensasjonene ble gitt for søknadsfrist og andre krav.

Ressurser avsatt til kontroll skal oppgis, fordelt på årsverk og antall personer

Antall personer		5.0
Antall årsverk		1.3

SMIL

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	0	3	3

Fem av seks dispensasjonssøknader gjelder forlenget frist utover fem år.

Tidligpensjon for jordbrukere

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag
0	0	0	0	0

Øvrige tilskuddsordninger

Klager - medhold	Klager - delvis medhold	Klager - avslag	Dispensasjoner - innvilgelse	Dispensasjoner - avslag

Rapporteringskrav 7.3.9.9

Rapportere på

Gi en oversikt over

- Antall mottatte redegjørelser fra kommunen for avkorting av tilskudd (kopi av brev som er sendt søker), samt antall kommuner som har sendt dette.
- Antall mottatte redegjørelser fra kommunene i saker hvor det ikke avkortes selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse skal sendes FM i PT-4100B), samt antall kommuner som har sendt dette.

Samtlige kommuner i Oppland har i 2016 sendt inn dokumentasjon.

Avkortning av tilskudd

	Antall mottatte redegjørelser	Antall kommuner som har sendt redegjørelse
Redegjørelse fra kommunen for avkortning av tilskudd (kopi av brev som er sendt til søker)	115	26
Redegjørelse fra kommunen i saker hvor det ikke avkortet selv om det er avdekket avvik som ville medført merutbetaling (begrunnelse i PT4100B)	165	26

Samtlige kommuner i Oppland har i 2016 har sendt inn dokumentasjon

Rapporteringskrav 7.3.9.10

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det gis en oversikt over:

- Hvilke tiltak som er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.
- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Fylkesmannen har orientert alle kommuner om gjeldende rutiner.

Kartsamarbeid

Rapporteringskrav	Kort redegjørelse (stikkord)
a. Hvilke tiltak er gjennomført for å ivareta landbruksinteressene i det regionale kartsamarbeidet.	Fylkesmannen bidrar aktivt i Geodataplanarbeidet og inn i Geovekstprosjektene, og informerer om og ivaretar der Landbrukspartens behov. I tillegg deltar Fylkesmannen på Geovekst oppstartmøter og årsmøter i Norge Digitalt-samarbeidet i fylket. Fylkesmannen har økonomisk oppfølging av landbrukets andel i prosjektene i fylket, og rapporterer til NIBIO gjennom prosjektoppfølgingsystemet Krokus. Fylkesmannen følger videre opp arbeidet med AR5 i fylket, både kontinuerlig og periodisk ajourhold, samt behov for kompetansetiltak.
b. Eventuelle kommuner som ikke har ajourført AR5 og sendt nye jordregisterfiler til Landbruksregisteret (Lreg).	Som et resultat av tiltakene i punkt a, opplever vi at kommunene blir flinkere til å levere inn ajourført AR5 for hvert år som går. I 2016 var det kun tre kommuner (Gran, Lunner og Jevnaker) som ikke leverte AR5. To av disse leverte til gjengjeld i både 2014 og 2015, mens den siste leverte i 2014. I 2017 og 2018 innføres geosynkroniseringsmekanismer som gjør at dette ikke lenger vil være en utfordring. Når det gjelder sending av jordregisterfiler til landbruksregisteret påpeker flere kommuner at denne rutinen har så store svakheter knyttet til bl.a. grunnlagsdataene i matrikkelen at de istedet puncher arealtallene i landbruksregisteret manuelt.
c. Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5)	Kommunene står overfor flere utfordringer, uten at noen skiller seg spesielt ut. Bl.a. hvordan fange opp at det faktisk skjer endringer i markslaget, hvordan tolke markslaget rett, sørge for at endringene i markslaget blir lagt inn i AR5-basen og sørge for at kommunens AR5-base blir oversendt til Kartverket.

3.3 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet hadde et mindreforbruk på 2,761 mill. kroner i 2016. Tabellen viser at det har vært noen mindre endringer i ressursfordelingen fra 2015. Det er kun resultatområde 6 KMD som viser betydelig endring i 2016. Reduksjonen har sammenheng med ekstraordinært høye utgifter ved flytting til nye lokaler i 2015, disse utgiftene bortfaller i 2016. Endringer i ressursbruk fra 2015 til 2016 på øvrige områder årlige variasjoner, det er ikke et uttrykk for en generell vridning av ressursbruken mellom departementene.

Fagmidler: Endring fra 2015 til 2016 for lønn dekket over fagmidler totalt for alle departementsområder er ubetydelig. Endingen for KLD er hovedsakelig knyttet til noe reduksjon i midlertidige stillinger, samt permisjon i gebyrfinansierte stilling. Mindre bruk av lønnsmidler på BLD skyldes vakanse ved permisjonsfravær. Økning på JD skyldes midler til en stilling for styrking av beredskapsarbeidet og høyere utbetalinger til verger. Reduksjon av lønn på KMD skyldes i hovedsak redusert stilling på kommuneformyning. Reduksjon på ASD skyldes færre KVP-veiledere. HOD's reduksjon skyldes at en stilling overført fra fagmidler til 052501 i 2016. Under "andre områder" er økning knyttet til økte honorarutbetalinger til Villrein-nemnda.

Vergemål og oppgaver tilknyttet enslig mindreårige asylsøkere er i en viss grad basert på midlertidige engasjementer. Behovet for å

få en riktig finansiering og stabilisering rundt ressursene vi skal ha fast til disse oppgavene er tydelig. Det er økende slitasje på både faste og midlertidige medarbeidere og vi har risiko for kompetansefrafall og økende sykefravær.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2016	Fagdep. 2016	Kapittel 0525, 2015	Fagdep. 2015
Arbeids- og sosialdepartementet	1 282	772	1 637	1 108
Barne- og likestillingsdepartementet	2 861	599	3 087	794
Helse- og omsorgsdepartementet	9 592	1 799	8 151	2 510
Justis- og beredskapsdepartementet	3 062	7 897	2 610	6 547
Klima- og miljødepartementet	16 052	3 744	14 985	4 070
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	30 972	1 462	42 960	1 589
Kunnskapsdepartementet	6 107	4 108	6 151	3 788
Landbruks- og matdepartementet	13 577	0	12 398	0
Andre	825	223	730	143
Sum	84 330	20 604	92 709	20 549

052501: Sum 2016 skal være 84 294, differanse -36 skyldes manglende resultatområde på sykepenger i desember. Gir ingen utslag i prosentvis fordeling på departementsnivå.

3.4 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Embetet løser samfunnsoppdraget på en god måte innenfor våre gitte økonomiske rammer. Imidlertid vil Fylkesmannen i Oppland påpeke at de siste års rammekutt som følge av Avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen (ABE-reform) skaper noe utfordringer iht. prioritering i oppgaveløsning, da oppdragsmengden til embetet er minst like stort som tidligere, mange oppdrag er fortsatt noe detaljert og i mindre grad tilpasset fylkets særegenhet og risikobilde.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Embetet har en godt forankret og omforent virksomhetsplanlegging som starter november/desember og avsluttes innen utgangen av februar hvor alle avdelinger tar utgangspunkt i strategi, tildelingsbrev og virksomhets- og økonomiinstruks og overordnede fokusområder. Overordnede fokusområder i 2016 var Flyktninger og integrering, Utsatte barn og unge, Klima, Oppfølging av kommuner med særskilt risiko og modernisering/effektivisering i arbeidsmetoder osv.

Budsjett- og fireåring økonomiplan, virksomhetsplan og overordnet risikokart behandles alltid i sammenheng, og tiltak for fokusområder, prioriteringer og risikovurderinger legges frem for ledelsen. Det vurderes at denne planleggingen, styring og oppfølging av oppgaveløsning fungerer hensiktsmessig, skaper forutsigbart og er kjent og forankret hos ansatte.

Virksomhetsplan, budsjett og risikokart salderes/vurderes to ganger årlig i ledergruppen, og en del av et helhetlig styringshjul.

I 2016 har det også vært særskilt fokus på økonomistyring for å komme i balanse etter merforbruk i 2015.

4.1.1 Embetets risikostyring

Risikostyring hos Fylkesmannen i Oppland er en integrert del av virksomhetsplanleggingen og godt kjent blant de ansatte. Fylkesmannen i Oppland har en risikostyringspolicy som har til hensikt å påse at embetsoppdrag blir gjennomført på en forsvarlig og effektiv måte. Policyen revideres jevnlig, sist i mars 2016.

Gjennom risikoanalyser i forbindelse med VP-arbeidet kommer risiko for å ikke nå fastsatte oppgaver og målsetninger frem på alle oppdragsområder. Risikovurderingene som gjøres i alle avdelinger og i ledelsen følger samme metode hvor fast matrise, definisjon av konsekvensvurdering og sannsynlighetsvurdering legges til grunn.

Risikovurderinger av alle saksområder, samt risikovurderinger av overordnede områder, blant annet mislighold og informasjonssikkerhet, gir et overordnet risikokart som ledergruppen behandler minst 2 ganger i året sammen med budsjett og virksomhetsplan. Her drøftes områder med høy og uakseptabel risiko. Det skal gjennomføres risikoreducerende tiltak i avdelingen. Tiltak som avdelingen ikke kan gjennomføre selv, vurderes i samråd med embetsledelsen og ledergruppa. Det skal gis skriftlig tilbakemelding til embetsledelsen når tiltak er gjennomført og vurdert.

Ledergruppen følger oppfølging av risiko helt til iverksatte tiltak er vurdert å ha redusert risiko i det aktuelle saksområdet.

I 2016 har det vært iverksatt tiltak for bemanning rettet mot klagesaker og tilsyn barnevern, klagesaker helse, førerkortsaker, klage og dispensasjonssaker plan, skogforvaltning og vergemål.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Både Økonomistyring, virksomhetsplanlegging og overordnet risikostyring følger fastlagte årshjul. Årshjulet tar opp i seg både budsjettstyring gjennom året og rullering av fireårig økonomiplan. Årshjulet skisserer roller, ansvar og frister og bidrar til internkontroll på området. Det er utarbeidet budsjettstyringsprinsipper som beskriver hvilke fullmakter som tilligger de ulike rollene, og som også bidrar til internkontroll på området. Det utføres internrevisjoner av utvalgte tilskuddsordninger årlig. Det utarbeides ulike styringsrapporter fra Agresso som bidrar i regnskapsoppfølging osv. gjennom året. Avdelingslederne har også selv tilgang til Agresso og kan selv tilpasse egne styringsrapporter for oppfølging av prosjekter osv. Det vurderes at embetet i 2016 har hatt tilfredsstillende økonomistyring og kontroll jf. økonomireglementet.

Fylkesmannen i Oppland har i 2016 implementert og tatt i bruk Risk Manager - system for informasjonssikkerhet, avvikssystem og risikostyring. Embetet har prioritert avviksmeldemodulen i Risk manager og er godt i gang med på bygge opp dokumentmodulen. Embetet har klare rutiner for å melde avvik. Etter implementering av Risk Manager i 2016 meldes det flere avvik enn tidligere, selv om det fortsatt er relativt få. Avvikene som er meldt i 2016 har bl.a. annet handlet om brudd på sikkerhetsinstruks med hensyn til kontrollert inngang og feilsendinger av utgående post. Det er et kontinuerlig behov for å gjøre avviksmeldesystem bedre kjent og tatt i bruk. Vi mener Risk Manager er et godt supplement i internkontrollen, som avviksmeldesystem og som base for overordnede rutiner og risikostyring.

Saksbehandlingsverktøyet ePhorte utgjør internkontroll av saksflyt, journalverdig dokumentasjon og arkivproduksjon i embetet. Dette sees i sammenheng med alle tilhørende rutiner, prosedyrer, retningslinjer og regelverk når det gjelder dokumentfangst, journalføring, håndtering av innsyn og kvalitetssikring av de ulike stegen i arkivdanningen mm. Fylkesmannen har en oppdatert arkivplan for embetet. Høsten 2016 ble det iverksatt grundig gjennomgang av arbeidsprosesser i saksflyt og rutiner for kvalitetssikring. Bakgrunnen til dette var økende restansesituasjon i arkivproduksjon, forsinket føring av post inn og post ut. Det er behov for forenkla arbeidsprosesser i saksflyt og dokumentasjonsforvaltning, dette må ses i sammenheng med teknologisk utvikling og digitalisering. Arbeidet vil fortsette i 2017.

Embetet har kjente rutiner for HMS-arbeid, årlig vernerunde og faste AMU-møter 3 ganger i året og ellers etter behov.

Risikovurderinger etter vernerunder i 2016 handlet mye om opplevelser av inneklima i det nye kontorbygget. Etter innflytting i bygget i 2015, som er et A-bygg, erfarer vi at det i større grad enn i eldre bygg kreves at vi som jobber her tilpasser oss bygget. Det er jobbet i hele 2016 med tilpasninger i temperatur, ventilasjon, lys, møblering osv.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanningsfaktoren i embetet var i 2016 122 årsverk, og det er ved utgangen av 2016 registrert 143 lønsmottakere ved embetet. Det ble gjort nedskalering av 6 faste årsverk i 2013, og i 2015 ble det gjennomført ytterligere nedtrekk av 3,4 faste årsverk. I 2016 er det ikke foretatt nedskalering av årsverk, men økonomiplan viser at vi har behov for nedtrekk av 6 årsverk i neste fireårsperiode. Nedskalering vurderes ved oppståtte vakanser og effektueres ved omdisponering av oppgaver. Bakgrunnen til dette er langsiktig framskriving av økonomi jf. nedtrekk i ramme for tildeling - "produktivitetseffektivitet", og mål om konkret avsetning til økning av lønnsnivået i embetet for å være konkurransedyktig ved rekruttering og for å beholde erfaren kompetanse i embetet.

Ved slik omstilling gjøres løpende avveininger om vi til enhver tid har tilgjengelig kompetanse vi rår over, riktig fordelt i organisasjonen

Fylkesmannen i Oppland sine ansatte har samlet sett svært høy kompetanse og embetet er en kompetansebedrift. Vi har i dag kompetanse til å løse de oppgaver og oppdragene vi skal, men har som andre også sårbarhet i form av på nøkkelpersoner, på enkelte områder. Dette er noe vi drøfter og retter tiltak mot i forbindelse med risikostyring og virksomhetsplanlegging.

Vi ser at søkermasse i forbindelse med rekrutteringsprosesser i løpet av det siste året har vært svært god, og oppfatter at Fylkesmannen i Oppland er en attraktiv arbeidsplass i vår region. Vi vurderer også at vi på noen områder kunne hatt nytte av styrket kompetanse, dette gjelder bl.a. god samfunnskunnskap og omstilling og endringsarbeid. Dette legges til grunn i rekruttering av nye medarbeidere.

Det ble i 2016 startet opp arbeid med ny kompetanseplan i embetet. Denne kobles på virksomhetsplanlegging i 2017.

Kapasiteten i embetet er i hovedsak tilstrekkelig til å prioritere de viktigste oppgavene, men det er sårbarhet på enkelte områder, jf. risikokart for 2016, se kap. 4.1.1

Vergemålsområdet er underfinansiert. Vi opplever økning antall vergemål, har etterslep etter flyktningkrisa vinteren 2016 og det er også økende kompleksitet i en del av sakene. Vi har iverksatt tiltak på bemanning iht. vergemål, men det øker sårbarhet på andre områder.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet har et skybasert internkontrollsystem, House of Control, hvor alle avtaler med eksterne (abonnement, husleieavtaler, serviceavtaler, lisensavtale m.m.) og alle eiendeler (IKT-utstyr, kunst, møbler m.m.) ajourføres. Systemet House of Control bidrar til oversikter over eiendeler og gjeldende avtaler, melder fra om frister, generer oversikter, rapporter osv.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Riksrevisjonen hadde ingen merknader til Fylkesmannen i Oppland sitt regnskap og budsjett disponering for 2015. Som del av regnskapsrevisjon 2016 er Fylkesmannen i Oppland et av 6 embeter som det i 2016 er gjort etterlevelsesrevisjon på tre tilskuddsordninger.

Revisjon av regnskap, budsjett disponering for 2016 og etterlevelsesrevisjon på tilskuddsordninger er ikke avsluttet fra Riksrevisjonens side pr. 28. februar 2017.

Iht. årlig overordnet sikkerhetsrevisjon og egenvurdering av informasjonssikkerhet ble det høsten 2016 iverksatt gjennomgang og revisjon av Informasjonssikkerhetsinstruks og Informasjonssikkerhetspolicy. I 2016 ble det også tatt i bruk Nano-learning i organisasjonen hvor bl.a. informasjonssikkerhet har høyt fokus. Egenvurdering av informasjonssikkerhet gjøres årlig.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

IA

Embetet jobber systematisk med sykefraværarbeid, og har gjennom mange år har hatt et lavt sykefravær. Nøkkeltallene viser at 2016 ikke er noe unntak.

Gjennom året har hadde vi jevnlig kontakt med Bedriftshelsetjenesten. Dette innebærer at vi bedre kan ivareta HMS-arbeidet og følge opp medarbeidere som har behov for det, samt å iverksette tiltak som forebygger sykefravær.

Embetet har også i 2016 hatt vernerunder og møter i Arbeidsmiljøutvalget.

Redusert funksjonsevne – inkludering av personer utenfor arbeidslivet

Fylkesmannen i Oppland skal, så langt det er mulig, legge til rette for at medarbeidere som får redusert sin funksjonsevne fortsatt skal kunne være i arbeid. Konkret vil dette si:

- Fokus på arbeidsevne og tilrettelegging ved reduksjon av arbeidstakers funksjonsevne
- Fokus på å bidra til å oppfylle overordnet målsetting om at flere nytilsetninger i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne. Det skal i utlysningsteksten oppfordres til at de med nedsatt funksjonsevne skal søke, og samtlige i denne gruppen innkalles til intervju så fremt de er kvalifisert til stillingen
- Fylkesmannen stiller seg positiv til å inkludere personer på arbeidsmarkedstiltak. I 2016 har vi hatt 3 personer innom i arbeidspraksis. I tillegg har vi hatt en elev fra videregående skole som har hatt praksis hos oss.

Seniorene i embetet

Embetet har 25 ansatte over 60 pr 31.12.16.

Ansatte over 60 år får tilbud om pensjonsforberedende kurs.

Det er fremforhandlet lokal særavtale om seniordager jf. HTA 5.6.1 b.

Det er lagt vekt på åpen dialog rundt arbeidssituasjonen for seniorene, ved at det bl.a. er lagt inn et eget avsnitt i skjema for medarbeidersamtalen knyttet til seniorer.

Embetet skal, så langt det er mulig, stille seg positiv til søknader om delpensjon.

Lærlinger

Embetet hadde i til sammen to kontorlærlinger i løpet av året. Fra høsten 2017 tar vi inn ytterligere én lærling, slik at vi framover har to samtidig. Fra 2016 har lærlingene hatt oppgaver for alle avdelinger. Opplæringen koordineres av administrasjonsavdelingen.

Livsfaseorientert personalpolitikk

For Fylkesmannen i Oppland er det viktig å stimulere til et arbeidsmiljø hvor vi har tillit til hverandre, er stolt av arbeidet vi gjør, og hvor vi opplever fellesskap med våre kollegaer. Partene utarbeidet i 2016 en livsfaseorientert personalpolitikk.

Nytt bygg 2015

Vi flyttet inn i nytt bygg i juni 2015. Den første tiden har vi hatt fokus på tilpasse oss å leve i et A-bygg, og å gjøre de tilpasningene i bygget som er hensiktsmessige. Bedriftshelsetjenesten og huseier har vært påkoblet mht å gjøre inneklimatesting og vurderinger.

LIKESTILLING OG LIKEVERD

Lønn fordelt på kjønn

Vi ser at menn i gjennomsnitt tjener mer enn kvinner i vårt embete. En del av forklaringen ligger i at kvinner er overrepresentert i de lavest lønnede stillingskategoriene. Samtidig er dette noe vi har notert oss og må jobbe for å snu.

Deltidsstillinger / midlertidige stillinger

Det er flere kvinner enn menn som har midlertidig stilling eller deltidsstilling. De aller fleste deltidsstillingene er bestemt av den ansatte selv, i form av AFP, delvis uføret eller omsorgspermisjon.

Når det gjelder midlertidige stillinger ser vi at vi har flest kvinnelige søkere til engasjement av kortere varighet, og de er gjerne nyutdannede.

Universell utforming

Embetet har et resepsjons- og inngangsparti hvor det er tatt hensyn til at det skal være tilrettelagt for syns- og funksjonshemmede bl.a. ved automatisk døråpner, trinnfri adkomst, god belysning, farge- og kontrastbruk samt installering av teleslynge i møterom.

Vi har heiser som er store nok for elektriske rullestoler, og handikoptolett finnes.

Embetet foretar individuelle tilrettelegginger av arbeidsplass og arbeidsoppgaver for ansatte med spesielle behov og/eller funksjonshemminger. Vi er tilknyttet HMSleverandør som kan bistå i dette arbeidet. Videre kjenner vi til NAVs støtteordninger og

konfererer med Nav sitt Arbeidslivssenter når det er hensiktsmessig.

Rekruttering

Vi har en mangfolderklæring i utlysningsteksten og opplyser om at vi vil legge forholdene til rette for søkere med redusert funksjonsevne.

Vi kaller kvalifiserte søkere fra underrepresenterte grupper inn til intervju.

Vi gjennomfører en nytilsatt samtale der nytilsatte informeres om bl.a. embetets tilretteleggingstilbud, og den nytilsatte kan informere om sine ønsker og behov.

4.3 Andre forhold

Som følge av medarbeiderundersøkelsen (MU) høsten 2016 har det hos Fylkesmannen i Oppland vært jobbet med tre hovedområder; Lederutvikling, medarbeideroppfølging og omstilling og effektive arbeidsmetoder. Lederutvikling og medarbeideroppfølging er fulgt opp med ulike tiltak og hvor målet er bundet opp i arbeidet/prosjektet "*Tillitsbasert kultur og ledelse*". I 2016 har ledergruppen og de tillitsvalgte i felleskap jobbet med å konkretisere tiltak for å videreutvikle og forankre dette. Dette fortsetter i 2017. I november 2016 var hele embetet på 2 dagers tur hvor et av to hovedtiltak var å forankre relasjon- og tillitsbasert kultur, det andre hovedtiltaket var felles oppstart av Virksomhetsplanlegging-2017. Omstilling og effektive arbeidsmetoder er tiltaksorienterte i virksomhetsplanen for 2017. Det er også litt ulike profiler i de ulike avdelingenes medarbeiderundersøkelser, og noen avdelinger følges litt tettere opp enn andre med tanke på konkretisering av tiltak, evaluering osv.

5 Vurdering av framtidutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Som innbyggere vil vår hverdag, våre muligheter og våre utfordringer i økende grad påvirkes av globale hendelser og trender.

- Den internasjonale oljeprisen slår direkte inn på lommeboka, klimakrisen merker vi allerede på været og flyktningestrømmen avgjør bosettingsmønsteret i hele landet. Dette gir muligheter, men kan også gi sårbare og marginale grupper. Vi skal skape et mangfoldsamfunn.
- Teknologien endrer seg – og oss – raskere enn noensinne. Den skaper muligheter og trusler.
- Flere store, offentlige reformer skal snart besluttes – og realiseres. De vil påvirke kommunene, fylkeskommunen, statlige virksomheter og også Fylkesmannen.

Alt dette vil skape muligheter og gi utfordringer.

Muligheter for Innlandet

Større regioner er viktig for å løse problemstillinger knyttet til klima, samordnet areal- og transportplanlegging, omstilling i næringslivet og utvikling av kompetanse. I Innlandet bør vi spørre oss selv: Hvilke ambisjoner har vi? Hvordan kan vi få en sterkere posisjon nasjonalt og internasjonalt?

Norge vil i framtida få en mindre oljeavhengig økonomi. Vi utfordres til å tenke nytt om vekst og utvikling. Det er nødvendig å utnytte naturens ressurser på en lønnsom og mer bærekraftig måte. Det gir muligheter for Innlandet.

- Vi har betydelige skog- og landbruksarealer og kan bidra til videreutvikling av bioøkonomien som del av det grønne skiftet.
- Vi har i fjellregionen store naturområder med store kvaliteter. Dette er natur i verdensklasse – som vil bli mangelvare i framtida.
- Vi har et informasjonssikkerhetsmiljø i verdensklasse.

Utfordringer for Innlandet

Kommunene har, gjennom kommunereformarbeidet, gjort en grundig jobb med å belyse dagens og framtidens utfordringer. De er mange. Sett under ett har Oppland de siste fem årene hatt den svakeste befolkningsveksten i landet. Samtlige kommuner i Nord- og Midt-Gudbrandsdalen har færre innbyggere i dag enn for ti år siden. Samtidig blir befolkningen i kommunene våre stadig eldre. I 2035 forventes det at hver femte opplending er over 70 år.

Gapet mellom *nødvendig* arbeidskraft og *tilgjengelig* arbeidskraft vil bli vår største utfordring.

Det er utfordrende i seg selv, og kampen om arbeidskraften blir hard. I tillegg vil eldrebølgen føre til strammere budsjetter for kommunene fordi velferdsordningene våre i all hovedsak finansieres av den yrkesaktive delen av befolkningen. Det vil bli mindre å rutte med, samtidig som vi som innbyggere vil kreve like gode og aller helst bedre tjenester.

Muligheter for Fylkesmannen

Vi ser en nasjonal debatt om forholdet mellom sentrum (Oslo) og periferi. Innbyggere, inkludert lokalpolitikere, mener avstanden mellom de som styrer og de som blir styrt er for stor. Fylkesmannens grunnleggende kjennskap til kommunene vil være et viktig bidrag til en effektiv dialog mellom stat og kommune – for å og implementere statlig politikk på en god måte. Fylkesmannen i Oppland har derfor tatt til orde for at flere oppgaver fra sentral stat bør overføres til de nye fylkesmannsembetene.

Fylkesmannens grunnleggende kjennskap til kommunehverdagen er et potensialet som utnyttes i for liten grad i dag og vil være en styrke i:

- Konkretisering av statlige retningslinjer og overordnede veiledere
- Utredningsarbeid for nye offentlige virkemidler og politikk
- Opplæring og erfaringsutveksling mellom etater, forskningsinstitusjoner og kommuner

Det forventes at kommunene skal ivareta roller som pådrivere i kvalitets- og kompetanseutvikling, samtidig som de skal være garantister for at befolkningen får de tjenestene de har krav på og at de utføres i tråd med regelverket. Godt utviklingsarbeid krever også tid til prosess, refleksjon og samarbeid. Tjenesteledere blir i slike sammenhenger ofte sårbare. Støtte og veiledning fra embetene er derfor etterspurt. Dette forutsetter igjen at vi klarer å skaffe og vedlikeholde en kompetent arbeidsstokk som ikke bare kan sitt fag, men også kjenner sine kommuner og forstår samfunnsendringer.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Fylkesmannen i Oppland er opptatt av å ha nok kapasitet og kompetanse til å bidra til gode kommuner og gode tilbud til innbyggerne. Hele den samfunnsmessige begrunnelsen for et regionalt, statlig nivå er nærhet til kommunene. Kapasiteten for å beholde nærheten og kjennskapen må opprettholdes. Digitalisering og nye måter å jobbe på blir viktig.

Gode verktøy

De stadige innsparings- og effektiviseringstiltak som kreves av embetet betyr selvsagt større omstillingsmoment og innovasjonsbehov. Da blir det vesentlig at det verktøy vi kan benytte, faktisk er hensiktsmessig. Fylkesmannsembetets mange datasystemer, og mangel på kompatibilitet mellom disse, er en utfordring.

Innføring av felles og kompatible digitale løsninger som gir reell avlastning er en forutsetning for å møte krav om effektivisering og avbyråkratisering, og det er også potensiale i å gi Fylkesmannen større handlefrihet til på tilpasse og prioritere oppgaveløsningen til fylkets særegenhet og risikobilde.

Utviklingsarbeid må nedprioriteres

Det er noen reelle utfordringer i å effektivisere ved å fortsette med årlige rammekutt uten å grundig gå gjennom den totale oppgaveporteføljen til embetene. Vi gjør stadige omprioriteringer og endringer for å tilpasse oss nye og trangere driftsrammer og vi klarer det, selv om vi ser vi ikke klare å levere samme kvalitet på alle oppdrag som tidligere. En annen konsekvens vi ser tendenser til er at utviklingsarbeid, både internt effektiviseringsarbeid og eksternt rettet utviklingsarbeid, må nedprioriteres til fordel for «leveranser».

En endringsvillig organisasjon

Fylkesmannen i Oppland har gjennom de siste årene opparbeidet endringskompetanse i organisasjonsarbeid. Sentralt i dette er tillitsbasert kultur, kompetanseutvikling, effektivisering og økt fokus på samarbeid for å benytte og utvikle fagkompetanse på tvers. De ansatte er «kapitalen» for et godt fylkesmannsembete. Hos oss vil vi videreutvikle lederskap og styring slik at ledergruppa sammen ser helheten og kan prioritere og bruke kompetanse på tvers av avdelinger. Vi er også opptatt av å kunne knytte til oss ny og annenledes kompetanse for å utvikle dette.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Oppland.pdf](#)

Fylkesmannen i Oppland

VI Årsregnskap - Fylkesmannen i Oppland

Ledelseskomentarer

Formål

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i fylket og har ansvaret for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen i Oppland. Fylkesmannen er bindeleddet mellom kommunene og sentrale myndigheter og er regional statlig samordnede myndighet.

Fylkesmannen i Oppland er underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Embetet er et ordinært statlig forvaltningsorgan og fører regnskapet i henhold til kontantprinsippet. I tillegg til ordinær tildeling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet mottar Fylkesmannen i Oppland en rekke belastningsfullmakter fra ulike fagdepartement og direktorater. Dette er midler som brukes til ulike prosjektrelaterte tiltak.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra til Kommunal- og moderniseringsdepartementet i virksomhets- og økonominstruks for Fylkesmannen. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av våre disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

I 2016 har Fylkesmannen i Oppland samlet disponert kr. 284 663 638 på utgiftssiden. På inntektssiden har vi mottatt kr.23 046 482 jf. bevilgningsrapport. Note A viser tildeling fra KMD og overførte midler fra 2015.

Driftsregnskapet for kapittel 0525 post 01 viser totale utgifter på kr. 85 474 630 som gir et mindreforbruk på kr. 1 580 300. I tillegg er det merinntekter på kr. 1 180 763 som til sammen gir et mindreforbruk på kr. 2 761 063. Mindreforbruket har sammenheng med stram styring på utgiftssiden og inntektsføring fra prosjekter som skal tilbakeføres i 2017.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift og investeringer, eksklusiv utbetalinger av tilskudd, summerte seg til kr. 134 045 085. Av dette var utbetalinger til lønn og sosiale utgifter kr. 92 244 722 mot kr, 90 924 036 i 2015 jf. årsregnskapets note 2. Det framgår at økningen skyldes høyere utbetalinger til eksterne. Det gjelder særskilt på vergemål. Øvrige utgifter til lønn er redusert fra ca. 74,7 mill. kroner i 2015 til ca. 73,3 mill. kroner i 2016 og er knyttet til redusert antall årsverk totalt i embetet

For investeringskostnader og andre driftsrelaterte utgifter jf. note 3 og note 5 er det betydelig reduksjon i flere poster. Fylkesmannen i Oppland flyttet til nye lokaler i juni 2015 og hadde ekstraordinære utgifter knyttet til anskaffelse av inventar og utstyr og vedlikehold av lokaler, samt flyttekostnader og økt husleie. Disse utgiftene bortfalt i 2016. Note 3, andre driftsutgifter viser betydelig økning i 2016. Det er hovedsakelig knyttet til utgifter til Maihaugenkonferansen som ikke ble arrangert i 2015.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til Økonomireglementet i staten. Fylkesmannen forvalter mange ulike tilskudd, og hovedtyngden er tilskudd til kommunene. Som det går frem av note 7 så utgjør tilskudd til kommuner og fylkeskommuner hele kr. 116 584 677 av totalbeløpet på kr. 132 346 465.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Fylkesmannen i Oppland. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2017.

Lillehammer, 27. februar 2017

Sigurd Tremoen
(sign.)

Fylkesmannen i Oppland

Prinsippnote til årsregnskapet for Fylkesmannen i Oppland

Årsregnskap for Fylkesmannen i Oppland er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og Virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt av KMD av 5. februar 2016 og brev av 18.11.2016 fra KMD.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 - de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Fylkesmannen står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapitell/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises også i kolonnen for samlet tildeling. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap. Virksomheten har ingen avgitte belastningsfullmakter.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Fylkesmannen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Fylkesmannen har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt til oppstillingen.

Note 8 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

A	B	C	D	E	F	G	H	
1								
2	Virksomhet:	AA - Fylkesmannen i Oppland						
3							16.02.2017	
4	Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016							
5	Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merutgift (-) og mindretgift
7	0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A,B	87 054 930	85 474 630	1 580 300
8	0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	0	9 833 743	-9 833 743
9	0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		740 000	738 909	1 091
10	0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilte driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		3 613 000	3 742 961	-129 961
11	0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asylr	64	Diverse		29 310 000	30 465 616	-1 155 616
12	0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		1 850 000	1 818 248	31 752
13	0226	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		9 851 456	9 461 177	390 279
14	0226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen - videreutdan	22	Diverse		380 000	379 448	552
15	0231	Utviklingstiltak barnehage	21	Spesielle driftsutgifter		8 457 841	8 403 761	54 080
16	0231	Barnehager - Tilskudd til svømming i barneha	70	Tilskudd		675 000	675 000	0
17	0341	Den norske kirke og andre tros- og livssynssa	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	1 608 104	
18	0451	Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredst	01	Driftsutgifter		588 000	578 895	9 105
19	0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		7 755 650	7 730 491	25 159
20	0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	01	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	4 811 040	
21	0470	Fri rettshjelp - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	6 226 923	
22	0500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter		800 000	799 954	46
23	0571	Rammetilskudd til kommuner- spesielle drift	21	Spesielle driftsutgifter		1 300 000	1 299 573	427
24	0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inklud	21	Spesielle driftsutgifter		2 005 080	1 803 431	201 649
25	0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		3 372 172	3 275 806	96 366
26	0714	Folkeløse - Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		189 900	177 061	12 840
27	0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	1 426 355	
28	0761	Tilskudd forvaltet av sosial- og helsedirektorat	21	Spesielle driftsutgifter		742 800	889 122	-146 322
29	0761	Omsorgstjeneste - Kompetanse og innovasjon	68	Diverse		16 261 100	15 977 454	283 646
30	0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsefj	60	Diverse		850 000	850 000	0
31	0762	Forebygging av ønsket svangerskap og abort	73	Tilskudd		350 000	350 000	0
32	0765	Psykisk helse og rusarbeid - spesielle driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		422 000	352 819	69 181
33	0765	Psykisk helse og rusarbeid - kommunale tjene	60	Diverse		8 201 700	7 891 669	310 031
34	0765	Psykisk helse og rusarbeid - rusarbeid	62	Diverse		12 954 000	12 954 000	0
35	0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		820 000	826 664	-6 664
36	0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. drifts	21	Spesielle driftsutgifter		1 465 745	1 158 167	307 578
37	0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		23 940 000	23 940 000	0
38	1144	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	77	Tilskudd		200 000	140 735	59 266
39	1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		230 000	229 900	100
40	1410	Miljøovervåking og miljødata	21	Spesielle driftsutgifter		846 400	843 352	3 048
41	1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		10 000	13 260	-3 260
42	1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		6 358 000	6 115 718	242 282
43	1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		999 000	997 034	1 966
44	1420	Klima, naturmangfold og forurensnings-oppd	23	Diverse		500 000	475 938	24 062

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
52 501	-2 425 000	89 479 930	87 054 930
52 521	-10 000	0	-10 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merugift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merugift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
052501/352502	Kan overføres	2 761 062		2 761 062	0	0	0	2 761 062	4 473 997	2 761 062
52 521	"kan ryttes under post 01"	-9 833 743		-9 833 743	9 833 743	0	0	0	[5% av årets tildeling i note A]	0
xxxx45	"kan overføres"			0				0	[Sum årets og fjorårets tildeling]	
xxxx45				0				0		
xxxx70				0				Ikke aktuell		
xxxx75	"overslagsbevilgning"			0				Ikke aktuell		
*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.										

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter :

- * Jf. tildelingsbrevet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 05.02.2016, kr 87 781 000
- Tildelt ramme for 2016
- * Overført resultat fra 2015 kr - 2 425 000
- * Tildeling knyttet til asylsituasjonen kr 597 000
- * Justering ephortelsenser kr - 54 070
- * Kompensasjon for lønnsoppgjøret 2016 kr 1 156 000
- Total tildeling på kapittel 0525 post 01 2016 kr 87 054 930

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger på kap 0525 post 21 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3525 post 01.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	4 146 307	4 039 843
Salgs- og leieinntekter	1	6 761 198	3 585 543
Andre inntekter	1	107 000	26 050
<i>Sum inntekter fra drift</i>		11 014 505	7 651 436
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	92 244 722	90 924 036
Andre utbetalinger til drift	3	52 814 868	45 367 062
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		145 059 590	136 291 098
Netto rapporterte driftsutgifter		134 045 085	128 639 662
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	886 775	5 530 317
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		886 775	5 530 317
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		886 775	5 530 317
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	510 000	0

<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		510 000	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	132 346 465	120 736 907
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		132 346 465	120 736 907
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Grupplivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		171 815	183 959
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		11 350 162	11 172 679
Nettolørdingsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		6 370 808	5 923 775
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-5 151 169	-5 432 863
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		261 617 156	249 474 023

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2016	2015
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	44 869	1 730 546
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-3 989 273	-3 477 669
Skyldige offentlige avgifter	-2 320	-2 320
Annen gjeld	-514 984	-683 529
Sum mellomværende med statskassen	8	-2 432 973

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Kontrollsum:

261 617 156
261 617 156
0

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	4 146 307	4 039 843
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	4 146 307	4 039 843
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter fra salg av oppdrag, avgiftfri	0	133 300
Inntekter av oppdrag, utenfor avgiftsområdet	5 687 436	2 928 594
Tilfeldige inntekter	1 073 763	523 649
Sum salgs- og leieinnbetalinger	6 761 198	3 585 543
<i>Andre innbetalinger</i>		
Salg av utrangert materiell, avgiftsfritt	107 000	26 050
Sum andre innbetalinger	107 000	26 050
Sum innbetalinger fra drift	11 014 505	7 651 436

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	73 329 614	74 762 015
Arbeidsgiveravgift	11 350 162	11 164 219
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-1 875 975	-2 841 216
Andre ytelser**	9 440 921	7 839 018
Sum utbetalinger til lønn	92 244 722	90 924 036
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	122	127

**Gjelder i hovedsak utbetalinger til verger, sensorer, kontrollkommissjoner, nemnder, styrer og råd

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	10 109 452	9 898 998
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	4 230	3 275 176
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler*	3 003 212	2 750 225
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	298 337	318 274
Mindre utstyrsanskaffelser	144 299	660 324
Leie av maskiner, inventar og lignende	721 244	770 362
Kjøp av fremmede tjenester**	25 236 448	16 838 902
Reiser og diett	3 722 493	3 531 981
Øvrige driftsutgifter***	9 575 153	7 322 820
Sum andre utbetalinger til drift	52 814 868	45 367 062

* Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler er inkludert 1,8 mill kr til Statens vegvesen for sambruk bl.a. kantine

** Kjøp av fremmede tjenester: De største utgiftene er knyttet til vergemål, fri rettshjelp og nasjonalparkforvaltningen

*** Øvrige driftsutgifter: Kurs og kompetanseheving (egen og eksterne) ca 4,8 mill kr. Møter (interne/eksterne) ca 2 mill kr. Diverse kontorutgifter (trykksaker, kopiering, aviser, annonser, porto) ca 1,1 mill kr. Telefon/mobiltelefon ca 1 mill kr

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 4 Finansiinntekter og finansutgifter

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetaling av finansiinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansiinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansiinntekter	0	0

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	5 363	87 176
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsansaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	881 412	5 443 141
Sum utbetaling til investeringer	886 775	5 530 317

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2016	31.12.2015
Tilfeldige og andre inntekter*	510 000	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	510 000	0

* Tilbakebetaling av tilskudd fra tidligere år, tilbakeført til statskassen.

Virksomhet: AA - Fylkesmannen i Oppland

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2016	31.12.2015
Tilskudd til kommuner	116 133 677	98 997 049
Tilskudd til fylkeskommuner	451 000	3 135 935
Tilskudd til private	10 167 027	10 855 676
Tilskudd til organisasjoner	5 329 761	4 905 404
Tilskudd til statsforvaltningen	265 000	2 842 843
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	132 346 465	120 736 907

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2016	31.12.2016	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	63 470	0	63 470
Andre fordringer	44 869	44 869	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	108 338	44 869	63 470
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-3 405 359	0	-3 405 359
Skyldig skattetrekk	-3 989 273	-3 989 273	0
Skyldige offentlige avgifter	-7	-2 320	2 313
Annen kortiktig gjeld	-514 984	-514 984	0
<i>Sum</i>	-7 909 623	-4 506 577	-3 403 047
Sum	-7 801 285	-4 461 708	-3 339 577

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

<i>Aksjer</i>	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2016							0
* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.							